

ДУМИ МНОГО
ДУМА Е ЕДНА

ДУМА®

60ст.

ЛЕВИЯТ ВЕСТНИК

www.duma.bg

СРЯДА 6 ЯНУАРИ 2010 ГОДИНА 19 БРОЙ 3 (5509)

Минчо Христов:

Готвят нов
грабеж на
спестяванията
в банките

Стр. 11

Убиха
Боби Цанков
на 100 метра
от премиера

Стр. 4

МОНД
дипломатик
СЪВМЕСТНО
ИЗДАНИЕ С **ДУМА**

Стр. 13

Бургазлии
масово
купуват
машинки
за цигари

Стр. 7

Личните лекари:

По 5 лева за преглед

Дянков преведе 140,5 млн. лв.
на НЗОК за доктори и аптеки.
Борисов се похвали, че ги бил намерил

Липсата на ноемврийска и декемврийска заплата принуди столични джипита да качат таксите за преглед от 2,40 лв. на 5 лв., видя ДУМА. По този начин лични лекари компенсират липсата на заплата от държавата. Със събраните по своя инициатива средства те трябва да платят наемите на помещенията, както и консумативите си за изминалия месец.

Очаква се до петък, ако заплатите не бъдат изплатени, таксата за преглед да скочи и до 15 лв., коментира личен лекар. Въпреки че разрешение за подобно повишаване на цените не е обявено официално, джипитата нямат намерение да свалят таксите, докато не получат дължимите им от НЗОК пари в сметките си.

Общопрактикуващите лекари в Добричка област обмислят вариант да

сложат тарифи за заплащане на прегледи и други услуги от всички пациенти като за неосигурени, което е между 10 и 20 лв. на преглед, събщи д-р Стелиян Щерев. Въпреки дадените вчера обещания, че ще бъдат преведени пари, оставаме в готовност, става дума за оцеляване, каза още Щерев. Той обясни, че е наясно, че тези цени ще са непосилни за повечето от пациентите.

Симеон Дянков подчерта няколкократно, че били "намерени" пари за докторите и вчера рано сутринта били преведени 140,5 млн. лв. на НЗОК, която да се разплати с договорните партньори. Като намираме пари, ги даваме, повтори "пиарското" изречение и Бойко Борисов на среща с лекари в здравното министерство.

Стр. 5

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

Софиянци отидоха спокойно на работа вчера.
Градски транспорт не им пречеше

Стр. 2

НЯКОЛКО
ДУМИ

Финансова зараза

Ауга ПАНИКЯН

Доктори, болници и аптеки ще получат парите си за ноември! Едва ли някой се е съмнявал в това. Защото сценарият е вече отигран, а реликите - ясни: "Няма пари! Търсим пари, щом намерим, ще ги дадем. Проблемът е наследен от предишното правителство." Медиите вдигат шум, премиерът се намесва, парите се "появяват" и проблемът се решава. Дотук - нищо ново!

Нищо ново няма и в другата страна на

медала. Докторите и болниците изреваха, че не са получили парите си. Обществото ги ожали, както си му е ред. Но на докторите това не им стигна и част от тях на бърза ръка - в суматохата, още в първия работен ден на годината, започнаха да искат здравноосигурените да им плащат. Не че са издавали касови бележки. И не че болният човек ще се сети да иска касова бележка. И не че днес, след като вече ще има пари по сметките на докторите, г-р Х. ще върне 5-те или 20-те лева за иначе "без-

платния" преглед на Иван, Драган и Петкан, които са имали неблагоприятното да идат на преглед на 4 и 5 януари.

Човек се пита кой е по-лошият в тази пиеса - онези, дето палят сами пожара, който трябва да гасят, или другите, които твърдят, че практикуват най-чуждата професия? И защо трябва, след като МФ не им дава работните пари, да си ги вземат от хората, които и без това си плащат? И пак по нашенски не е ясно кой пие и кой плаща.

Сънят е начело
в класацията на
малките удоволствия

Стр. 29

„Тагесшпигел“:
Румяна Желева -
с две биографии

Стр. 3

ISSN 0861-1341

9 770861 134008

България София в бяла блокада

Фирмите не знаели кога да изкарат машините срещу снега, оправдаха се от кметството

Стотици катастрофи, стотици потрошени пешеходци, десетки аварийали автобуси на градския транспорт и километрични опашки от автомобили по всички улици. Така изглеждаше София вчера заради снега, който успя почти напълно да блокира живота в столицата. Точно в часовете, когато софиянци отиваха на работа, се оказа, че няма нито една добре разчистена улица в града. Тролейбуси и автобуси стояха изпразнени и аварийали между спирките на градския транспорт, а на основните кръстовища се образуваха дълги колони от автомобили. Разстояния, които обикновено се изминават за 40 минути, се взимаха вчера за повече от 2 часа. Затруднено бе и движението на трамваите. Оказа се, че не са опесъчени дори районите около депата на автобусите и някои коли не са успели сутринта изобщо да поемат смяна.

Само за времето от 8,30 до 11 часа сутринта в София бяха станали 120 пътни инцидента.

Оказа се, че фирмите за снегопочистване не са знаели точно кога през нощта да започнат опесъчаването и обработката на улиците. Снегорини са се появили по бул. "България" например едва след 8 часа сутринта.

Снегопочистващите фирми в София са излезли по-късно и това е причина падналият сняг да причини проблеми с трафика в столицата, казаха от столичния инспекторат. Според договора между фирмите и общината те трябва да започнат работа до два часа от започването на снеговалежа. Фирмите обаче все още не могат сами да преценяват кога е необходимо да излязат, коментира Веска Георгиева, началник на инспектората. Тя добави, че невъзможността за точна преценка често води до хаос. Георгиева даде пример с три почистващи фирми - "Чистота Искър", "Титан" и "Инте-

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

Разстояния, които обикновено се изминават за 40 минути, се взимаха вчера за повече от 2 часа

рекосервиз". В района, където те почистват, е започнало да вали към 6,50. Фирмите обаче са почнали работа едва към 8 часа, отбеляза тя.

Георгиева обобща, че все пак фирмите успели да си свършат работата и че столицата била проходима при зимни условия. Не отрече обаче, че ще има санкции за несвършена работа.

ДУМА припомня, че при първия обилен сняг над София преди Коледа градът бе блокиран почти по аналогичен начин. Тогава кметът Йорданка Фандъкова обяви, че столицата е почистена добре. Три дни по-късно обаче призна, че фирмите не са си свършили работата и че всички ще бъдат глобени.

Зам.-кметът Минко Герджиков пък се опита да хвърли вината за хаоса по улиците върху шофьорите. По думите му "много хора самонадеяно са излезли сутринта с коли, без да имат достатъчно опит".

Колежката му Мария Бояджийска отказа да отговори на въпрос с колко оценява работата на почистващите фирми.

РЕКОРДЕН БРОЙ ПОТРОШЕНИ В „ПИРОГОВ“

Непроходимите улици и тротоари на столицата препълниха "Пирогов" с потрошени пациенти. За по-малко от 7 часа през спешните травматологични кабинети на болницата са преминали 131 души. Основните наранявания са в глезените, тазобедрените стави и ръцете, казаха от "Пирогов". Медиците очакваха до края на работната им смяна - 20,00 часа, да бъде счупен миналогодишният рекорд, при който за ден бяха превързани и гипсирани 140 пациенти.

тата на почистващите фирми. За положените усилия заслужаваме добра оценка, за резултата - не се знае, намеси се Минко Герджиков.

Той докладва също, че има Оперативен щаб към общината, който работел денонощно и помагал да се "преодолеят затрудненията".

В последния час

Арести заради Цанков

Първи арести заради убийството на Боби Цанков (стр. 4) започнаха снощи. Градският прокурор Николай Кокинов съобщи пред Дарик, че са задържани братята Маргини и Стефан Бонев - Сако. Бизнес сграда с офиси на братята Маргини бе обисквана вчера от полицията. Проверени са офиси в постройка на застрахователна компания "Бул Инс" срещу хотел "Кемпински Зографски" в София. В същата сграда бе взривен в един от асансьорите съдружникът на Маргините Стоил Славов. Според информация на БНТ Боби Цанков е успял да излъже братята Маргини с 400 000 лева. Една от основните версии за убийството на Цанков е, че е резултат от борбата за наркопазара.

КНСБ прогнозира 16% безработица

КНСБ предвижда, че безработицата ще достигне до 15-16% през 2010 г., каза вчера вицепрезидентът на синдиката Валентин Никифоров. Според него предстои нова вълна на съкращения. Това, за което настоява КНСБ, е министерствата и браншовите организации да погледнат антикризисните мерки, които трябва да бъдат изготвени за отделните браншови отрасли, допълни Никифоров.

"Ние не приемаме това, което беше заложено в бюджет 2010 г. като средства за активни мерки на пазара на труда, които от 160 милиона за 2009 г. станаха 65 милиона за 2010 г. Прогнозите, които даде КНСБ за един двуцифрен процент на безработицата, според нас вече се постигат", каза още Никифоров. Официалната статистика отчита до края на ноември 8,66% безработица, но според Никифоров с нерегистрираните безработицата е много над 10%.

"Това, което ни притеснява като синдикат, е, че в много фирми не се плащат работните заплати с месеци. Хората не се освобождават, защото трябва да им се изплатят задълженията, дали по колективен трудов договор, или по Кодекса на труда. Те на практика хем са безработни, нямат работа, не получават трудови възнаграждения във фирмите, а не могат да се регистрират и в бюрата по труда. Примери има много от Сандански от гръцките фирми. Последният пример е от Сърница, където над 200 шивачки стоят без заплащане от 4 месеца. Много от работодателите, опитвайки се да запазят бизнеса, да запазят работниците, намаляват заплащането", коментира Никифоров.

Според синдикалиста с поэтапно спиране на отделни рудодобивни, въгледобивни, топлофикационни дружества и пристанища проблемът ще се пренесе и в системата на железниците и на транспорта.

ОБЩИНАРИТЕ ОТ БСП:

Колко струва „зимното почистване“?

Ще поискаме подробна информация за цялата сметка за извършените дейности по зимното почистване на София за 5 януари. Това обявиха вчера общинските съветници от БСП. Те описаха случващото се по улиците на столицата вчера като "демонстрация на лоша организация на работа". И Еверест е проходим при зимни условия, само че това не означава, че трябва да караме ски по улиците и да губим по два-три часа, за да отидем на работа, коментира Георги Кадиев. За втори път тази зима в София вали сняг и градът за втори път е блокиран, възмути се и председателят на групата на левите общинари Жельо Бойчев. Той попита риторично дали когато вали сняг, в столицата трябва да се обяви неработен ден.

Имаме информация, че автобусите на градския транспорт на частните превозвачи се движат с летни гуми, алармира от своя страна Гергана Алексова.

След пресконференцията общинските съветници от БСП направиха акция по опесъчаване на подлеза към президентството.

Автомобил лети 16 метра от мост

Полет на автомобил над мост по чудо завърши без жертви вчера. "Фолксваген" падна от моста по пътя Кърджали-Момчилград и лети над 16 метра. Шофьорът се е отървал с леки счупвания, в болница е без опасност за живота.

По първоначални данни колата е разкъсала еластичната ограда, движил се е по парапета и след това се е приземила в коритото на река Върбица. На мястото на произшествието пристигнаха полиция, екипи на пожарното звено и на Гражданска защита. Те уточниха, че автомобилът се е изправил на двете си странични колела и се е плъзгал по мантинелата поне 20 метра, след което е изхвърчал от моста и е кацнал в реката. Водачът му Мюмюн Тахир е на 43 години и работи като бодигард в кърджалийска дискотека. Вероятно сутринта се е прибирал от нощната си смяна. След инцидента той е успял да излезе от потрошената кола и да изпълзи на пътя, а после е бил откаран в спешната помощ на болницата в Кърджали. Причините за катастрофата са в процес на изясняване.

Снимка БГНЕС

Природните стихии не могат да се предвиждат. Трябва да бъдем по-смирени към тези природни явления. Ние сме направили максималното

Зам.-кметът Минко Герджиков богословски обяснява защо София е непочистена

БСП numa:

Ще спечели ли СИБанк 50 млн. лв. от винетките

Социалистите написаха открито писмо на премиера Бойко Борисов с въпроси за порочния казус

Александър СИМОВ

Вярно ли е, че СИБанк ще спечели от договора за разпространение на винетките приблизително 50 милиона лева? Как тогава не успяхте да намерите такава сума за хората с увреждания и наетите по програма "От социални помощи към заетост"? Това пита официално БСП в отворено писмо до премиера Бойко Борисов. В него социалистите поставят няколко питання за наличието на конфликт на интереси при обществената поръчка за разпространението на винетките. Писмото бе официално представено от секретаря на Изпълнителното бюро Корнелия Нинова. Тя посочи, че поръчката за разпространение на винетките е обявена от агенция "Пътна инфраструктура" на 12 октомври миналата година и е спечелена от консорциуми между СИБанк и ВИП "Секюрити". Социалистите обаче питат вярно

Според представителите на БСП заради неизгодния конкурс за винетките пряко е бил оцетен бюджетът за 2010 година

ли е това, че дружеството всъщност е създадено на 2 ноември миналата година, тоест цели 20 дни след обявяването на поръчката. Социалистите намират за странно и това, че дружество със срок за съществуване от 3 години печели поръчка, която трае 4 години. Г-н премиер, не се ли притеснявате от факта, че г-жа Цветелина Бориславова участва в дружеството, спечелило поръчката. Не представлява ли това конфликт на интереси и облагодетелстване на ваши близки с пари, събрани от българите, питат от "Позитано" 20.

От партията припомнят на Борисов, че е обещал политиката му да бъде подчинена на прозрачността, ликвидирани на конфликта на интереси, справяне с корупцията и много други. Тази сделка обаче показва, че всичко е било празни думи и обещания, категорична беше Нинова.

Левият депутат Димчо Михалевски коментира, че сключването на договора за винетките не само не е прозрачно, но и поставя реални пречки пред бюджета на България. 150 милиона от предвидените 200 милиона, които обикновено влизат в бюджета през януари, сега няма да постъпят в него, категоричен бе той. Според Михалевски това ще попречи на държавата да изплати сумите на пътно-строителните компании за поддръжка на пътищата.

„Тагесшпигел“:

Румяна Желева - с две биографии

DER TAGESSPIEGEL

“Нямам нищо за деклариране” - с това многозначително заглавие германският вестник “Тагесшпигел” публикува вчера портрет на българската външна министърка Румяна Желева. Автор е софийският кореспондент на изданието Франк Щир. Румяна Желева се смее много и с удоволствие. Че притежава и развит усет за хармония, това българската външна министърка демонстрира в началото на ноември с танцовото си изпълнение във вечерното шоу “ВИП-денс”. 40-годишната докторка по социология носеше

лъскава бална рокля и развя русата си грива в грациозна румба на подиума, се казва в статията. Авторът подчертава и стремителния възход на Желева в българската политика, както и нейната номинация за еврокомисар. Кореспондентът на “Тагесшпигел” подробно е проверил и нейната официална биография с целия й професионален опит и биография. В интернет се върти обаче нейна паралелна биография, където Желева фигурира като собственичка или ръководителка на различни фирми след 1995 година - като се започне от инвестиционни фондове, участвали в приватизацията, и се стигне до консултантската фирма “Глобал

Консулт”, подчертава “Тагесшпигел”. На този фон задължителната имуществена декларация на министърката за 2008 година звучи изненадващо скромно. Навсякъде е нанесено “Нямам нищо за деклариране”, се казва още в статията. Авторът на материала дава данни и за съпруга на Румяна Желева Красимир Желев, който е бил шеф на Централната кооперативна банка, която е част от “смятаните за съмнителен фирмен конгломерат ТИМ”. Един всекидневник попита дали пък за еврокомисарка не се готви една “гангстерска невеста”, а Желева заплаши със съд заради клеветата, завършва статията си “Тагесшпигел”.

Сидеров смята, че новините на турски ще паднат

Със или без референдум новините на турски по националната телевизия ще паднат. Това заяви вчера пред Нова телевизия лидерът на “Атака” Волен Сидеров. Според него усилията на обществото за премахването им щели да се увенчаят с успех. Националистът обаче не се нае да прогнозира кога ще бъде постигнато това. Вече повече от 10 г. тези новини са фактор в националната телевизия и няма да е проблем да останат там още няколко месеца, коментира Сидеров. Според него обаче референдумът е една много логична процедура и тя трябвало да се прилага в България. Сидеров коментира и реакциите на политиците у нас по повод идеята за национално допитване “за” и “против” новините на турски. Премиерът има позиция, която може да комбинира много фактори и която на други нива не е възможна. Той е в правото си да направи един такъв ход - да каже това е добре, но сега точно не може да се направи, обобщил той. Попитан за като че ли е смекчил тона си, лидерът на “Атака” заяви, че години наред е бил подложен на удари и постоянна конфронтация, която може би е изисквала и по-различно поведение.

ВМРО излезе с яростна декларация срещу ДПС

С яростна официална декларация заклеими вчера изказванията на представители на ДПС ръководството на ВМРО. “Преди месец словото на Ахмед Доган на конференцията на ДПС се превърна в ярка защита на интересите на Турция в желанието на южната ни съседка за членство в Европейския съюз. Тогава Доган си позволи да за-

яви, че пътят на Европейския съюз минавал през Дарданелите и Чанак-кале, възмущават се воеводите в своята декларация. От ВМРО се чувствали оскърбени от изявленията на представители на ДПС, че партията им се превърнала в национална, както и това, че хората на Доган споделяли официално, че не били свързани с нито

едно от големите престъпления на прехода. Очевидно е, че продължават опитите на дейци на ДПС да се упражняват върху темата “българска нация”. От години насам говоренето на ДПС е в познатия стил “помагаме да се преодолее етническото схващане за нация, помагаме да изградим нация от български граждани, помагаме

да достигнем съвременното понятие за нация”. Националните строители от ДПС първо трябва да погледнат как е решен въпросът за националната принадлежност в любимата им Турция, гневят се воеводите. Според тях това поведение на ДПС може да се характеризира единствено с думите йезуитчина и нахалство.

Дончева готова с левия проект още тази година

Още тази година левият проект на Татяна Дончева вече ще е готов. За това увери самата тя вчера пред БНР. “Това е въпрос на стечение на няколко обстоятелства. Събирането на цялата група сериозни хора, които да бъдат обществено представени, като автори и генератори на проекта, но освен това и една подходяща ситуация вътре в държа-

вата”, коментира тя. Според Дончева най-важното качество на нейния лев проект ще е да се изгради алтернатива на настоящото управление, както и да се подпомогнат някои процеси в БСП. В сегашната обществена действителност има нещо, което липсва, и хората го свързват с мен. Аз ще се постарая максимално да се ускоря, наистина, допълни още бивша-

та лява депутатка.

В отговор на въпрос на какво може да се надява БСП в настоящата ситуация, Дончева отговори: “БСП може да се надява да падне луканка от тавана и да ги направи щастливи. Няма нещо в този живот, което се постига с чакане, с гледане в една точка, с дремане, с чоплене на носа и с искане нещата да се случат от самосебе си”.

ОБЩИНА ДЕВНЯ С НАЙ-НИСКИ ДАНЪЦИ ЗА АВТОМОБИЛИТЕ И ПРЕЗ 2010 ГОД.

Започна събирането на данъците за автомобили за 2010 година в Община Девня. И тази година общинския съвет реши да запази непроменени минималните ставки за облагане с данък върху моторните превозни средства. Така например един опел, произведен през 2002 год. с мощност на двигателя 65 kW /88 к.с./ заплаща данък за превозното средство в размер 52,65 лв. За превозните средства с мощност на двигателя до 74 kW вкл, снабдени с катализаторни устройства, данъкът се заплаща с 50 на сто намаление. Напомняме, че лекият автомобил - собственост на лице с намалена работоспособност от 50 до 100 на сто, с обем на двигателя до 2000 куб.см и мощност до 117.64 kW. Срокът за плащане на налога с 5 % отстъпка е 31 март 2010 год.

България

www.duma.bg

Застреляха Боби Цанков в центъра на столицата

Като неприятен инцидент определи показното убийство Цветан Цветанов

Скандалният радиоводец Боби Цанков бе убит на място при престрелка в центъра на София вчера на обед. Куршумите проехтели на ъгъла между бул. "Александър Стамболийски" и ул. "Самуил". Цанков е застрелян на място, ранени са двамата му охранители, които са в болница без опасност за живота. Стрелбата е станала пред очите на десетки минувачи. Двамата нападатели се отдалечили в посока към църквата "Света Неделя", но дори не са бягали, сочат разкази на очевидци. Районът на стрелбата моментално бе отцепен, а цял ден следователи и полиция правеха оглед. Униформените си подхвърляха репликата, че само на стотина метра от тях е "големият шеф". По време на стрелбата премиерът Бойко Борисов бе на среща с лекари в здравното министерство. На мястото на инцидента пристигнаха градският прокурор Николай Кокинов, главният секретар на МВР Калин Георгиев и други висши служители на полицията и прокуратурата.

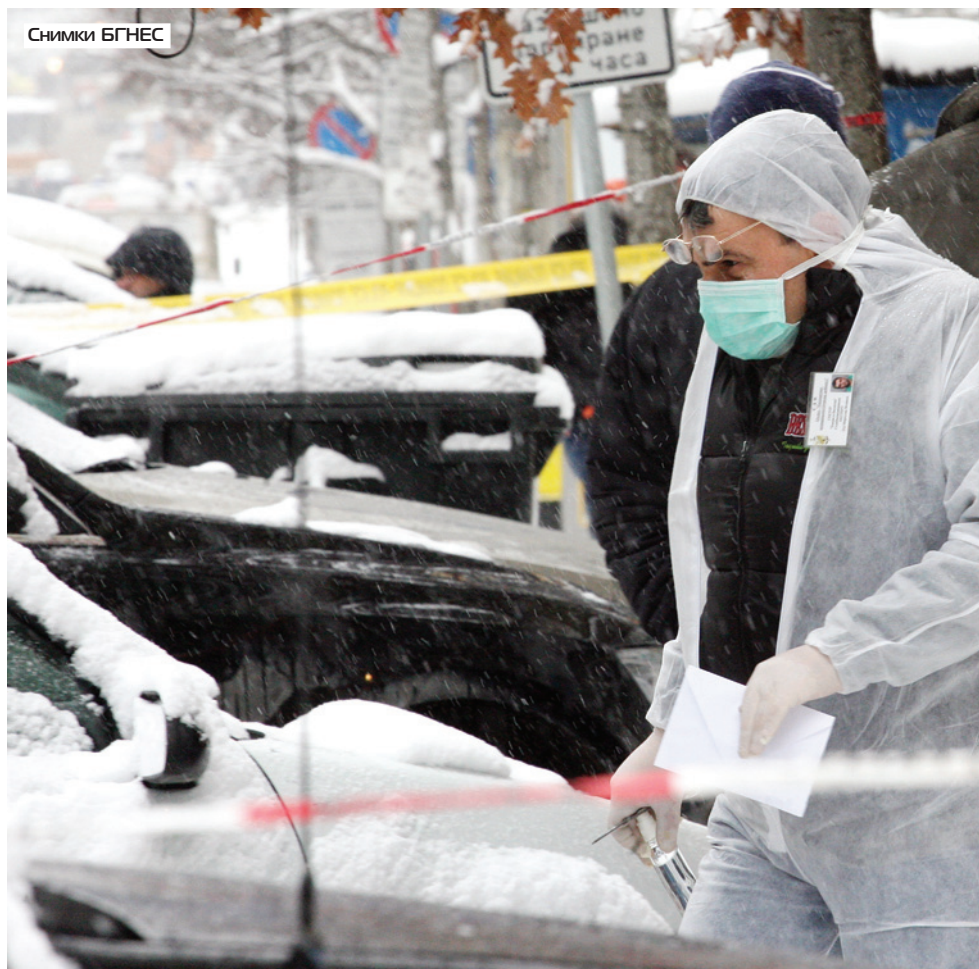
Застреляният мъж е Боби Цанков, потвърди около два часа след стрелбата и вътрешният министър Цветан Цветанов. Той определи случилото се като "неприятен инцидент" и обяви, че отива да обсъжда подробности в главна прокуратура.

Боби Цанков е вървял по бул. "Александър Стамболийски" заедно с още двама мъже, когато са ги застигнали изстрелите. По първоначална информация това са били двамата му охранители. Скандалният водец на няколко пъти става обект на атентати през последните 5 години. Съден е и задържан за измами, а и на няколко пъти се е оплаквал, че го заплашват с убийство.

Последно около него се разшумя на 13 ноември миналата година, когато той сам събщи, че е бил преследван от Стефан Бонев-Сако с бронирано аути. По думите на Цанков колата го следяла от светофара на Южния парк до "Сити център". Пак той твърдеше, че е мишена заради книгата си "Пряка линия с подземния свят". На следващия ден Сако бе задържан, но на 17 ноември Софийският районен съд го пусна под гаранция от 1000 лева. По повод инцидента тогава министър Цветан Цветанов обяви: "Няма да допуснем подобен мутренски подход да бъде осъществяван на територията на страната".

Цанков бе гост в предаването "Горещо" на Нова тв, където разказваше откъси от последната си книга "Тайните на мутрите". Отделните глави са озаглавени "Жив ли е Методи Илиевски?", "Кой поръча Манол Велев?", "Как умря Ключо?", "Какъв човек е Митко Очите?", "Кой е Косьо Черничкия?", "Какво обещах на Златко Баретата?", "Кой ми писа от затвора?" и "Къде е Тони Мамата?".

През 2006 г. Цанков бе ранен при

Районът на стрелбата моментално бе отцепен, а цял ден следователи и полиция правеха оглед

ГОРЕЩО

"Аз бях близък техен приятел, от когото те не се притеснявах да говорят, да обсъждат, да коментират". Това споделя в средата на ноември Боби Цанков в предаването "Горещо" на Венета Райкова. Пред камерите той разказва части от книгата си "Тайните на мутрите". Твърди, че се е познавал с хора като Димитър Вучев-Демби, Косьо Самоковец, Христо Ковачки. Влязъл в техния свят покрай общия си бизнес с Антон Милтенов-Ключо.

"Аз виждах Ключо с какво се занимава - не мога да си кривя душата!", казва Цанков. Разказва, че често е чувал разговори за наркотици: "Идваха разни хора и отчитаха торби с пари. Седмично едни сто-двеста хиляди лева се разнасяха по стаите".

"Аз, Ключо, Демби, Косьо, предполагам и Ковачки имяхме една група телефони! И тази група не се "слуша", твърди още покойният вече Цанков.

По думите му неговата книга се използвала и от прокуратурата и службите, които заимствали информация по знакови дела. "Това най-малкото доказва, че това, което сме написали, съвпада с информацията, с която разполагат и службите", твърди още скандалният радиоводец.

Поредицата му за подземния свят разказва сюжети само за вече покойни герои на ъндърграунда, които не могат да го опровергават или да потвърдят информацията.

Подобни книги написа и убитият Георги Стоев, който бе застрелян през април 2008 година. Малко преди смъртта си той също гостува в студиото на "Горещо" и разказа за последната си книга.

взрив пред дома му в София. Година по-рано друга бомба гръмна пред жилището, но тогава никой не пострада. През 2004 г. заради него избухна скандал с НСО, след като се разбра, че държавни бодигардове

са го охранявали като частно лице. Срещу Боби Цанков се водят дела за измами. Едното от тях заведе оцелялата при стрелба бизнесдама Ваня Червенкова, която твърди, че я е излъгал с 50 000 лева.

Името на Боби Цанков нашумя в публичното пространство на 24 юни 2003 г. Тогава той бе арестуван, след като Ваня Червенкова сезира прокуратурата, че е измамена от него с 50 000 лева. Тя му дала парите срещу обещания за реклама.

● На 25 юни Софийската районна прокуратура потвърждава ареста му за още 72 часа. Зам.-районният прокурор на София Петър Чалъмов казва, че Цанков е обвинен в измама в особено големи размери. Според данните на прокуратурата от измамите му са пострадали над 1000 души от цялата страна. През август същата година Цанков е освободен срещу 25 хил. лв гаранция. Според публикации в медиите Цанков действа по няколко схеми: обявява, че първите, които се обадят на телефона на предаването му, получават безплатна реклама. След като проучи част от обадиците се, Цанков звъни на онзи, който му се струва най-платежоспособен. Съобщава му, че печели безплатна реклама, но трябва да си плати ДДС-то. Пак според публикации в медиите той прибирал суми между 3000 и 17 000 лв.

● На 15 ноември 2003 г. бомба избухва на първата на прозореца на дома, в който живеят родителите на Цанков. Тогава няма пострадали. След атентата се появяват версии, че взривът е насочен от Антон Милтенов - Ключо.

● На 3 юни 2004 г. Цанков е арестуван отново. Ден по-рано е разпитван от полицията по подозрения, че е свързан с Ключо. Тогава - на 2 юни 2004 година, Боби Цанков е ранен при взрив, който избухва във входа на кооперацията, където живеят родителите му на улица "Цар Асен" 55.

● На 27 февруари 2006 г. радиоводещият е арестуван за 24 часа в столичното 6-о РПУ. Срещу него е образувано дознание за много измами.

● На 2 март 2006 г. състав на Софийския районен съд оставя Цанков за постоянно в ареста.

Петимата от „Наглите“ 2 останаха в ареста

Постоянен арест за петимата задържани при акцията "Наглите" 2 постанови вчера Софийският апелативен съд. Бандитите са членове на групата за отвличания, срещу която МВР направи няколко спецоперации преди Коледа. Кирил Кирилов, братята Радослав и Димитър Лебешковски, Павел Петков и Светлозар Славчев бяха задържани на 22 декември. И срещу петимата има повдигнати обвинения за отвличане и участие в престъпна група. Адвокатите на престъпниците обаче твърдят, че събраните доказателства няма да издържат в съда. При първата операция срещу "Наглите" бяха арестувани 23-ма души, но след ден в ареста останаха едва 8 от тях именно поради липса на доказателства. Вътрешният министър Цветан Цветанов обясни тогава, че бандата е отговорна за поне 12 отвличания с цел искане на откуп, между които тези на Киро Киров, Ангел Бончев, Румен Гунишки и Вене Сотиров.

Вчерашното заседание на съда бе при закрити врата, но не стана ясна причината за това. Адвокатите на петимата коментираха пред медиите, че по делото не са приложени нито секретни документи, нито доказателства, събрани чрез СРС.

Пленените моряци се свързаха с близките си

Пленените български моряци от кораба "Ейшън Глори" са успели да се свържат с близките си и да ги уверят, че са добре. По тяхна информация вече са започнали и преговори за исканията на пиратите. Осем българи има на борда на "Ейшън Глори", който вчера акостира край бреговете на Сомалия. Корабът бе пленен на 1 януари в района на Аденския залив. В екипажа му има осем наши сънародници от Варна, Шумен, Велинград и Ямбол.

Освен тях още петима българи са на борда на друг пленен кораб - "Сейнт Джеймс Парк", който миналия ден акостира край Сомалия.

Грабят детски градини

Две детски градини в Карлово и Кричим станаха жертва на нагли крадци. От забавачките са изчезнали телевизори, DVD-уредби и друга черна техника, съобщиха от МВР-Пловдив. В Карлово крадците влезли в сградата, като строшили два прозореца на втория етаж. В Кричим са разбили входната врата. Часове след първата кражба в изоставен автомобил са открити части от откраднатите вещи.

Премиерът:

Богатите да доплащат

Финансовото министерство преведе 140,5 млн. лв. на НЗОК за доктори и аптеки, не всички са ги получили

Аида ПАНИКЯН

На хората с пари да бъде дадена възможност да си доплащат, ако искат по-скъпо или високотехнологично лечение. Държавата ще се погрижи за социалнослабите, които нямат възможност да доплащат. Това заяви премиерът Бойко Борисов след близо 2-часовата среща с болнични шефове и представители на съсловни организации. На срещата бе обсъдена предстоящата здравна реформа.

Спешната помощ ще бъде укрепена и подсикурена технологично и кадрово, ще бъдат увеличени с 10% заплатите на заетите там. Здравният министър д-р Божидар Нанев припомни, че са предвидени 30 млн. лв. повече през т.г. за спешната помощ в страната, с които да бъдат увеличени заплатите на екипите и да се обнови оборудването.

На въпрос на ДУМА как ще бъде гарантирано здравното обслужване на хората от населени места, в които ще бъдат закрити отделения и болници, министър Нанев отговори, че "няма да закрием болница, която върши работа. Няма да дадем възможност на болница, която не върши работа и черпи от обществения ресурс".

Нанев допълни, че се очаква до март да бъде готова методиката за остойностяване на медицинските дейности. Когато се разбере цената за една дейност, ще се прецени какво може да покрие държавата и "за това, което не може да се плати, ще се търси друг механизъм за финансиране. Дали да има доплащане, дали да се увеличи здравната вноска или да се търси друг модел на здравно осигуряване или някакви такси, ще се прецени на по-късен етап". Според министъра тази година няма да се увеличава здравноосигурителната вноска, но това ще стане от 2011 г.

Симеон Дянков обясни, че причината за забавянето на плащанията на лекарите била липсата на пари в бюджета за 2009 г. Той не отговори на въпроса дали щом се плаща с пари за настоящата година за дейност за миналата година, се очаква средствата за здраве да свършат по-рано от предвиденото. Министър Дянков не отговори и на журналистически въпрос какво всъщност ще се промени в системата, когато бъде направено така чаканото остойностяване на медицинските услуги. Дянков само

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

Дянков преведе задържаните пари на медиците минути преди срещата на Бойко Борисов с шефове на болници и лекарски организации

Още по темата

Синдикатите прогнозираят социално напрежение

Ева КОСТОВА

Оценката на здравната федерация към КНСБ е, че ако не се решат финансовите взаимоотношения на НЗОК с Министерството на финансите, се очаква ескалиращо социално напрежение към края на януари. Според представители на синдиката неминуемо българските граждани ще бъдат принудени да си заплащат съответните медицински манипулации. Това ще ескалира допълнително социално напрежение.

По отчетни данни на НЗОК към края на ноември 2009 г. приходите от здравноосигурителни вноски имат преизпълнение с над 375 млн. лв., или 38% в сравнение с отчетните приходи за същия период на 2008 г. Това се казва в декларация на КТ "Подкрепа" от вчера, подписана от президента на синдиката д-р Константин Тренчев.

Сериозна загриженост буди и политиката на МФ да задържа средствата от трансфери към НЗОК, предназначени да покриват здравноосигурителните вноски за сметка на републиканския бюджет за пен-

сионери, безработни, деца до 18 г., студенти, социалнослаби и др. Безпрецедентен в историята на съществуването на НЗОК е фактът, че парични средства по тези дължими трансфери за ноември 2009 г. са преведени на НЗОК в размер на 0 (нула) лева, допълват от "Подкрепа". Системата на здравеопазване в България страда от сериозни недостатъци, но водената от МФ фискална политика по отношение на публичните разходи за здравеопазване още повече създава напрежение сред изпълнителите на медицинска помощ. Натискът на неразплатените или ненавременни дължими плащания към болничната и извънболничната помощ генерира практическа невъзможност за достъп до медицински услуги, което е законно право на здравноосигурените лица.

Конфедерацията настоява финансовото министерство да извърши всички дължими плащания към касата и медиците, защото никакви фискални параметри и макроикономически показатели не заслужават да се рискува със здравето на българския народ.

подчерта неколккратно, че били "намерени" пари за докторите и вчера рано сутринта били преведени 140,5 млн. лв. на НЗОК, която да се разплати с договорните партньори.

До редакционното приключване на вестника мнозина от столичните доктори не бяха получили парите си.

Присъстващите на срещата директори на големи болници в София и страната, както и шефове на спешна помощ, единодушно подчертаха задоволството си от опита да стартира болничната реформа и че я подкрепят.

Контрапункт

Джипита качиха таксите

Васка ПЕРГЕЛОВА

Липсата на декемврийска заплата принуди някои от столичните джипита да качат таксите за преглед на пациенти от 2,40 лв. на 5 лв., видя ДУМА. Въпреки решението на лекарския съюз джипитата, които на практика се водят търговци, решиха по този начин да компенсират липсата на заплата от държавата. Със събраните по своя инициатива средства те трябва да платят наемите на помещението, където практикуват, както и консумативите си за изминалия месец.

"Взимам едва 240 лв. заплата, а сега и тях не получих", оплака се медицинска сестра, която също не е получила никакви пари за празниците. "Добре, че на Коледа се яде постно", пошегува се, макар и с горчив привкус, тя. "Някои от болниците са получили средства за заплати, но повечето не сме", коментира един от личните лекари в квартална поликлиника. Той сподели още, че не е взимал заплата от ноември, поради което е изтеглил бърз кредит, с който да покрие наема на помещението, който използва. Очаква се до петък, ако заплатите не бъдат изплатени, таксата за преглед да скочи и до 15 лв, коментира джипито.

Въпреки че разрешение за подобно повишаване на цените не е обявено официално, джипитата нямат намерение да свалят таксите, докато не си получат парите. "Ние си имаме собствен съюз на джипитата и можем да качваме таксите дори само с неговото разрешение", коментира лекар.

80 хил. бебета през 2009 г.

Примата Василена

Аида ОВАНЕС

През изминалата 2009 г. са се родили 79 951 деца - това е най-големият брой новородени за последните 10 години. Данните са на списание "9 месеца", организатор за 11-и път на "Бебе на годината".

В първия ден на новата 2010 г. са проплакали 147 новородени, от които 75 са момичета. На 31 декември 2009 г. са се родили 136 бебета, от които 71 са момчета.

"Бебе 2010" бе избрано чрез жребий, защото в първата минута на 2010 г. в страната са се родили 3 момичета. Примата е Василена. Тя е родена в плевенската болница "Д-р Георги Странски", тежи 4,250 кг и има ръст 53 см. Майка ѝ е 32-годишната Мариела Андреева, която по професия е касиер, със съпруга ѝ Димо Андреев имат и син - Добромир, който е на 3,5 г.

Последното бебе на 2009 г. се казва Мартин. Роден е минута преди полунощ - в 23 ч. и 59 мин. на 31 декември 2009 г. в болница в Свиленград, с ръст 47 см и тегло 2,800 кг. Майка му е 31-годишната Пепа Гюлева, по професия технически сътрудник, а бащата Генчо Гюлев е собственик на фирма. Мартин има 7-годишна сестра Жулиена.

ВЪПРОС НА СЕДМИЦАТА

Има ли бъдеще в световен мащаб социализмът през 21 век?

номер 1914

ДУМА

да или НЕ с SMS

0,50 лв. без ДДС

ВАШЕТО МНЕНИЕ ИМА ЗНАЧЕНИЕ! Отговорете с ДА или НЕ на нашия въпрос на седмицата на кратък номер 1914 за всички мобилни оператори. Според избора от вас отговор напишете **DUMA DA** или **DUMA NE**.

ЕДИН ОТ ВАС ЩЕ СПЕЧЕЛИ ЕДНОМЕСЕЧЕН БЕЗПЛАТЕН АБОНАМЕНТ ЗА ВЕСТНИК ДУМА

Икономика

www.duma.bg

Само в Сливен парното не поскъпва

През ноември повече от 800 нови домакинства се включиха на централно отопление за 3 седмици

“Топлофикация-Сливен” ЕАД може да се окаже единственото дружество, което е заявило, че няма да увеличава крайната цена на енергията за своите потребители. Ще спазим 100% сключените договори с клиентите ни. Категорично до края на този отоплителен сезон повишение на цената няма да има, обяви директорът инж. Ангел Ангелов.

През ноември 2009 г. повече от 800 нови домакинства се включиха на централно парно отопление в Сливен само за 3 седмици. Сливенската топлофикация е единствената в страната, която през миналата година е регистрирала повече абонати от 2008 г., като броят им прогресивно нараства.

След последното за 2009 г. заседание на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) бе решено цената на газа за първото тримесечие да се повиши с 10,45%. В резултат парното в различните градове на България поскъпна от 1 януари с около 5 на сто. Сливенското топлофикационно дружество обаче използва като гориво български въглища. Така то развива един замиращ отрасъл от българската икономика и защитава потребителите.

Със застудяването “Топлофикация-Сливен” за първи път у нас въведе

Снимка БГНЕС
Цената на тон донбаски въглища в “Топливо” - Варна е 280 лева. Количествата на склад са достатъчни до края на отоплителния сезон

индивидуални договори с абонатите си. Те включват договорени предни суми според отоплявания обем. Ако при месечното разпределение те бъдат превишени, разликата се поема от дружеството. ТЕЦ-Сливен плаща и сградната инсталация. Отстъпки за лоялни клиенти и социалните бонуси допълнително намаляват сметките за парно.

От нововъвеждането досега са се възползвали над 4000 абонати. С въвеждането на специална програма в края на есента единствено в Сливен редовните абонати плащат с 10% пониски сметки.

Преференциите за инвалиди са допълнително още 10% от дължимата сума за ползвана топлоенергия през цялата година. Социално слабите ползват допълнително 10-процентно облекчение.

кратки

Спират шести енергоблок на АЕЦ „Козлодуй“ за планов ремонт

Започват технологични операции за спиране на шести енергоблок на АЕЦ “Козлодуй” за планов ремонт, съобщиха от централата. За спирането е уведомена Агенцията за ядрено регулиране. По време на плановия престой, който се очаква да продължи до края на следващата седмица, ще бъдат извършени ремонтни работи по клапан, регулиращ разхода на пара към турбината на блока. Предстоящият ремонт е в конвенционалната част на енергийния блок - в машинна зала.

Нов директор в Allianz

Мануел Бауер е назначен на поста регионален главен изпълнителен директор в Allianz. От този месец Бауер заема длъжността главен изпълнителен директор за Централна и Източна Европа, Близкия изток и Северна Африка. Той наследява поста от Клаус Юнкер, вече бивш главен изпълнителен директор за региона “Нова Европа”, който се пенсионира в края на 2009 г. Отделните региони - “Нова Европа” и “Близкия изток и Северна Африка”, от началото на 2010 г. са обединени в един регион. Мануел Бауер работи за Алианс от 1990 г., заемайки различни мениджърски постове както в Азия и Близкия изток, така и в Централна и Източна Европа. Преди да бъде назначен на този пост, Бауер е бил изпълнителен вицепрезидент на бизнес направление “Животозастраховане”. Той ще продължи да изпълнява тези функции и в бъдеще, съвместявайки двата поста.

0,9% инфлация в еврозоната за декември

Инфлацията в Еврозоната отбеляза 10-месечен връх с годишно натрупване през декември 2009-а, показват данните на Евростат. Според световните агенции сред причините за повишението на потребителските цени са признаците за укрепване на икономиката на страните, използващи еврото.

С 0,9 на сто са се повишили потребителските цени в 16-те страни, въвели еврото като своя национална валута през миналия месец на годишна основа спрямо повишение от 0,5 на сто за ноември. Въпреки това показателят все още е под определения от Европейската централна банка (ЕЦБ) праг на годишната инфлация от 2 процента, отбелязва ДПА. Анализаторите очакваха за декември инфлацията в еврозоната да е 1 процент. Нивото през декември е най-високото от февруари, когато бе отчетена инфлация от 1,2 процента.

Още по темата

НАП засече нарушения при проверките на музиканти

Доходите на музикантите и футболистите не са проверявани кампанияно, а са селектирани по методите за анализ на риска. Националната агенция за приходите (НАП) проверява и лични лекари, и гинеколози, но никой не се интересува от техните доходи, защото не са популярни. Това каза вчера изпълнителният директор на данъчната агенция Красимир Стефанов, цитиран от Дарик.

По думите му при 21 от 37-те проверявани музиканти са открити нарушения в декларирането на хонорарите. В момента текат проверки и на големите музикални компании, които организират концертите на световно известни звезди. Започна и новата кампания за деклариране на доходите на физическите лица. Стефанов обясни, че основните новости са две. Едната е, че заеми на стойност над 10 000 лева трябва да се декларира. Всеки, който има остатък от даден или получен заем над 40 000 през последните пет години, също трябва да го декларира. Другата новост е, че младите семейства, които имат ипотечен кредит, могат да ползват облекчения върху лихвите, платени през годината, ако главницата по заема е до 100 000 лева.

Шефът на НАП определи годината като успешна за приходното ведомство, което е събрало 228 млн. лева повече през 2009 г. в сравнение с предходната. Според Стефанов е нормално задържаното ДДС на фирмите да е в размер на около 422 млн. лева.

„Апетитни“ имоти по Черноморието са обявени за проган

Заради междуфирмена задлъжнялост десет “апетитни” имота в Слънчев бряг, Несебър, Оризаре и Кошарица се продават. Това съобщи БГНЕС, позовавайки се на справка в сайта на частните съдебни изпълнители в региона. Една част от имотите, които ще бъдат разиграни на търг, са ниви, лозя и овощни градини. Други пък са урегулирани поземлени имоти, предназначени за нискоетажно строителство. Най-атрактивният имот е парцел от 1600 квадрата в Слънчев бряг. Началната му цена е около 120 хиляди лева. 2 декара в местността Акротирия между Равда и Несебър също са обект на публична продажба.

Табели “Продава се на изгодни цени” са окачени и върху студия и апартаменти в Созопол, Несебър и Поморие на първа линия, само на метри от морето. Там началната цена е паднала само за месец с около 500 евро.

Интерес към лот 2 на АМ „Тракия“ от 66 фирми

Фирмите, закупили тръжна документация за строителството на отсечката Стара Загора-Нова Загора от автомагистрала “Тракия”, са 66 - съобщиха от МРРБ. Крайният срок за получаване на документите изтече на 31 декември 2009 г. Офертите трябва да бъдат представени до 11 януари, те ще бъдат отворени на следващия ден. Според министъра на регионалното развитие и благоустройството Росен Плевнелиев големият интерес със сигурност ще гарантира честен и почтен търг. Той ще бъде спечелен от фирмата, предлагаща най-добрите условия. В следващите месеци предстои да стартират тръжните процедури и за останалите две отсечки - Нова Загора-Ямбол и Ямбол-Карнобат. Министърът определи датата 3 май 2010 г. за първа копка на лот 2 на магистрала. Окончателното завършване на цялата магистрала трябва да е през 2012 г.

Икономика

Пак гагоха обещания на земеделците

Само част от стопаните са получили агросубсидиите, министърът каза, че до края на февруари ще си ги вземат

До края на февруари ще бъдат изплатени максимално средствата от преките плащания за единица площ, обеща вчера министърът на земеделието и храните Мирослав Найденов. Той уточни, че животновъдите вече са получили пълния размер на парите си от националните доплащания, които са в размер на 61 млн. лева. На всички, които нямат проблеми с документите и установени нередности, са изплатени 100 процента от европейските субсидии, каза Найденов.

За момента обаче едва 15 на сто от сред-

вата, предвидени по схемата за плащане на единица площ, са достигнали до зърнопроизводителите, стана ясно от изявлението. Найденов заяви, че при превеждането на парите не е проявявана избирателност. Парите са разпределяни по списък, изготвен от асоциацията на зърнопроизводителите в България, като предимство са имали най-нуждаещите се. Останалите ще чакат месец-два, но в никакъв случай крайния срок - 30 юни, заяви министърът. До средата на декември 2009 г. бяха изплатени близо 500 млн. лева от целия пакет, който

е около 700 млн. лева. Това прави две-трети от средствата и се случва за първи път, коментира той.

По-рано вчера стана известно, че сред земеделските производители има напрежение заради частичното изплащане на европейските директни субсидии за обработваемата площ за 2009 г. Това каза вчера Радослав Христов, председател на Националната асоциация на зърнопроизводителите (НАЗ). Само една част от земеделските производители са получили плащанията, а други все още чакат парите си, обясни той. Христов разкритику-

ва сериозно забавянето на плащанията по проекти за 600 млн. лв. по Програмата за развитие на селските райони. Според Христов в момента не са усвоени и 10% от средствата по програмата. "Във фонда има само запушване на проекти - по отношение на одобрение и плащания, а в същото време програмата се рекламира по телевизиите", каза още той. Няма опасност за есенниците заради смяната на топло със студено време и обратно тази зима. Смяната на времето стресира растенията, но това засега не е фатално, каза той.

Съгът потвърди санкциите за млечния картел

Върховният административен съд (ВАС) потвърди санкциите, наложени от Комисията за защита на конкуренцията (КЗК), на две организации на млекопреработвателите заради договаряне на цени. Решението на петчленния състав е окончателно и не подлежи на обжалване.

На 24 юли 2008 г. КЗК наложи имуществени санкции на Асоциацията на млекопреработвателите в България и на Националната асоциация на млекопреработвателите съответно за 15 хил. лв. и 10 хил. лв. за нарушения на Закона за защита на конкуренцията, който забранява прякото или косвено определяне на цени или други търговски условия.

Решението дойде след самосезиране на комисията през септември 2007 г. по публикации и данни от държавни институции във връзка с повсеместно и рязко увеличение на цените на сиренето и кашкавала през лятото на същата година.

За Националната асоциация на млекопреработвателите в свое решение от 8 юли 2009 г. тричленният състав на ВАС определи, че има преки доказателства, сочещи ясно и изрично формирана воля от страна на сдружението за намеса в ценообразуването в сектора на млекопроизводството и млеко-

преработването под формата на установяване на минимален праг за изкупните цени на суровото мляко и на базови цени на сиренето.

Относно Асоциацията на млекопреработвателите в България в решението си от 4 януари 2010 г. петчленката установи, че е въведен типов договор за изкупуване на мляко, съдържащ система от премии и санкции при доказване от производителите на добри хигиенни показатели на суровото мляко. Обвързването на цените на млякото с качеството му чрез определяне на единна система от премии и санкции представлява пряко определяне на търговски условия и способ за намеса на асоциацията в ценообразуващия механизъм на изкупуването сурово мляко. По този начин се уврежда пазарът както на млечните продукти, така и пазарът на суровото мляко.

Делото също така установи, че на общите събрания и заседанията на управата на Асоциацията на млекопреработвателите, без да определя конкретни стойности на цените на сиренето и кашкавала от краве мляко, организацията работи косвено в насока координиране на поведението на своите членове по отношение цените на двата продукта, както и за формиране на координирана ценова политика на своите членове на пазара на сирене и кашкавал.

Бургазлии масово купуват машинки за цигари

Масово пушачите от Бургас минаха на домашно правени цигари, съобщи БГНЕС.

Хората купували машинки за пълнене или за свиване на цигари като топъл хляб, търговците не смогвали да зареждат. "Наличностите ни от машинки за пълнене свършиха бързо, поръчали сме, но не знам кога пак ще имаме", казва продавачка в специализиран магазин в Бургас. Домашно приготвените, освен по-евтини, били и по-качествени и ароматни. Не издържа на тези цени на цигарите, жалват се бургазлии.

Търсенето на алтернатива сред пушачите е вследствие от поредното увеличение на родните марки цигари, преустановяването на вноса на чужди марки и вдигане цените на тези от турските фришопове, категорични са търговците. Машинките за пълнене струват 11 лева. Отделно се продават т. нар. "гилзи", които са в кутия от 200 броя за 3 лева. Тютюнът в пакет от 40 грама започва от 4,50 лева до 9 лева според вида и аромата. Дефицитът с машинките за пълнене на цигари бургазлии преодоляват като поръчват на познати да им купуват машинката от Турция, където вървят по 10 турски лири.

Снимка БГНЕС

ДФЗ глоби община със 750 хил. лв.

Държавен фонд "Земеделие" намали лошият дълг на община Гърмен от 3 млн. лв. за закононарушения по програма САПАРД и я глоби с 25 процента от него, съобщиха от фонда. Така наказанието ще възлезе на 750 хил. лв. Нарушенията се отнасят до реконструкция на пътищата към селата Огняново, Рибиново и Ковачевица. При сертификация по САПАРД за 2008 г. от специалисти от ЕС одиторите са констатирани нарушения по проекта и са отказали да заверят изплатения разход на общинската администрация за 3 млн. лв. След като новото ръководство на ДФЗ акредити-

ра повторна процедура за процентно санкциониране на нарушенията по Закона за обществените поръчки, лошият дълг, вписан в книгата на длъжниците, от 3 млн. лв. ще бъде намален. Наказанието за общината е 750 000 лева. То е, защото фирмата изпълнител на поръчката БКС - Гоце Делчев, на бизнесмена Руен Кирев не е внесла определената по закон банкова гаранция. Освен това възложителят неоснователно е открил процедура по Наредбата за малки обществени поръчки при наличие на предпоставка за провеждане на открита процедура по реда на ЗОП.

Ветеринарите притеснени заради рамковия договор

Няма подписан Национален рамков договор за 2010 г. и към настоящия момент ветеринарите на щат нямат законово право да ваксинират, прегледат и маркират животни. За това алармира председателят на пловдивската колегия на Българския ветеринарен съюз д-р Вяра Гришина.

В момента сме в патова ситуация, тъй като дори не можем да се придържаме към договора за 2009 г. Причината е, че земеделското министерство иска да смени държавната профилактична програма, прилагана миналата година, която регламентира кои дейности ще се извършват от ветеринарите и на какви цени, уточни д-р Гришина. Без такава програма не може да се подпише нов Национален рамков договор, а докато такъв няма, ние имаме право да издаваме документи за ваксинации и прегледи на животни, колкото свидетелство за сключен граждански брак, коментира д-р Гришина.

„ТЕЦ Марица - изток 2“ ЕАД получи сертификат с разширен обхват по околна среда

„ТЕЦ Марица - изток 2“ ЕАД получи европейски сертификат с разширен обхват, издаден от оторизирания орган ТЮФ Рейнланд. Документът удостоверява работата на блокове 1, 2, 3, 4, 7 и 8 със сероочистващи инсталации и разширява обхвата на този от февруари 2009 г.

Новият сертификат бе издаден след проведени през ноември 2009 г. първи надзорен одит на системата за управление на околната среда съгласно ISO 14001:2004 и е валиден до февруари 2012 г.

„ТЕЦ Марица - изток

2“ ЕАД получи европейски документ благодарение на навременната реализация на проекта за рехабилитация на блокове от 1 до 6 и изграждане на сероочистващи инсталации за блокове 1 и 2, 3 и 4. Сероочистващата инсталация за първите два блока бе пусната на 13 октомври 2008 г., а тази за блокове 3 и 4 – на 12 юни 2009 г.

Сероочистващите инсталации за блокове 7 и 8 работят от 2002 г. и са първите, изградени на Балканския полуостров.

СНИМКА ПРЕСФОТО/БТА

Множество южнокорейци излязоха по улиците на Сеул, за да помогнат в почистването на близо 30-сантиметровата снежна покривка в столицата. Мразовитото време в Европа доведе до железопътни и автокатастрофи. Обилни снеговалежи предизвикаха хаос и в САЩ

Хилъри Клинтън:

„Ал Кайда“ е глобална заплаха

САЩ се опитват да овладеят ситуацията в Йемен, без да са приключили борбата с терористичната организация в Афганистан и Пакистан

Активността на „Ал Кайда“ в Йемен представлява заплаха за световната сигурност, заяви държавният секретар на САЩ Хилъри Клинтън след двустранни преговори с министър-председателя на Катар шейх Хамад бен Джасем Ал Тани, предаде Интерфакс.

„По време на нашите консултации ние разбрахме, че главното безпокойство предизвиква положението в Йемен. Опитавме се да разберем как да работим заедно и да си сътрудним с други страни, за да донесем стабилност в тази страна. Нестабилността в Йемен е заплаха не само за региона, но и за глобалната сигурност. И ние работим с Катар

и други страни, за да обезпечим по-добро, по-безопасно бъдеще за всички. Това е трудно, но може да се постигне“, каза Клинтън.

Проблемът със сигурността в Йемен излезе на преден план след коледния инцидент на борда на самолет, летящ от Амстердам за Детройт, при който нигерийският гражданин Умар Фарук Абдулмуталаб неуспешно се опита да задейства взривно устройство по време на полета. Това бе потвърдено от членове на „Ал Кайда“, за които се предполага, че са базирани в африканската държава. По-късно в хода на разследването бе установено, че Абдулмуталаб е преминал специална подготовка в лагер на „Ал Кайда“ в Йемен.

Според кореспондент на Би Би Си в Йемен правителството използва силите си, за да се противопостави на сепаратистките движения в страната и не придава особено значение на борбата с терористичната организация. В същото време членове на „Ал Кайда“, базирани на Арабския полуостров, призоваха да се води „война срещу кръстоносците“, като се нападат посолствата на западните страни. В тази връзка САЩ, Франция, Великобритания и Япония закриха своите посолства в столицата Сана, а Испания ограничи достъпа до нейната мисия.

Междувременно говорителят на Държавния департамент на САЩ заяви, че администрацията на Обама планира да

увеличи финансовата помощ за Йемен с 56%, като през финансовата 2010 г. на страната ще бъдат предоставени 63 милиона долара. Вчерта бе съобщено, че посолството на САЩ отново е започнало работа, но при изключително засилен режим на сигурност.

„Таймс“ цитира бившия експерт по Йемен в Световната банка Абдул-Гани ал Иряни, според когото до една година в страната ще настъпи пълен икономически срив, тъй като хазната е празна поради корупцията и лошото управление. Той смята, че международната конференция в Лондон този месец е последният шанс за спасяване на Йемен, който може да се превърне в новата фронтова линия за „Ал Кайда“.

Турция поизгубила ентузиазъм за ЕС

Турският премиер Реджеп Тайип Ердоган предупреди, че ентузиазъмът на турците за влизане в Европейския съюз е намалял заради „отношението на някои лидери и страни-членки“.

В интервю, публикувано в месечно списание „Критер“, специализирано в отношенията между Турция и ЕС, Ердоган подчерта, че правителството на Анкара оставя непроменена своята позиция в полза за присъединяването на Турция в ЕС. Това остава стратегическа цел, която правителството е решено да постигне.

Правителството на Турция е решено да действа здраво, за да не бъде 2010 г. една загубена година за преговорите за членство в ЕС, пише в „Сабах“. Правителственият говорител Джемиш Чичек посочи, че още от началото на управлението си са поставили интеграцията с ЕС като приоритет и ще продължат в тази насока независимо от препятствията, които се поставят.

Грешка блокира 20 млн. банкови карти в Германия

Повече от 20 млн. германски банкови карти бяха засегнати от софтуерна грешка, която се появи в деня на Нова година. Проблемът засегнал притежателите на карти, които опитали да използват банко-

мати или да извършат плащания в страната и чужбина. Грешката се дължи на софтуер, който не може да разпознае 2010-а година. От 1 януари близо 20 млн. карти еврочек от общо 45 млн. издадени и 3,5 млн. кредитни карти (от около

8 млн.) са блокирани и с тях не могат да се теглят пари на банкоматите в Германия и в чужбина. Разрешаването на проблема може да отнеме до седмица, посочва Асоциацията на германските спестовни банки.

Балканите стават мишена на ислямистите

Министърът на външните работи на Израел Авигдор Либерман е заявил пред премиера на Македония Никола Груевски, че следващата мишена за

международния тероризъм ще са Балканите, предаде електронното издание на вестник „Идиот Ахронот“, позовавайки се на представител на израел-

ската делегация. На среща между двамата в Ерусалим Либерман е посочил още, че сигнал за това са опитите на мюсюлмански благотворителни орга-

низации да наляят пари в региона, както са направили в Южна Америка и Африка, пре-връщайки тези райони в „терористични развъдници“.

Санатер изключен от ХДО

Иво Санатер вече не е почетен председател на Хърватската демократична общност (ХДО), нито дори обикновен член на управляващата партия в Хърватия. Председателството на ХДО го изключи от партията, тъй като плановете му за връщане в политиката застрашавали управляващата коалиция. Със загубата на членството Иво Санатер изгуби и статута на доживотен председател на партията. В случай че иска да се върне в ХДО, той ще трябва да подаде молба за членство.

„Монг“ излезе само на сайта си

Заради стачка на част от работниците в печатницата на френския вестник „Монг“ днешният брой на изданието не излезе на хартиен носител, но е на разположение на читателите си безплатно на интернет сайта си. Причината за стачката е намерението на „Монг“ да продаде печатницата си в Иври, в която работят 270 души. Стачните действия не са засегнали дейността на останалите издания, които се печатат в същата сграда. От управата на „Монг“ подчертаха, че става дума за вътрешен конфликт, свързан с въпросите около продажбата на печатницата, управлявана от вестника.

„Схипхол“ се оборудва с 60 нови скенера

Шейсет нови скенера за тяло ще бъдат монтирани на амстердамското летище „Схипхол“ за проверка на пътниците, пътуващи за САЩ, обяви операторът на аерогарата „Схипхол груп“. Скенерите с единична цена от 150 000 евро ще бъдат инсталирани през следващите месеци. В последните три години на летището са използвани 15 скенера от този тип за полетите до САЩ.

Забраниха на иранците контакт със западни медии

Иран забрани на своите граждани всякакви контакти с 60 западни неправителствени организации и с чуждестранни медии на езика фарси, както и с „контрареволуционни“ интернет сайтове. Министерството на разузнаването, което е автор на този списък, обясни, че всички визирани организации, медии или структури са играли роля в продължителните антиправителствени демонстрации, разтърсили Иран.

Испанският премиер Хосе Луис Родригес Сапатеро, чиято страна поема председателството на ЕС от януари, се среща с „европейските мъдrecи“ във връзка с икономическата рецесия и безработица в съюза. Сапатеро обмени мнения с бившия председател на Европейската комисия Жак Делор, с експремиера Фелипе Гонсалес, както и с бившия европейски комисар по финансите Педро Солвес

□ Свят Янукович се готви за победа

Новият президент на Украйна обаче вероятно ще бъде избран едва след втория тур

Лидерът на опозиционната украинска Партия на регионите Виктор Янукович има всички шансове да получи най-много гласове на първия тур от президентските избори в страната, който ще се състои на 17 януари. Веднага след него се нарежда сегашният премиер на Украйна Юлия Тимошенко, показват проучванията на социолозите.

Според данните на изследователските центрове ФОМ-Украйна, Института по социална и политическа психология, Киевския международен институт по социология, цитирани от Нюзру, никой от претендентите няма да успее да спечели в първия рунд на битката, подготовката за който преминава в ожесточена политическа борба.

В момента разликата между лидера на Партията на регионите и най-близкия му конкурент Тимошенко е от 15 до 17% от гласовете. Това обаче не е достатъчно за победа още в първия

тур, тъй като са необходими 50% от гласовете. Максималният рейтинг на Янукович, направен от Киевския международен институт по социология, не надвишава 40%, съобщи РИА "Новости". Преднината на лидера на Партията на регионите обаче постепенно се увеличава. През октомври Янукович получаваше 55% срещу 41% за Тимошенко. Настоящият президент Виктор Ющенко, който ще се бори за втори мандат, е едва на пето място с 3,5% спрямо 4,3% през октомври.

Социолозите са единни по отношение на втория тур: победата вероятно ще е именно на Янукович. Той може да по-

лучи 57,3% от гласовете, докато Тимошенко - едва 39,8 на сто, прогнозира Киевският институт по социология.

Както смятат много от експертите, войната на рейтингите, с която от самото начало се характеризираше предизборната кампания в Украйна, не е загубила актуалността си и ще продължи с нова сила.

За поста на държавния глава претендират 18 регистрирани от ЦИК на Украйна кандидати. Трети, след Янукович и Тимошенко, в анкетите на социолозите е бизнесменът Сергей Тигипко. Сред кандидатите са също така бившият председател на Радата Арсений Яценюк, действащият президент Виктор Ющенко, председателят на парламента Владимир Литвин, бившият министър на отбраната Анатолий Гриценко, лидерът на комунистическата партия Пьотр Симоненко и водачът на националистическата партия "Свобода" Олег Тягнибок.

Безработицата ще мъчи румънците

Според представителя на Румъния в МВФ Михай Тънъеску безработицата ще бъде най-големият проблем на Румъния тази година, а съкращенията от държавния сектор хора няма да могат да си намерят работа в частния.

"Бюджет 2010 е базиран на препоръките на международните финансови институции и няма да бъде актуализиран поне до първата половина на годината", заяви представителят на Румъния в Международния валутен фонд Михай Тънъеску. Износът, промишлеността и земеделието ще поддържат икономическия растеж тази година, посочи още той, цитиран от сайта Зиаре.

Тънъеску предупреди, че ако правителството не осъществи политиката си за намаляване на бюджетните разходи, то през втората половина на 2010 г. ще се наложи повишаване на някои данъци.

Същевременно стана ясно, че де-

вет от 17-те членове на румънското правителство начело с премиера Емил Бок имат в банки в Румъния и в чужбина 1,9 милиона евро, съобщи в "Гъндул" в материал под заглавие "Министрите на Бок предлагат на румънците курсове за преживяване". 86 на сто от парите, които са депозирали министрите, са в евро. Ако обаче ги помолите за съвет в каква валута да държите спестяванията си, болшинството отговарят решително: в леи.

На фона на тези информации вчера в Румъния бе дискутирано и съкращаването на 15 000 работни места в образователната сфера. Според главния секретар на профсъюза на националното образование Константин Чосу намаляването на броя на учениците не оправдава съкращаването. След 20 години на демографски спад Букурещ обяви намаляване на броя на работните места в доуниверситетското образование с 15 хиляди, но не следвайки демографската логика, а по икономически причини.

Референдум за „Айссейв“

Президентът на Исландия обяви, че възнамерява да свика провеждането на референдум по въпроса за изплащането на компенсация на чуждестранните вложители, загубили спестяванията при фалита на исландската банка "Айссейв". Олафур Рагнар Гримсон заяви, че няма да подпише спорния за-

конопроект, одобрен в края на декември от парламента. Правителството подкрепи законопроекта и заплаши с оставка в случай, че депутатите не го одобрят. Предварителни споразумения с Великобритания и Холандия за изплащането на компенсация Исландия сключи през август 2009. Тогава не бяха уточнени

сумите за тези компенсация. Законопроектът предвижда изплащането от бюджета на 3,8 млрд. евро компенсация. Сумата се равнява на повече от 2/3 от бюджета на Исландия. Наскоро 1/4 от исландците с право на глас се подписаха под петиция срещу приемането на закон за компенсиране на чужди вложители.

Снимка БГНЕС
Афганистанската национална армия иззе солидно количество оръжия и боеприпаси при операция в размирената провинция Кундуз. Във вторник доклад на Военното разузнаване на ИСАФ разкритикува усилията на спецслужбите на САЩ в Афганистан през последните 8 години на военни действия, които се оказали едва "незначителна степен съответстващи" на поставените задачи. В доклада се набляга на недостатъчното равнище на знания за афганистанския народ, икономика и властовите структури в азиатската държава. Според експертите САЩ са "безпомощни" в Афганистан поради недостиг на разузнавателни данни

Ментета стигнаха до Пентагона

В отбранителното ведомство на САЩ избухна скандал, тъй като калифорниецът Нил Фелахи призна, че е доставял на американските военноморски сили контрабандна електроника. Фелахи активно е сътрудничил с ВМС на САЩ в продължение на две го-

дини. Общата стойност на продадените през това време от него ментета надвишава \$140 000, пише в "Правда". В престъпната схема били замесени и други членове на семейството на Фелахи и редица фирми, чрез които купували "висококачествени" чипове.

Фелахи премахвал опознавателните знаци на компютърните чипове, които били произведени в китайската провинция Гуандун. Калифорниецът успешно е продал над 13 000 чипа, на които е поставял маркировки на известни марки като "Intel", "Фуджицу" и др.

Въпрос: През коя година Алла Пугачова печели голямата награда на "Златният Орфей" с песента "Арлекино"?

1. 1974 г.

2. 1975 г.

3. 1980 г.

АЛЛА ПУГАЧОВА

JOKER Media®

НАЦИОНАЛЕН
ДВОРЕЦ
НА КУЛТУРАТА
4 МАРТ 2010
19:00ч.

СПЕЧЕЛЕН БИЛЕТ ЗА КОНЦЕРТА
с SMS на номер 1915

Напишете **DUMA** и добавете цифрата на отговора, който сте избрали за верен. Изпратете съобщението. УСПЕХ!

1 лв. без ДДС

■ ДУМА

Свят

www.duma.bg

Брюксел ще проверява гръцката икономика

Заради дефицита Атина намалява надбавките на държавните служители и увеличава акциза

Гръцката икономика ще минава на ежемесечни изпити пред Брюксел. Смесен екип на Европейската комисия и Европейската централна банка ще проверява всеки месец през настоящата година изпълнението на бюджета на Гърция, както и на програмата за стабилност и развитие. Началото ще бъде поставено днес, когато експерти ще обсъдят с кадри на финансовото министерство структурата и основните прогнози в програмата за стабилност за периода 2010-2013 г.

Съветът на Европейския съюз по икономическите и валутните въпроси ЕКО-ФИН ще обсъжда на 18 февруари предложените от Гърция мерки за възстановяване на финансовата стабилност на страната, допълва вестник "Авги".

Мерките ще бъдат изложени в проект-програма на гръцкото правителство, която се очаква да бъде обсъдена в следващите дни с Комисията и Европейската централна банка. Тя ще включва данъчни мерки, с помощта на които кабинетът Папандреу се надява да напълни хазната, коментират в Атина. Основните насоки на програмата ще бъдат представени от министъра на финансите Георгиос Папаконстантиноу на заседанията на Еврогруп и Екофин на 18 и 19 януари. Окончателният план на програмата за стабилност с конкретните мерки ще бъде внесен пред ЕК в последната десетдневка на януари.

Програмата предвижда още по-голямо намаляване на бюджетния дефицит - на 8,7% от БВП спрямо целта от 9,1%, заложена в бюджета за 2010 година. Това допълнително намаление (с около 1 млрд. евро) ще бъде осигурено чрез намаляване на надбавките на държавните служители с 10%, с което ще бъдат икономисани около 500-600 млн. евро, както и с увеличаване на акциза върху алкохол и цигари (вероятно между 20 и 30 на сто), откъдето ще дойдат още 400-500 млн. евро, посочва гръцкият вестник "Експрес". "Увеличението на напитки и цигари ще са шокови, тъй като чрез тях правителството смята да постигне своята цел за намаляване на бюджетния дефицит", отбелязва в. "Логос".

Правителството е приело новите, по-амбициозни цели за ограничаване на бюджетния дефицит под натиска на ЕС и международните кредитни агенции, кои-

Красноречивият графит "Изяжте богатите", изписан върху фасадата на гръцка банка в центъра на Атина, напомня на минавачите колко сериозна е кризата в страната. Мнозина се опасяват, че дългът на Гърция, който стигна 300 млрд. евро, може да доведе страната до фалит

то през декември понижиха кредитния рейтинг на страната, отбелязва вестник "Та неа".

По-рано гръцките медии коментираха, че страната е станала черната овца на Европа заради неблагоприятната картина, създадена от чуждата преса. Първоначално Гърция бе окачествявана като "не-надежден" партньор заради предоставените от нея на Брюксел неверни статистически данни за състоянието на икономиката ѝ и по-специално за размера на бюджетния ѝ дефицит. Впоследствие, след като Атина обяви реалния размер на бюджетния дефицит, бяхме "повишени" в "черните овце на Европа", а непосредствено след това през декември Европейският съвет ни "издигна" в... прасета, отбелязва в. "Вима".

За европейците обаче очевидно има връзка, тъй като те стигнаха дотам, че започнаха да сравняват гръците с "прасета", използвайки за това английската дума "пигс" (pigs), смята изданието. Само че с "прасета" бяха сравнени още и Португалия, Ирландия и Испания. Какво значение наистина има определенето "прасета" или "черни овце"? Значе-

ние има фактът, че Гърция стигна дотам Хоакин Алмуниа да каже, че "Страната ви се нуждае от критични институционални реформи" и че тя "все още не е предприела никакви ефикасни действия", посочва "Вима". Ангела Меркел пък предупреди, че каквото и да става в една държава член на ЕС, това влияе и на останалите страни. Жан-Клод Трише, председател на Европейската централна банка, се зае да напада Гърция, като каза, че "е недопустимо съюзът да разполага с неверни данни", а Клемънс Фуест, шеф на екипа от икономически консултанти на германското финансово министерство, заяви, че "ако нещата стигнат до пълна безизходица, Германия не бива на всяка цена да предоставя финансова помощ на Гърция. Последствията от това ще бъдат катастрофални..."

Гръцкият премиер Георгиос Папандреу призна пред социалните партньори, че страната е рекордър по дефицит, избягване на данъци, клиентелизъм, разхищения на средства, корупция и даже... напълняване!

Как така Гърция от страна със силна икономика през периода 2000-2004 г.

стигна дотам, че да се превърне в "черна овца", а чуждите медии да заговорят за банкрут или за поставяне на страната под опеката на световни финансови институции, както писа френският вестник "Фигаро".

Представителите на Брюксел се чувстват излъгани от Гърция. От Атина дадохме неверни статистически данни, казват те. Но това, което преля чашата, бе, когато през 2004 г. след победата на партията "Нова демокрация" на изборите новото правителство организира прословутата "проверка" на тези данни, за да покаже пред Европа, че правителствата на социалистите от ПАСОК са понижили с помощта на различни счетоводни техники съществуващите дефицити.

От трибуната на парламента гръцкият финансов министър каза, че "вина за тези неверни данни не носят служителите от националната статистическа служба, а политическите им ръководители, които са им наредили да ги фалшифицират".

Ако към всичко това се прибави и финансовата криза, както и непрестанно предлаганите мерки за ограничаване на дефицита, се разбира какво е принудило европейците в крайна сметка да кажат "баста". Понижаването на кредитния рейтинг на Гърция от агенция Фич доведе до падането на акциите на борсата в Атина, а също и до разширяване на трендовете, което изведнъж накара всички да сравнят Гърция с Дубай.

Но не бе само това. Годици наред Гърция бе обвинявана в нарушения на европейското законодателство. На този фон се засилиха и опасенията за възможен фалит на страната, който би засегнал и еврозоната.

Под заглавие "Гръцка трагедия" електронното издание на британския в. "Файнаншъл таймс" писа, че Гърция срива пазарите. Може би някога ще запитат "а защо е тази ярост и гняв от чужбина срещу Гърция, след като и други страни имат големи дефицити?" Отговорът е прост. Гърция е взела от чужбина заеми на стойност около 300 млрд. евро. Но същите тези чужденци кредитори вдигат този шум не защото искат да получат гаранции, че ще си върнат обратно парите, а защото търсят възможности да увеличат печалбите си, като вдигнат лихвите, при които Гърция е взела тези заеми от тях, заключава "Вима".

*акроним, използван най-вече от медиите във Великобритания и САЩ за Португалия, Италия, Гърция и Испания - няколко страни от еврозоната, които имаха променлив финансов и икономически успех през изминалата година. Заради кризата и високата безработица и Ирландия бе включена към групата

За реализиране на антикризисни програми по заетостта тази година ще бъдат отделени 36,3 милиарда рубли

Сега, за да започнат собствен бизнес, руските безработни могат да получат повече от сто, та дори и двеста хиляди рубли. Ако, разбира се, те създадат работно място не само за себе си, но и за свои бивши "колеги по нещастие" - официални безработни. Това условие присъства в подписаното правителствено постановление за надкризисни програми за заетост за 2010 година.

Както обясни на "Российская газета" зам.-министърът на здравеопазването и социалното развитие Максим Топилин, самозаетостта на населението е една от най-търсените сред безработните програми за миналата година. Особено след като правителството увеличи помощта до 58 800 рубли на човек. В резултат на това броят на желаещите да работят "за себе си" нарасна двойно и според годишните резултати свой бизнес са започнали близо 120 хиляди души. Те са създали над 130 хиляди работни места.

С какво се занимават новоизлюпените бизнесмени?

Новият руски работодател

РОССИЙСКАЯ
ГАЗЕТА

СЪВМЕСТНО
ИЗДАНИЕ С

ДУМА

Марина ГРИЦЮК

Те отварят фризьорски салони и ателиета за поправка на обувки, за шиене, както и за ремонт на автомобили. На село мнозина стават фермери - купуват свине, крави, зайци, птици. Както правило, това се превръща в семеен бизнес, в който участват всички членове на семейството, в това число и децата.

Като взе предвид тази популярност на програмата, правителството реши да не спира дотук и по-щедро да поощрява най-смелите и активни безработни.

"През 2010-а безработен, който започне свой бизнес, отначало ще получи същите 58 800 рубли. Но ако той след това създаде допълнителни работни места и вземе на работа официално регистрирани безработни, той ще получи по още 58 800 за всеки. Това е общата схема. Конкретният ред за получаване на допълнителните помощи за "безработните предприемачи" регионите ще определят сами", обясни Максим Топилин. И добави: правителството не предвижда никакви ограничения за самозаетите по броя създадени места и получени за тях помощи.

"Човек може да създаде едно място, две, три, пет.

Главното условие е да вземе именно безработни", добави зам.-министърът.

Още една новина в антикризисните програми за заетостта през тази година е предвидената компенсация за работодателите при създаване на работни места за инвалиди. Както разказа Максим Топилин, сега в службите по заетостта в страната са регистрирани 144 хиляди инвалиди. За една година 63 хиляди са били трудоустроени. Този процес върви много трудно, в частност защото, за да се вземе на работа човек с ограничени възможности, за него трябва специално да се оборудва работното място. А това не е евтино удоволствие. Във връзка с това правителството е предвидило компенсация в размер на 30 хиляди рубли за онези предприятия и организации, които са готови да дадат работа на хората с ограничени възможности.

Третото ноу-хау е отделянето на "Стажуването" в отделна програма. И вероятно ще бъде изплащано като добавка към заплатите на наставниците, които ще работят с младите специалисти. Сумата за доплащането не е голяма - половината от минималната работна заплата. Но напоследък държавата избобиха не плащаше по тази позиция. И това е първият опит през последните две десетилетия да се стимулират опитните специалисти да работят с младите кадри. Още повече че това дава и добри резултати - до 70 процента от участниците в програмата остават в предприятията на постоянна работа. През миналата година стажуваха 40 хиляди младежи. През тази се очаква броят им леко да се увеличи - до 42 хиляди.

Общо за реализиране на антикризисни програми по заетостта през тази година ще бъдат отделени 36,3 милиарда рубли.

Интервю

www.duma.bg

Минчо Христов: Правителството „да стисне за гушата“ монополистите

Само незграби политически мозъци могат да превърнат болниците в търговски дружества, а здравето - в стока, твърди политикът

Интервю на
Лилия ТОМОВА

□ Г-н Христов, липсва ли ви работата в Народното събрание?

- Депутатството не е професия. Онези, които са народни представители по 20 години, са загубили връзката с реалния живот. Не е никаква драма, че не съм в парламента - сред студентите се чувствам далеч по-уютно. По-важното е депутати, които не изпълняват предизборните си обещания, да могат да бъдат отзовавани от избирателите, както и незабавно да отпадне депутатският имунитет. Няколко пъти предлагам такива закони, но не бяха приети. Ако си спомняте, ГЕРБ и „Атака“ също обещаваха да премахнат депутатския имунитет, но странно - защо ли сега мълчат?...

□ Как оценявате работата на сегашната власт?

- Липсва социалната политика. Липсва грижата за хората. Обидно ми е, че първият закон, дебатиран от този парламент, беше за нотариусите, който уреждаше интересите на депутати от мнозинството. Вместо да започнат с премахването на таксата за посещение при лекар или това срамно допълване в болниците... Защо никой не повдига въпроса за премахването на несправедливата точкова система при пенсиониране, като се увеличи коефициентът за прослужено време от 1,1% на 1,5, което незабавно ще повиши пенсията с близо 50 на сто? Освен че ще бъде дадена глътка въздух на възрастните хора, много от онези, на които не достигат няколко точки и искат да се пенсионират дори при пониска пенсия, ще могат да го направят. Трябва да се премахне здравната каса и корупцията, която генерира, да се мине към бюджетно здравеопазване.

□ Това, което предлагате, изпробвана система ли е?

- Така е в Англия например. Срам ме е, че ГЕРБ и „Атака“ преди два месеца отхвърлиха идеята за намаляване на ДДС върху лекарствата. Винаги съм казвал, че само незграби политически мозъци могат да превърнат болниците в търговски дружества, а здравето - в стока, или пък да наложат лимити за прегледи при лекар. Държавата незабавно трябва да поеме здравните осигуровки на социалнослабите и трайно безработните и да наложи жестоки глоби на онези богати и крадливи бизнесмени, които не плащат дължимите осигуровки и данъци. Вместо това се предлага... увеличаване на вноската за здраве и прехвърляне на тези пари към частни осигурителни фондове?!? Отново парите на хората ще бъдат наливани принудително - чрез закон! - в джобовете на приближените на група парламентарни тарикати. Предлага се закриването на десетки болници, което ще остави без здравна закрила стотици хиляди хора.

□ Увеличава се безработицата, какво ни чака, според вас? Преди време предупреждихте, че се подгот-

вя и ново ограбване на спестяванията на гражданите.

- Категоричен съм, че определени финансови кръгове, заедно с техни парламентарни съучастници, подготвят нов банков грабеж. Става дума за 22 милиарда лева спестявания. През 2002 г. мнозинството на г-н Кобурготски премахна наказателната отговорност за раздаване на необезпечени кредити. Още тогава започна раздаването на огромни суми от влоговете на гражданите на определени кредитни милионери. Умишлено в закона са създадени и няколко капана. Затова са необходими незабавни законови промени, насочени към гарантирането на влоговете и смекчаване на последиците от финансовата криза.

□ Какви да са тези законови промени?

- На първо място - гарантиране на влоговете на гражданите. В сега действащия закон пише, че при фалит на дадена банка влоговете започват да се изплащат не по-късно от 20 дни от датата на фалита. Никъде не е записано обаче кога изплащането ще завърши. Това позволява теоретично влоговете от фалиралите банки да бъдат изплащани в продължение на десетилетия. Друг абсурд е, че валутните влогове ще бъдат изплащани в левове. Така при евентуална промяна на валутния курс вложителите ще получат обезценени левове, т.е. - хората ще бъдат ограбени. Незабавно трябва да се върне наказателната отговорност за раздаване на необезпечени кредити. Ситуацията е изключително тревожна - само през последните седмици т. нар. лоши кредити са се увеличили с над 1 милиард лева и днес вече надхвърлят 3,5 милиарда. Брутният външен дълг надхвърли вече 53 милиарда долара.

□ Нали си имаме „първ финансист от Световната банка“, ако го питате, сигурно ще отрече тези неща.

- Този финансов министър трябва да даде ясен отговор докога правителството ще търпи лихвите по кредитите в България да са в пъти по-високи от тези в ЕС. Или кога ще бъде премахната наказателната лихва за предсрочно връщане на ипотечни кредити - абсурд, какъвто няма никъде в Европа. Необяснимо е защо, след като преди около година с мой закон бяха премахнати наказателните лихви при връщане на потребителските кредити, днес правителството предлага те да бъдат възстановени. Докога кабинет и парламент ще се правят на разсеяни? Това наистина е тъжно.

□ В „обществена самота“ ли тъгувате, г-н Христов?

- Написах писмо на премиера за опитите на банковото лоби да прокара това криминално решение. Ще ви дам и друг пример. По закон при една-единствена просрочена вноска банката може да конфискува жилището на длъжника. В миналия парламент предложих този срок да се удължи, както е в ЕС, на 6 месеца. Нека сегашните депутати, мнозинството на ГЕРБ, да разгледат тези закони, от архива на НС, и особено внимание да обърнат на га-

рантирането на влоговете, на здравеопазването и пенсиите, преди да е станало твърде късно.

□ В миналото НС бяхте зам.-председател на комисията за борба с корупцията. Какво бихте препоръчали на днешните хора там?

- Ами да престанат да говорят и да направят нещо конкретно. Като депутат например предлагам три доказани средства за борба с корупцията - отмяна на депутатския имунитет, проверка на имуществото на политиките и въвеждането на т.нар. проверка за лоялност - възможност специалните служби да съблизяват с подкупни висши политици, магистрати и държавни чиновници. Ако някой се хване, отива в затвора. Такава е практиката в САЩ и почти всички страни на ЕС, където в затвора се озовават всякакви политици. Разследването на корупционните сделки също е задължителна стъпка. Кабинетът трябва да ревизира приватизационните сделки - на БТК и енергоразпределителните дружества, криминалните заменки на гори и земи, замаяната на външния дълг през 2002 г., закриването на блоковете на АЕЦ „Козлодуй“. От всяка от тях загубихме милиарди.

□ Как бихте коментирали подкрепата на „Атака“ за ГЕРБ?

- Нямам нищо общо с „Атака“ и не е моя работа да коментирам кого подкрепя. За мен е изключително скандално, че с гласовете на тази партия и на ГЕРБ беше провалено предложението за намаляване на ДДС върху лекарствата, въпреки че това беше едно от основните предизборни обещания. Днес има далеч по-важни неща и от „Атака“, и от ГЕРБ. Буквално в рамките на минути могат да бъдат приети и няколко доста полезни за хората закони.

□ Например?

- Като например земята под и около блоковете в големите градове да бъде дарена безвъзмездно на гражданите, като се прекрати напълно застрояването и опитите на някои общини да рекетират гражданите, продавайки им тази земя. Малко хора знаят, че сега 80 на сто от хората в големите градове не са собственици на земята под техните жилища. Или да се премахне скандалната такса за посещение при лекар и доплащането в болниците. Или пък да се върне на държавата незаконно придобитото имущество на някои по-известни олигарси и с гражданина Симеон Кобурготски. Чудя се защо беше този цирк с приеждането на мораториум за ползване на т.нар. имоти на господина, при условие, че четири години отлежава мой закон за отнемане на тези незаконно придобити имоти? НС може за 3 минути да премахне и скандалната държавна субсидия за парламентарните партии - по 15 хиляди лева месечно за всеки избран депутат, извън заплатата. Когато в миналия парламент предложих тези десетки милиони да бъдат дадени за здравеопазване, бях подкрепен само от трима депутати.

□ За какви суми става дума?

- Говоря за общо над 200 милиона лева. С тези пари биха могли да бъдат

Доц. г-р МИНЧО ХРИСТОВ е политолог, преподавател в Техническия университет. Магистър по история от Хаванския университет, специализирал е в Университета на Сао Пауло и Колумбийския университет, работил е и в Института за изследване на сигурността в ЕС. Автор е на десетки научни публикации и две книги. Бил е депутат в 40-ото НС, независим.

решени проблемите на спешната медицинска помощ в цяла България. Особено тежък е проблемът с големите монополисти - ток, вода, парно, телефони. Правителството незабавно трябва да ги стисне за гушата. Ще ви кажа някои цифри. Токът от АЕЦ „Козлодуй“ струва 2 стотинки, а на нас ни се продава по 17-18 ст. Това не е ли грабеж? Ами тримесечното отчитане на тока? Осем пъти поставях този въпрос пред министъра, а фирмата ЧЕЗ още се ослушва и не изпълнява разпореждането на ДКЕВР. Вземете „Софийска вода“. Купува водата от яз. „Искър“ за 2 ст., а ни я продава за лев и половина. И сега иска ново увеличение! А си бяха гласували заплати от 68 хил. лв. на месец. Вижте какво става и с телефоните. Дори и да не говориш минута, плащаш на БТК 14 лева на месец. За мобилните не искам и да говоря - тук беше еврокомисарят по комуникации Вивиан Рединг, която призна, че цените са няколко пъти по-високи от тези в ЕС. На парното цената е завишена в пъти. Има и един член 154 в Закона за енергетика, който позволява на топлофикациите да събират принудително вземанията си, без да бъдат доказвани в съда. Това е престъпление! Ако „Топлофикация“ - София, бъде приватизирана, каквито идеи има енергийният министър, тогава може да се стигне и до бунтове. Застрахователите са друг пример за частен монопол. Наскоро чух, че предлагат задължителната „Гражданска отговорност“ да стане 600 лева, което е цинизъм. Освен това ни лъжат, че работят на загуба. Аз разполагам с документи, от които става ясно, че преди 2 години, когато застраховката беше 80 лева, печалбата на застрахователите е около 300 процента. Сега застраховката е около 200 лева. Може би искат 2000 или 3000 процента печалба?

□ Въпросът е дали правителството ще допусне този грабеж.

- Бих си позволил да посъветвам премиера Борисов спешно и незабавно да се заеме с големите монополисти - банки, застрахователи, ток, вода, парно. Не е редно, когато хората затягат коланите и няма дори какво да ядат, банките да имат печалби от 700 милиона за миналата година. А ако партиите не реагират, ние, гражданите, ще се организираме и ще защитим интересите си.

Финансови кръгове и депутати съучастници ще ограбят парите на хората в банките

Общество

ВЕЛИАНА ХРИСТОВА

Аз съм за глобалното затопляне. Какво му е лошото? Колкото по-бързо настъпи то, толкова полесно ще се спасим от некадърността на столичните ни общинари. Първо, снегът от декември насетне по правило ги изненадва, като че го чакат по сред август. А всеки път, когато в зимните месеци завали снежец, София катастрофира като от облъск с айсберг.

Хиляди столичани вчера пак танцуваха в страни пируети към спирките на обществения транспорт, от градските автобуси нямаше следа по цял час, основните пътни артерии бяха задръстени от киша и буксуващи коли. Почистващите фирми не знаели кога да излязат

Светослав ЯНАКИЕВ

- Дядо, кметската иска да си седиш в София. Пак не ти изчисти пътина да си тръгнеш!

Аз съм за глобалното затопляне

“на терен”, обясниха от столичния инспекторат. За какво ли синоптиците им дават прогнози? Щом не знаят кога да излязат, значи организацията на общината е задръстена някъде в ледниковия период. А може би чакаха обещания за вечерта дъжд (и затоплянето!) да ликвидират от самосебе си онази неприятност, за

чието почистване всички ние стопяваме съдържанието на джобовите си във вид на такси и данъци?

Ако не плачехме от безсилие, можеше да се посмеем на коментара на зам.-кмета Минко Герджиков - не можело да се предвиждат природните стихии и трябвало да сме по-снизходителни към тях. Какви стихии бе, г-н

Герджиков? Един нормален пухкав снежец няколко часа стихия ли е? Улиците на северните държави затъват в 2 м пресли, от които следа няма половин час след валежа. Отидете в още 5-6 задгранични командировки, белки ви научат как се работи. Там просто знаят, че като завали, пускат снегорините и опесъчават

“терена”, та да не се въртят колите като Албена Денкова на леда. Там гражданите ясно виждат за какво плащат кръвните си парички.

Живот няма в тоя град с тая община. И все ще е така до... глобалното затопляне. Аз съм за него! Ами ако след седмица завали тихо, кротко, та цяла неделя?

Знаково и очаквано убийство

ЛЮБКО ЛЮБКОВ

От всичко, което се случваше чрез и през Боби Цанков в информационното медийно пространство, имаше достатъчно основание да се мисли, че съдбата, която го застигна, е очаквана. В известна степен, разбира се. Защото той тръгна да разкрива неща, за които възникваха съмнения колко и в какви детайли е запознат, с какви хора е общувал, в каква степен на дълбочина. Боби Цанков пусна в публичното пространство информация вероятно с различна степен на достоверност, но покушението срещу него е свързано не с това, което е казал, а със спирането

на това, което можеше да каже - в рамките на познанията му на базата на “връзки” и “обвързки”.

Рискът да се опитваш да говориш за тия сфери и за лицата в тях, както тръгна да прави Цанков, е огромен, защото опира до онази характерна черта на организираната престъпност, която може да разкрие обвързаността на подземното с официалните власти - или с хора от МВР (нямам предвид цялото министерство), или с онези, до които опира политическото използване на подземното. Особено що се отнася до финансирането на хора, групи и дейности. А за знакови фигури от подземното и в архивите, и в актуалните дела на службите за сигурност и на полицията може да се търси и да се разкрие връзка с властите. Не изключваме и сегашната власт. Още повече, когато в нея присъстват хора, които по един или друг начин са се занимавали с проблемите на сигурността и престъпността.

Боби Цанков си позволи в последните си материали да говори за обвързване на хора от подземното с чужди спец-

служби, особено в сферата на наркобизнеса, за ролята им в поръчкови убийства. Неговото ликвидиране е свързано повече с опасенията какво би могъл да каже, независимо колко е вярно то. Написаното от него би могло да предизвика напрежен въпрос в обществото - “Ще се заемете ли с работата по тази информация или не?”. Въпросът би бил към сегашните служби. Убийството на Боби Цанков не е опит да се вдига шум, а да се преустанови работата на един източник-посредник. И е много важно да се замислим кой и защо инспирираше откровенията на Георги Стоев, кой инициираше откровенията на Боби Цанков, чиято нова книга при тези обстоятелства не е ясно в какъв вид и с какво съдържание ще излезе. Т.е. трябва да търсим тези, които експлоатират появата на такива изказвания и писания.

Но по-интересно е кой инспирира общия стремеж нещо да се разкрива, а и кой е заинтересован да не се доразкрива - в рамките на истината, за отношенията у нас между подземното и “белия свят”, в условията, при които се

развиваше държавата. Защото и лицата, и групите са заинтересовани по-малко да се разкрива и повече - да се скрива. Нямам отговор на всички въпроси поради известен дефицит на информация. Но разсъжденията ми логически сочат, че стремежът е колкото е възможно повече факти от миналото да останат скрити и в сферата на хипотезите и догадките. Защото миналото е много свързано с настоящето и бъдещето на България. А тези, които няма как да избягат от своите връзки и обвързки, нямат никакъв интерес да се осветява миналото.

За мен преходът е политическа еволюция, съчетана с икономическа контрареволуция и криминална революция. Твърде често героите на тези три направления се събират в “един фокус” и са не повече от стотина души в държавата ни, независимо от ролята, която са играли - положителна или отрицателна. За съжаление и в това убийство е така, закрива се един източник и се предупреждават всички, които биха искали да се върнат на тази тема. Убийството на Боби Цанков е знаково и показно.

Датума

6

www.duma.bg

1838 - САМЮЪЛ МОРЗ (1791-1872) ИЗОБРЕТАВА ЕЛЕКТРОМАГНИТНИЯ ТЕЛЕГРАФ.

Той е американски изобретател и художник. Най-известен е с изобретяването на електромагнитния пишещ телеграф и “Морзовата азбука”. Роден е на 27 април 1791 г. в Чарлстън, САЩ. През 1928 г. Морз се запознава с Луи Дагер и се заинтригува от откритията в областта на електричеството и галванизацията, което го насочва към изобретяването на телеграфа. Правителството на САЩ дава на Морз субсидия в размер на 30 000 долара през 1843 г. за построяването на пробна телеграфна линия между Вашингтон и Балтимор. През 1858 г. от 10 европейски държави Морз получава за своето изобретение 400 000 франка. Самюъл Морз умира на 2 април 1872 г. в Ню Йорк.

1929 - КРАЛ АЛЕКСАНДЪР I КАРАДЖОРДЖЕВИЧ (1888-1934) ИЗВЪРШВА ДЪРЖАВЕН ПРЕВРАТ. Той е крал на сърби, хървати и словенци и крал на Югославия от 16 август 1921 г. до 9 октомври 1934 г., когато е убит в атентат в Марсилия. Роден е на 18 декември 1888 г. в Цетине, Черна гора. Негов баща е крал Петър I Сръбски (1844-1921). На 1 декември 1918 г. Александър е провъзгласен за крал. На 6 януари 1929 г. като отговор на разразила се политическа криза, крал Александър отменя конституцията, разпуска парламента и обявява лична диктатура, останала в историята като 6-то януарската диктатура. Той също сменя официалното име на държавата на Кралство Югославия и променя териториалното делене на страна от 33 области.

Той е крал на сърби, хървати и словенци и крал на Югославия от 16 август 1921 г. до 9 октомври 1934 г., когато е убит в атентат в Марсилия. Роден е на 18 декември 1888 г. в Цетине, Черна гора. Негов баща е крал Петър I Сръбски (1844-1921). На 1 декември 1918 г. Александър е провъзгласен за крал. На 6 януари 1929 г. като отговор на разразила се политическа криза, крал Александър отменя конституцията, разпуска парламента и обявява лична диктатура, останала в историята като 6-то януарската диктатура. Той също сменя официалното име на държавата на Кралство Югославия и променя териториалното делене на страна от 33 области.

1946 - В СОФИЯ УМИРА БОЖИЛ РАЙНОВ (1857-1946). Той е български просветен деец, журналист, преводач, политик и общественик. Роден е на 21 юли 1857 г. в Котел. Учи богословие в Одеса и Киев, а през 1878 г. завършва литература в Лиеж, Белгия. Завръща се в родния си Котел и до 1880 г. е учител там. В 1881 г. става директор на Солунската българска мъжка гимназия. Като член на Либералната партия е народен представител в Шестото обикновено народно събрание от 1890 до 1893 г. От 1914 до 1918 г. е директор на Държавната печатница, а от 1918 до 1922 г. директор на Българската кооперативна банка. Божилов е сред основателите и редакторите на вестник “Народно съзнание” през 1887 г. Редактира вестниците “Вестник за политика и книжовност”, “Сила” и “Свободен гражданин”. Пише в списание “Пролет” и други.

Той е български просветен деец, журналист, преводач, политик и общественик. Роден е на 21 юли 1857 г. в Котел. Учи богословие в Одеса и Киев, а през 1878 г. завършва литература в Лиеж, Белгия. Завръща се в родния си Котел и до 1880 г. е учител там. В 1881 г. става директор на Солунската българска мъжка гимназия. Като член на Либералната партия е народен представител в Шестото обикновено народно събрание от 1890 до 1893 г. От 1914 до 1918 г. е директор на Държавната печатница, а от 1918 до 1922 г. директор на Българската кооперативна банка. Божилов е сред основателите и редакторите на вестник “Народно съзнание” през 1887 г. Редактира вестниците “Вестник за политика и книжовност”, “Сила” и “Свободен гражданин”. Пише в списание “Пролет” и други.

1971 - ЧО ХАО ЛИ (1913-1987) СИНТЕЗИРА ХОРМОНА НА РАСТЕЖА - СОМАТОТРОПИН. Този хормон отговаря за растежа на костите като и за белтъчната и въглехидратна обмяна в тялото. При хиперсекрецията му в ранна детска възраст се появява изрстване до необикновено голям гигантски ръст. Болните нарастват на височина над 2 метра и повече, но нямат изоставане в умствения растеж. При хиперсекрецията на този хормон в детството се появява изоставане в растежа, но за разлика от джуджето от тироиден произход хипофизното джудже има напълно нормално умствено развитие.

Този хормон отговаря за растежа на костите като и за белтъчната и въглехидратна обмяна в тялото. При хиперсекрецията му в ранна детска възраст се появява изрстване до необикновено голям гигантски ръст. Болните нарастват на височина над 2 метра и повече, но нямат изоставане в умствения растеж. При хиперсекрецията на този хормон в детството се появява изоставане в растежа, но за разлика от джуджето от тироиден произход хипофизното джудже има напълно нормално умствено развитие.

2004 - КОСТАС СИМИТИС ОБЯВЯВА СВОЕТО ОТТЕГЛЯНЕ. Той е гръцки политик, министър-председател на Гърция и лидер на Общогръцкото социалистическо движение (ПАСОК) от 1996 г. до 2004 г. Роден е на 23 юни 1936 г. в Пирей. Учи право в Магдебургския университет в Източна Германия и икономика в Лондонската школа за икономика. Участва активно в борбата срещу военния режим в страната (1967-1974), осъден е на 2 години затвор. През 1969 г. избягва в Германия. През 1974 г. е един от членовете-учредители на партията ПАСОК. Избран е за член и на Изпълнителното бюро и Централния комитет на ПАСОК. След изборната победа на ПАСОК през 1981 г. е назначен за министър на земеделието. След оставката на Андреас Папандреу на 18 януари 1996 г. е избран за министър-председател от парламентарната група на ПАСОК.

Той е гръцки политик, министър-председател на Гърция и лидер на Общогръцкото социалистическо движение (ПАСОК) от 1996 г. до 2004 г. Роден е на 23 юни 1936 г. в Пирей. Учи право в Магдебургския университет в Източна Германия и икономика в Лондонската школа за икономика. Участва активно в борбата срещу военния режим в страната (1967-1974), осъден е на 2 години затвор. През 1969 г. избягва в Германия. През 1974 г. е един от членовете-учредители на партията ПАСОК. Избран е за член и на Изпълнителното бюро и Централния комитет на ПАСОК. След изборната победа на ПАСОК през 1981 г. е назначен за министър на земеделието. След оставката на Андреас Папандреу на 18 януари 1996 г. е избран за министър-председател от парламентарната група на ПАСОК.

* Авторът е експерт по национална сигурност и борба с престъпността

Едно табу, което заплашва здравето и природата

Меги Блек (стр.4-5)

Нов поглед върху „доброто остаряване“

Люсиен Сев (стр.3)

ДУМА

СЪВМЕСТНО
ИЗДАНИЕ С

МОНД

LE MONDE
diplomatique
българско издание

дипломатик

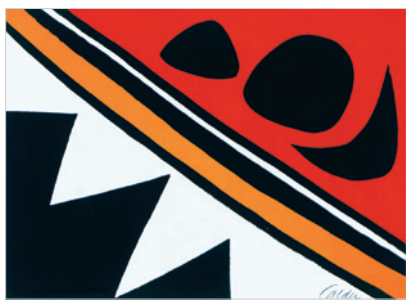
6 януари 2010, година 7, брой 1 (62)

lmdbg@press.bg; mondediplo@gmail.com

www.bg.mondediplo.com 8 стр.

Възможно ли е САЩ да се реформират?

СЕРЖ АЛИМИ

нов политически избор трябва да се премахнат двусмислият, от които се е възползвал старият картел на опозицията; разочарованието е повсеместно. И не след дълго омразният противник отново е на власт. Това, че си е починал, докато е бил в опозиция, не го е направило по-любезен.

Подобна схема вече беше приложена в Италия със Силвио Берлускони. През 1995 г. той беше победен от един обезличен и лишен от проект ляв център, но шест години по-късно отново спечели. В последно време и във Франция с Никола Саркози се множат съюзите по стечение на обстоятелствата, сключвани ту между партии (екологични, центристски, социалистически), ту между отделни личности (Доминик дьо Вилпен застана до Оливие Безансно при едно възвание срещу правителството, въпреки че двамата нямат почти нищо общо). Целта е една – президентът. Добре, а после?

Класическата тройна комбинация – случайна коалиция, несигурен политически проект, очаквано разочарование, препраща и към американската действителност. Преди година, след поражението на републиканците и свалянето на Джордж У. Буш от президентския пост, настъпи момент на радост. Въпреки че част от електората, чиято съдба не се е подобрила засега, продължава да вярва в Обама, изглежда, че този ентусиазъм вече отминава. Ускоряването на войната в Афганистан натъжава пацифистите, реформирането на здравната система не оправдава разумните очаквания, както и политиката по отношение на околната среда. Максимата „по-малко от желаното, но по-добре от нищо“ се разпространява и поражда мрачна обстановка. Политическата страст отново премина в противниковия лагер.

Подобна спирала на затъвянето е предпоставка за увеличаване на влиянието на лобитата и в същото време ни кара да се запитаме каква всъщност е реалната власт на президента на САЩ. Той вече не се казва Буш, това е ясно; и Романо Проди не беше Берлускони. Това обаче не е достатъчно, за да разберем накъде се е запътил Обама, за да го последваме. А страната страда: безработицата скочи, къщите в цели квартали са иззети от кредитори. Президентът често взима думата, обяснява, опитва се да убеди хората; изказванията му се редят едно след друго и често са доста красноречиви. А какво друго му остава? В Кайро осъжда израелските колонии, но когато се заселват нови, той се примирява. Обещава амбициозна реформа на здравната система; депутатите я окастрят, той приема факта. Съобщава на кадетите от „Уест Пойнт“, че изпраща нови подкрепления в Афганистан, а на следващия ден получава Нобелова награда за мир. Упражнението е на път да ни докара до шизофрения. Но настъпилата какафония привидно може да бъде спряна с нов словесен поток, при който всяко изказване се уравнирява чрез противоположно предложение. И накрая, почти винаги се налага припевът „прогресивно мислещите ми приятели казват едно, а приятелите ми републиканци отговарят друго; първите искат прекалено много, а вторите не отстъпват достатъчно. Аз пък избирам златната среда“.

И така, Обама насърчи кадетите от „Уест Пойнт“ да бъдат умерени в употребата на въоръжена сила, но и призова журито в Осло да осмисли необходимостта от употребата на сила заради човешките недостатъци и ограниченията на здравия разум. Последните сигурно е трябвало да поразмишляват и върху примера на президента Ричард Никсън, който въпреки ужасите на Културната революция през 1972 г. се съгласи да се срещне с Мао Цзедун в Пекин. Бившият републикански държавен глава беше педантичен по въпроса за защитата на човешките права и тази среща му струва толкова много... Но за да се утеша, малко по-късно заповяда големите вьетнамски градове да бъдат бомбардирани и подкрепи въоръжения преврат на генерал Аугусто Пиночет в Чили... За всичко това обаче Обама не каза нищо пред журито в Осло. Като безупречен „центрист“, той предпочете да поздрави едновременно Мартин Лутър Кинг и Роналд Рейгън.

(На стр. 2)

Кой иска обща външна политика?

Мексиканската армия на ЕС

Назначенията на белгиеца Херман ван Ромпой и на британката Катрин Аштън съответно за председател на Европейския съвет и за върховен представител на Съюза за външните работи и политиката по сигурността, обявени на 23 ноември 2009 г., потвърждават желанието на

държавите членки да запазят контрола си над общата външна политика. Създавайки постове, без да се изяснят институциите, неясният и ратифициран с много усилия Лисабонски договор превръща ръководството на Съюза в своеобразна „мексиканска армия“ (1).

ФЕДЕРИКО САНТОПИНТО*

НЕОБХОДИМИ бяха повече от осем години преговори, спогодби, междуправителствени конференции, травмиращи референдуми, договорки и европейски срещи на върха, за да се роди (след изоставяне на проекта за Европейска конституция) влезлият в сила на 1 декември 2009 г. Лисабонски договор.

Този „осеян с трудности път“ обаче все още не е извървян докрай. В емблематичната област на външната политика институционалните реформи, които трябваше да направят по-последователни външните действия на Европейския съюз, накрая се превърнаха в загадка: развитите и двусмислени формулировки на договора не са ясни никому и ще породят още трудни постратификационни преговори.

Магическо заклинание и трудно разбираема организация

РЕЗУЛТАТ от парадокс, който винаги е характеризирал изграждането на общността, външната дейност на Европа не е последователна. От една страна, държавите членки смятат, че постепенно ще бъдат изолирани в световен план, ако не се обединят. От друга страна, се страхуват да водят като общност единна външна политика, контролът над която може да им се изпълзне. Накратко, искат Европа да стане по-силна, но да не трябва да споделят суверенитета си. Лутайки се между тези противоположни варианти, те постепенно създадоха изключително сложни институции и процедури с надеждата, че някой ден ще се намери „магическа формула“, която да отговори на надеждите им. Лисабонският договор трябваше да преразгледа именно тази трудно разбираема организация, но се сблъска с познатите трудности от миналото.

*Изследовател към Групата за изследване и информация по въпросите на мира и сигурността в Брюксел.

Сред най-важните нововведения е създаването на постове: постоянен председател на Европейския съвет (вж. *карето на стр. 8*) с мандат от две години и половина (с възможност за еднократно подновяване) и върховен представител на Съюза за външните работи и политиката по сигурността. На 23 ноември 2009 г. Европейският съвет повери тези функции съответно на белгиеца Херман ван Ромпой и на британката Катрин Аштън. И накрая, беше създадена Европейска служба за външна дейност (ЕСВД), поставена под ръководството на върховния представител, който освен това поема функциите и на заместник-председател на Комисията. Тази нова структура допълва съществуващата институционална система (ротационното председателство за период от шест месеца например остава), но не се дават повече подробности относно общата координация (2).

Маастрихт. Към нея през 1999 г. беше прибавена Европейската политика за сигурност и отбрана (ЕПСО). Въпреки че стартирането на ОВППС и ЕПСО отразява желанието да се надскочи чисто икономическото измерение на общностното изграждане и да се отговори на предизвикателствата, появили се след рухването на двуполусния свят, то изразява и желанието на държавите членки да контролират това разширяване на компетенциите.

В действителност ОВППС-ЕПСО нарочно измества встрани Комисията, Парламента и Съда на Европейския съюз в полза на Съвета (министрите на държавите членки), който взема решенията в областта на външната политика с единодушие. Именно по тази линия през 1999 г. беше създаден постът върховен представител за ОВППС, поверен тогава на Хавиер Солана. Същият се превърна в нещо като върховен посланик, но без право да взема политически решения. Колкото до сътрудничеството в областта на развитието и търговията, те останаха привилегия на Комисията. Ето защо двете области се развиват успоредно.

Промените в международната обстановка в началото на XXI век ще направят това положение нетърпимо. Всъщност засиленото внимание, което вече се обръща на „заплахи“ като тероризъм, провалилите се държави,

(На стр. 8)

(1) Изразът „мексиканска армия“ се използва в ироничен смисъл като символ на неефективна организация, чиято йерархична структура включва голям брой началници (*Бел. на българската редакция*).

(2) Редакцията на *Монд дипломатик* се свързва с компетентните служби на Европейската комисия, които, изглежда, са обвързани от новата институционална структура: изказаха само хипотези относно бъдещото си функциониране.

(3) Бюджетът на Общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) възлиза приблизително на 250 милиона евро на година (тоест 1,74 милиарда евро за периода 2007-2013 г.).

Възможно ли е един президент да реформира САЩ?

(От стр.1)

А всичко започна толкова добре. През ноември 2008 г. средно двама от всеки трима американци с право на глас (89,7% от записаните в избирателните списъци) решиха съдбата на президентския пост. Понскаха в Белия дом да влезе нетипичен кандидат, самата биография на когото дори подсказва дълбочината на бъдещите промени: *Нямам типичния произход и не градих кариерата си по коридорите на Вашингтон*. Именно поради тази причина той успя да мобилизира младите, чернокожите, испаноговорящите, както и изненадващо голяма част (43%) от белия електорат. След като получи повече гласове дори от Рейгън при избирането му през 1980 г. (52,9% срещу 50,7%), Обама може да се гордее с „мандата“ си. А и никой не му го оспорва. Разгромът на републиканците е пълен. Либералната им философия, която новият президент кратко и педагогически точно обобщава така: *да дадем още повече на онези, които имат най-много, и да се надяваме, че благоденствието им ще се разпрости върху всички*, вече не е актуална. А демократите имат широко мнозинство и в двете камари на Конгреса.

Три месеца преди да бъде избран, Обама беше предупредил: *Най-големият риск, който можем да поемем, е да припомним към същите политически техники и същите играчи и да очакваме различен резултат. В подобни моменти историята ни учи, че промяната не идва от Вашингтон, а пристига там, защото американският народ ще надига и я иска*. Ето защо политическата активност навсякъде трябва да разтърси консерваторската тромавост на столицата, официалното седалище на всички лобита в страната. Година по-късно, докато все още не се забелязва и следа от народно движение, броят на блокираните, безличните и осакатените от „същите политически техники и играчи“ проектозакони неимоверно се е увеличил.

Колкото до семейната история на настоящия президент, тя доста се различава от тези на предшествениците му. Първо, по очевидната за всички причина, а и защото е необичайно, че на младини обитателят на Белия дом се е отказал от възможността да забогатее, практикувайки право в Ню Йорк, за да помага на жителите на бедните квартали в Чикаго. Все пак, когато анализираме избора на Обама за членовете на кабинета му, веднага се забелязва, че новото не е никак много. За министър на труда, близък до синдикатите, той определи Хилда Солис, която обещава скъсване с досегашните политики, но за министър на външните работи избра Хилари Клинтън, чиято дипломатическа ориентация не се е променила много от преди, а за министър на отбраната остави наследения от администрацията на Буш Робърт Гейтс. Както и Тимъти Гайтнър, избран за финансов министър, който обаче се оказва прекалено тясно свързан с Уолстрийт, за да може (и за да иска) да го реформира, и избрания за икономически съветник Лорънс Съмърс – архитектът на политиките за премахване на финансовата регулация, които почти сриваха страната. Колкото до „разнообразието“ в екипа, то със сигурност не е от социологическо естество. Двадесет и две от тридесет и петте първоначално посочени от Обама личности имат диплома от елитен американски университет или от богат британски колеж.

ОЩЕ от началото на ХХ в. демократите са силно подвластни на технократската заблуда за компетентността, прагматизма, управлението на най-добрите (*най-добрите и най-блестящите*), свършенството и експертното мнение, което трябва да наложи волята си на един политически свят, подозиран в постоянна демагогия. Подобна философия, припозната (парадоксално, като се има предвид жизнения му път) от президента на САЩ (може би, за да не го помислят за афроамерикански боец), осъжда

с известна предпазливост мобилизирането на масите и „популизма“. Накратко, Обама се надяваше, че най-разумните от републиканците ще се споразумеят с него, за да измъкнат страната от затруднението. И им подаде ръка. Но напразно. Той наскоро коментира този случай: *Трябваше да вземем поредица от трудни решения, а не получихме никаква помощ от опозиционната партия, която за съжаление, след като наложи политиката, която причини кризата, реши да прехвърли отговорността за това на друг*. Странно, но проникновено изказване: подминава се обаче въпросът за президентските избори през 2008 г., на които републиканците не „решиха“ да оставят кормилото на властта на друг; а точно обратното, народът им го отне.

Не могат да се примирят с това положение, което обяснява ожесточеността им. През юни 1951 г. един демократ, Хари Труман, влиза в Белия дом. Без да се мръщи, той хвърля всичките си сили в борбата с комунизма и Съветския съюз, в защитата на империята и печалбите на „Дженерал Електрик“. Въпреки това, в очите на една значителна част от републиканския електорат той е предател и толкоз. Сенатор Джоузеф Маккарти заявява: *Не бихме могли да разберем сегашното положение, ако не проумеем, че някои от хората на най-висшите постове в държавата са се съюзили, за да причинят катастрофата. Конспирацията е толкова мащабна, че не може да се сравнява с нищо, което я предхожда в историята. И е толкова безсрамна, че когато бъде разкрита, отговорниците за нея ще заслужат винаги да бъдат прокълнати от всички честни хора*. Цели четири години сенаторът от Уисконсин уясява не само всеки прогресивно мислещ човек, артист и синдикалист в страната, но и държавните и военните ръководители.

Все още не сме стигнали дотам. Въпреки това, във въздуха отново витае параноята на борците за дясното, нажежена до бяло от токшоу програмите по радиото, непрекъснатия „информационен поток“ по „Фокс нюз“, уводните статии в *Уолстрийт Джърнъл*, фундаменталистките църкви и налудничавите слухове, които се разпространяват по интернет. Подобно на случващото се в други държави, тази глъчка завладява ума и не позволява да се мисли за друго. И така, милиони американци, вълнуващи се от политиката, са убедени, че президентът им е излъгал за гражданското си състояние и като чужденец по рождение не може да заема този пост. Същите се кълнат, че макар и постигната с осем милиона и петстотин хиляди гласа преднина, победата му е резултат от измама, от „една толкова мащабна конспирация...“.

Идеята, че водачът им е прекарал две години в мюсюлманско училище в Индонезия, че е бивш привърженик на лявото, космополит и интелектуалец, ги отблъсква (1). Вярват твърдо, че реформирането на здравната система ще се окаже прелюдия към създаването на „съдилища на смъртта“, които ще определят кои болни да бъдат лекувани. Именно тези превъзбудени батальони са твърдото ядро на Републиканската партия. Именно под техен контрол се намират избраниците, с които добрият центрист Обама възнамеряваше да договори политиката си за икономическо възстановяване, реформирането на системата на здравното осигуряване и регулирането на финансите.

ПОЧТИ ВЕДНАГА се разбра, че подобни очаквания няма да бъдат оправдани. По-малко от месец след като новият президент се настани в Белия дом, планът му за увеличаване на разходите на държавата не получи подкрепата на нито един от сто седемдесет и седемте републикански депутати в Камарата на представителите. През ноември дойде ред за реформирането на здравната система: този път само един депутат от опозицията се присъедини към мнозинството на

демократите. И накрая, през декември законът за защита на потребителите от спекулативните практики на кредитните институции също беше приет от Камарата на представителите без подкрепата на нито един член на опозицията. И всеки път текстовете се променяха с надеждата, че така президентът ще може да се възползва от широтата на възгледите си...

По отношение на финансите никой все още не знае как ще изглежда законът, който той ще парафира. В действителност, достатъчно е четиридесет от стоте сенатори да се обявят против дадено гласуване, за да продължат дискусиите до безкрай. И тъй като републиканците са четиридесет, всеки един от тях, както и всеки демократ изменник, може да продаде подкрепата си на висока цена. Един от последните, а именно Джоузеф Либерман, който през 2008 г. призоваваше да се гласува за Джон Маккейн, се противопостави на създаването на *държавен осигурител* за американците без здравна осигуровка. Редица частни осигурителни компании са сред основните спонсори на сенатор Либерман...

На 28 септември 2008 г., докато според одобрения от кандидата Обама план за спасяване на банките щеше да им бъде отпусната спешна помощ от 700 милиарда долара, левият депутат Денис Кусинич апостротира колегите си: *Кои сме ние? Конгресът на САЩ или управителният съвет на „Голдмън Сакс“?* Въпросът си остава твърде актуален, щом неотдавна американският президент сметна за необходимо да уточни: *Не се кандидатирах, за да помагам на важните клечки от Уолстрийт*. Все пак, през 2008 г. „Голдмън Сакс“, „Ситигруп“, „Дж. П. Морган“, UBS и „Морган Стенли“ се оказаха в списъка на двадесетте най-големи спонсори на кампанията му (2). Журналистът Уилям Грайдър обобщава положението така: *Демократите са изправени пред следната дилема: могат ли да работят за държавните интереси, без да предизвикат недоволството на bankerите, които финансират кариерата им?* (3).

Възможно ли е САЩ да бъдат реформирани? Твърди се, че системата им се характеризира с „баланс на властите“. Всъщност представлява йерархия с непрекъснато нарастващ брой стъпала, в която властта доларът. През 2008 г. милиони млади хора се включиха в политическата борба с надеждата, че с новия президент нищо вече няма да бъде същото. Но ето че и той се държи като търгаш, купува си необходимия глас и ухажда депутат, когото иначе презира. Но има ли друг избор? Отделната личност никога няма да надделее над тиранията на структурите, особено когато опозицията е истерична, а „народното движение“ се изчерпва с провалили се синдикати, кооптирани от изпълнителната власт чернокожи дейци и самовлюбени блогъри, които вярват, че политиката се прави пред екрана на компютъра. И така, всяко прогресистко отклонение от рутината изисква почти перфектно подреждане на планетите в права линия. За да намали чувствително данъците на богатите обаче, Рейгън дори нямаше нужда от парламентарното мнозинство на републиканците...

БИОГРАФИЯТА на Обама стана причина за недоразумение. От една страна, защото тя съсредоточи върху него всички критики и всички очаквания. От друга страна, защото този американски президент отдавна не прилича на радикалния юноша, който описва в „Мемоарите“ си. Онзи, който ходеше на конференции на социалистите и работеше в Харлем за близка до Ралф Нейдър асоциация. Вече няма нищо общо и с афроамериканския активист, който, *за да не бъде обвинен в предателство, грижливо подбираше приятелите си сред най-активните чернокожи студенти, чуждестранните студенти и „лос чикано“* (американци от мексикански произход – б.пр.), *марксистките преподаватели, структурните феминистки и пънк-рок поетите. Пушехме и носехме*

кожени якета. А вечер, в спалните помещения, говорехме за неоколониализъм, за Франц Фанон, за европейския етноцентризъм и патриархата (4).

СПОРЕД републиканците това минало напомня, че той е опасен, чужд на индивидуалистичната култура на страната, благосклонен към *враговете на свободата* и като за начало иска да *социализира американската здравна система*. От своя страна част от активистите демократи се надяват, че президентът им, който за момента ги разочарова, няма да се поколебае при първа възможност да наложи по-прогресистка политика; и че такава е волята му. Страхът на едните подхранва надеждите на другите. Все пак, ако трябва да перифразираме израза на журналиста Александър Кокбърн, левицата, която най-подробно преглежда внасяните за гласуване в Конгреса текстове с надеждата да открие как да победи, знае, че времето е ограничено: парламентарните избори през следващия ноември рискуват да бъдат проведени в мрачна икономическа обстановка. Затова вероятно ще оредят редиците на избраниците демократи.

В крайна сметка се говори прекалено много за Обама. Самият той вече се възприема като полубог, способен да укроти социалните сили, институциите и интересите. Подобна незряла персонализация на властта се наблюдава също във Франция и Италия, но там дяволът се е сгушил в другия лагер – само да падне, и страната ще бъде спасена... Преди почти половин век американският историк Ричард Хофстадер популяризира израза „параноичен стил“, за да опише подобно политическо настроение. Тогава той имаше предвид най-вече маккартистката десница и преките ѝ заместители, но и твърдеше, че с годините неговият идеал-тип ще намери и други приложения.

И ето ни сега. Възходът на индивидуализма, интелектуалната ленивост, истеричното развитие на дискусиите, вредното влияние на медиите и залезът на марксизма обобщиха представата, според която, както обясняваше Хофстадер през 1963 г., *врагът, за разлика от всички нас, не се съобразява с великите механизми на историята, не е жертва на миналото си, на желанията и ограниченията си. Той е свободен, активен и сатанински. (...) Произвежда кризи, предизвиква фалита на банките, депресии и бедствия, и после се наслаждава и се възползва от мизерията, която е донесъл* (5). Ултраконсерваторът и радиоводещ Ръш Лимбау отговаря, че някои сподвижници на Обама го мислят за Месията. И не греша. Но защо тогава продължава ежедневно да заклеиява Антихриста?

Всъщност, може би „чудото“ на изборите през ноември 2008 г. се случи, за да ни напомни, че чудеса няма. И че съдбата на САЩ, подобно на тази на всяка друга държава, не трябва да се обвързва нито с личността на един-единствен човек, нито с волята на един президент.

СЕРЖ АЛИМИ

- (1) Вж. „Как американската гесница настройва народа срещу интелектуалците“, *Монд дипломатик*, май 2006 г.
- (2) Според списъка, изготвен от Центъра за отговорна политика, вж. „Top contributors to Barack Obama“ (Най-големите спонсори на Барак Обама), www.opensecrets.org
- (3) Вж. William Greider, „The money man’s best friend“ (Парите, най-добрият приятел на човека), *The Nation*, New York, 11 novembre 2009.
- (4) Вж. Barack Obama, *Dreams From My Father* (Мечтунето на баща ми), Crown Books, New York, 2004, p. 100.
- (5) Вж. Richard Hofstadter, *The Paranoid Style in American Politics* (Параноичният стил в американската политика), Alfred Knopf, New York, 1966, p. 32.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Марта Иванова

ЗА АКТИВНА ТРЕТА ВЪЗРАСТ

Нов поглед върху „доброто остаряване“

Във Франция и Германия, също както в Китай и Япония, се тревожат от застаряването на населението. Няма да има вече достатъчно активно население, за да се плащат пенсиите. А ако се обърне перспективата? Ако се разчули предварително установеният социален кръговрат, според който младите не успяват да намерят стабилна работа, преди да навършат 30 г.; според който след 50-годишна възраст работниците биват изолирани, дори изхвърлени от предприятието; а между двете възрастови граници интензификацията на работата изхабява тялото и духа...

ЛЮСИЕН СЕВ*

ДНЕШНАТА литература за „застаряващите“ ни залива с информация, но в общи линии говори за едно и също нещо, или по-точно за две неща. Най-напред, с бързото удължаване на средната продължителност на живота в страни като Франция (с едно тримесечие с всяка изминала година) издръжката на неактивното население от активното се увеличавала нетърпимо, което принуждавало спешно да се преразгледат принципите на нашата пенсионна система. Второ, целта не била да се живее по-дълго, а да се води по-добър живот, така че все по-важен ставал по-скоро личностният, отколкото социалният въпрос за „доброто остаряване“.

Ако по първата точка съществуват и други предложения (1), то по втората неизменните слова не се сблъскват със съществена критика, но въпреки това припомнят: да остаряваш добре било лична работа от медицинско-психологичен характер, на фона на приемането на неизбежния залез. „Да остаряваш добре – това се учи“, пише в заглавие списание *Психология* (2). За тази цел ни дават „шест насоки“: 1. Грижа за тялото (хранете се по-добре, малко физически упражнения, не пушете...); 2. Грижете се за външния си вид („леки“ техники против старост, от масажите до естетичната медицина); 3. Четете

философите (Сенека, Монтен, Бергсон; да философстваш, значи да се научиш да умираш); 4. Спокойно преминаване през менопаузата (*след като се освободите от детеродната възраст, можете да обогатите сексуалността си*); 5. Започнете терапия (*никога не е късно да отидете на психоаналитик*); 6. Почерпете опит от по-възрастните (изградете си мрежа от контакти като столетниците в Окинава, Япония; правете като Клод Сарот, която на 82 г. обожава да казва *Мамка му*).

Мъчителното индивидуалистко тесногърдие на подобно схващане бие на очи. Също като обхвата на социалните дейности, за които то дори не мисли: предаване на умения и професионален опит, нови начинания, безброй доброволни участия в обществен живот, занимание с творчески дейности от всякакъв порядък... Според тази „педагогика“ – и в това е същността на проблема – застаряващите по принцип били социални безделници. Схващане, което сериозно застрашава онези, на които уж помага. В личностен план то осъжда на посредствен живот, а оттам и на „недобро остаряване“, в социален план – подхранва циничната идея, според която хората от „третата възраст“ били непотребни усти за колектива, които трябвало сами да си плащат пенсията.

От Толстой до Верги – примери за дълголетие

ЕДНА такава представа, колкото и да е оспорвана, не подлежи на радикална критика, защото изглежда се основава на очевиден факт: с възрастта умът определено остарява заедно с тялото. На биофизичната крива на живота – растеж, застой, спад – съответствала психологична крива, която ни отрежда да остареем като неработоспособни, т.е. встрани от обществената дейност (3). В произведението си, посветено на темата, Симон дьо Бовоар остава привързана към тази псевдоматериалистическа визия (4). Тя е очарована от блестящите примери за интелектуално дълголетие – от Бернар Льобовие дьо Фонтонел до Лев Толстой, от Йохан Волфганг фон Гьоте до Джузепе Верди, който обновява изкуството си на 80-годишна възраст с *Фалстаф*... Но тя ги смята за трудно обясними „изключения“ от онова, което за нея е природен закон.

* Философ. Последно издадено произведение: *Penser avec Marx aujourd'hui* (Размисли с Маркс в днешно време), том 2: „Човекът ли?“, La Dispute, Paris, 2008 г.

А ако потърсим обяснение (5), откриваме това, което ни позволява да разберем творчеството на великия психолог Алексей Леонтиев: социобиографичната самоличност е нещо съвсем различно от простото дублиране на биофизичната индивидуалност. Макар че тази индивидуалност зависи в голяма степен от раждането и детството, личността се изгражда на по-късен етап, когато социалната логика, пречупена през своеобразна биография, играе определяща роля, осигурява сравнително голяма автономност на личността.

Индивидуалността може да бъде накратко определена от устойчив профил на характера, а личността – от отворена за промени биография. Така че остаряването на елементарните физически функции, освен ако не води до тежка инвалидност (импотентност, несамостоятелност, амнезия...), влияе само непряко на персоналната динамика. Остаряването може да бъде в няколко насоки, и то много различни. Може човек да е в добро психомоторно състояние, пък програмата му да

бъде сенилна, както и обратното, да продължи да води нормален живот като човек, въпреки физическата си неспособност. Лудвиг ван Бетовен е бил напълно глух, когато е композирал четиринайсетия си квартет, най-добрия според него. Трябва съвсем слабо да познаваш социобиографичната личност, за да повярваш, че тя ще остарее по добър начин чрез няколко повърхностни рецепти против остаряване.

Това препраща към самата същност на живота. Ето един пример: социологът Люсиен Леви-Брюл (1857–1939 г.) е бил известен в периода между двете войни с теорията си за „предлогическото мислене“, според която „примитивните народи“ не познавали рационалното мислене – теория, използвана многократно, въпреки многобройните критики. Но в *Бележниците* си, написани през 1938–1939 г., в навечерието на смъртта си (вече е навършил 80 г.), той със забележителна самокритична сила се връща към тази теза, която го е направила прочут, и пише без заобикалки: *Сгреших* (6)... И това го подтиква да очертае цяла програма за приемане на нови изследвания.

Четейки тези *Бележници*, човек отхвърля привидната неизбежност на интелектуалното закръняване и сенилното вироглавство, за които със сигурност има достатъчно примери, но които в никакъв случай не са закономерни. Как да се обясни интелектуалното дълголетие на Леви-Брюл? Все пак това може да се каже само с няколко думи: висококвалифицирано образование (Висше училище, преподавател по философия), после, съществен факт, през целия си живот непрекъснато е обновявал дейностите, познанията и интересите си (от немската философия до социологията на морала, после до етнологията на „примитивните“), като добавим към това и едно голямо внимание към критиките, отправяни към трудовете му... Този човек е починал с напълно жизнена мисъл.

Ако изследваме малко по-подробно биографиите на онези, които будят учудване заради творческото си дълголетие, на какво ще се натъкнем? Висококвалифицирано начално образование, непрестанна рядко прекъсвана мотивация, поддържане на способностите и дейностите (ключова точка), постепенно придобиване на автономност по отношение на света, както и по отношение на самия себе си. И ако напредналата възраст избегне сериозни телесни заболявания, ще се радва на динамичен дух. Да остарееш като личност е възможност, зависеща от логиката на целия живот.

Тук, както и другаде, се преценяват вредите от биологичното схващане за човешкото същество, схващане, което се свързва с либералната идеология (тази на *Ното оесоломичесус*, животното, генетично програмирано да бъде пресметлив индивидуалист), докато всичко, което създава личността (от езика до критичната интелигентност, от уменията до моралната съвест), намира своя източник не в генома, а в социалните отношения, които всеки изгражда по своему през целия си живот.

Но използваният официален речник заобикаля темата.

Среща се, когато се говори за „старостта“, за „възрастните хора“, за „по-възрастните“, които днес все повече се превръщат в „застаряващите“ (на френски *seniors*) – типичен евфемизъм, понеже на латински език *seniores* означава просто „старите“. Така към 13 млн. души във Франция се отнасяме като към обикновена демографска категория на базата на гражданското състояние, превръщайки още от самото начало този огромен социобиографичен проблем в нещо обикновено. Той се разисква с идеологически термини, които наблягат само на възрастта, докато въпросът се състои в социалното организиране на бъдещето на „пенсионерите“ – ако трябва да ги наречем с истинското им обществено име.

Преходът от възрастовия предразсъдък към обществена критика предполага да се поинтересуваме – извън биомедицината, чието основно значение естествено не се оспорва – от социалните инстанции, които регулират био-

графичната логика, и най-напред от най-масовата: политиката на капиталистическите предприятия в областта на човешките ресурси. Невероятен парадокс. От 1970 г. насам във Франция продължителността на живота се е увеличила с 10 г., за сметка на това продължителността на професионалния живот е намаляла с 12 г., според Серж Герен (7)! В повечето френски предприятия човек е смятан за стар след 40-годишна възраст: *В света на предприятията преждевременно пращат в третата възраст работниците над 45 години, като ги лишават от правото на обучение*, отбелязва той. Опитват се да се отърват от тях чрез множество средства – от преждевременно пенсиониране до уволняване: *Във Франция процентът на актиwnите 55-64-годишници (38,3 %) е един от най-ниските в Европа*. За стотиците хиляди 50-годишни краят на професионалния живот се превръща в кошмар и пенсионирането започва с много лоши предназначения.

Повече от 20 милиона пенсионери

ДАЛИ хората си дават сметка за сериозната социална и човешка драма? Щом продължителността на живота в добро състояние достига и надвишава 80 г., 50-годишната възраст се превръща повече от всякога в ключова възраст, в която се подготвя преминаването от професионалния живот към онази активна „трета възраст“, каквато трябва да бъде „пенсионирането“. При условие че се включат и други дейности с нови хуманно обогатени

компетенции. А това е възрастта, която управлението на човешките ресурси непоносимо малтретира пред очите ни чрез стремежа за печалби. Със серията самоубийства във „Франс Телеком“ мнозина си дадоха сметка в последно време как „управлението чрез терор“ убива труда. Изследването на диктатурата, упражнявана от рентабилността в двуцифрени числа, трябва да разшири своето

(На стр. 6)

(1) *Монд дипломатик* е посветил на темата много статии, последната от които е на Пуер Консуалди, „Да променим трудова заетост, за да финансираме пенсионната система“, септември 2008 г. Вж. също Jean-Christophe Le Duigou и Jean-Marie Toullisse, *L'Avenir des retraites* (Бъдещето на пенсиите), L'Atelier, Ivry-sur-Seine, 1999; Paul Boccard и Catherine Mills (под рък. на), *Les Retraites. Des luttes immédiates à une réforme alternative* (Пенсиите. Незабавна борба срещу алтернативна реформа), Le Temps des cerises, Pantin, 2003 г.

(2) *Psychologies* (Психология), Paris, октомври 2009 г., стр. 68-89.
(3) Вж. основополагащата ста-

тия на Charlotte Bühler, *Le cours de la vie humaine* (Как протича човешкият живот), *Journal de psychologie*, Paris, 1932 г., стр. 818-829.

(4) Simone de Beauvoir, *La Vieillesse* (Старост), Gallimard, Paris, 1970 г.; преиздадена през 2007 г.

(5) Вж. последните глави на *L'Homme?* (Човекът ли?), том II от *Penser avec Marx aujourd'hui* (Да разсъждаваме с Маркс в днешно време). Както и главата за Лев Семьонович Визомски и Алексей Леонтиев.

(6) Lucien Lévy-Bruhl, *Carnets* (Бележници), Presses universitaires de France, Paris, 1949 г.

(7) Serge Guérin, *La Société des seniors* (Обществото на застаряващите), Michalon, Paris, 2009 г.

Табуто, наложено от екскрементите —

Всеки „ходи на едното място“, но не говори за него. Това табу на благоприятието обаче прикрива всяка година милиони смъртни случаи, които могат да бъдат предотвратени. Постоянно увеличаващото се градско население превръща третирането на изпражненията в жизнено важен проблем не само за здравето на хората, но и за човешкото достойнство.

Меги Блек*

В НАШИЯ СВЯТ, загрижен за въглеродните емисии, както и за химическите и ядрените замърсители, най-голямото замърсяване — причиняването от болестотворните изпражнения, не предизвиква никаква загриженост. От времето на Голямото лондонско зловоние (*виж карето*) индустриалните държави вложиха големи средства да пречистват и да направят по-здравословна градската среда. В развиващите се страни постигнатото по-добро разбиране на причините за заболяванията намали страха от „лошите миризми“, които от векове бяха смятани за причинители на различни зарази.

Но все по-забързаната урбанизация поражда нова тревога. Голяма част от населението на градовете живее в бордеи: в крайградски зони, в бараки, в бидонвили, във фавели... Един милиард градски жители не разполагат със санитарни удобства, като последиците са мизерия, липса на човешко достойнство и вреда за здравето.

След като в Замбия заболяха от холера над седем хиляди души

* Съавторка с Ben Fawcett на *The Last Taboo: Opening the Door on the Global Sanitation Crisis* (Последното табу: Отварянето на вратата за глобалната криза в хигиенизирането), Earthscan, Лондон, 2008 г.

Голямото лондонско зловоние през 1858 г.

Преди сто и петдесет години едно горещо лято превръща Темза в отвратителна клоака. Всеобщото захласване по изобретените наскоро тоалетни с казанчета превръща Лондон в огромен отходен канал под открито небе. Изпаренията са толкова непоносими, че заседаващите край бреговете на реката съдилища са принудени да скрятят заседанията си. Както в други европейски градове по онова време, в Лондон редовно плъзват епидемии от холера и все още се вярва, че „миазмите“, съдържащи се във въздуха, са причина за разпространението на болестта.

Убедението, че вонята е „чумозаразяваща“, оказва впечатляващ ефект върху резултатността на членовете на парламента: тъй като прозорците и терасите на Уестминстър гледат към северния бряг на реката, те на бърза ръка спретват специален бюджет от 3 милиона лири (нещо невиджано) за преустройство на отходните канали.

На Metropolitan Board of Works (1) е дадена власт да се намесва във всички квартали под ръководството на инженер Джоузеф Безългет. Този акт, наред със законодателството по въпроса за общественото здравеопазване и с реформата на местната администрация, се оказва здравословен напредък и начало на революция в системата на общественото здравеопазване в цяла Великобритания. Тази революция след това се разпространява в Европа и в Северна Америка в разгара на индустриализацията.

М.Б.

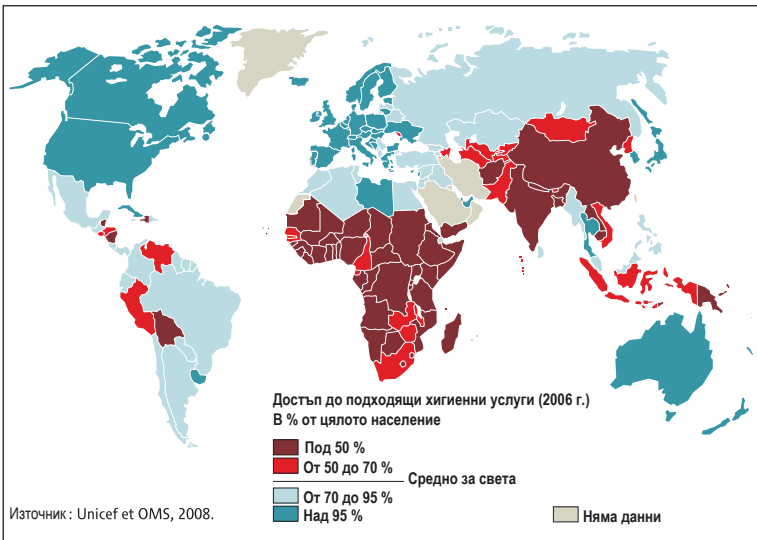
(1) Metropolitan Board of Works (MBW) е главният организъм за управление на Лондон от 1885 г. до създаването на London County Council през 1889 г. Главната му отговорност е да се грижи за необходимата инфраструктура на бързо растящия град.

и умряха сто шейсет и двама, от които трийсет в столицата Лусака, страната трябваше да вложи 12,5 милиарда кванша (1,8 милиона евро) в програма за ограничаване на заплахата за здравето на хората. За осъществяване на програмата бяха използвани затворници, които да се грижат за отточните канали. Бяха излъчвани информационни и телевизионни предавания и концерти за просвещаване на населението (1).

Ала мизерните условия на живот в периферията (а понякога и в центъра) на бързо разрастващите се градове в Африка, Азия и Латинска Америка рядко се възприемат като сериозна заплахата за социалната и урбанистичната тъкан. Здравните инфраструктури във всяка страна по принцип са достатъчни, за да не позволят поради липсата на добри хигиенни условия да избухнат големи епидемии, сред които на първо място е холерата.

Въвеждането на тоалетните казанчета и канализацията за мръсни води наложи схващането, че е достатъчно са има снабдяване с течаша вода, за да се решат всички проблеми с премахването на изпражненията. Връзката между болести и фекална зараза потъна в забрава до такава степен, че здравните политики поставяха диарии и другите инфекциозни заболявания, свързани с дефекацията, в категорията „достъп до вода“.

Думите „подобряване на хигиенните условия“ бяха забравени. Днес собствениците на жилища плащат „такса върху водата“, за да бъдат свързани с водопровода, сякаш *канализациите* не съществуват. С тази езикова хитрост неприятната тема е изключена не само от разговорите на изисканото общество, но и от средите, вземащи решения. В някои развиващи се страни водите на реките, които пресичат градовете, са така застояли и мътни, както Темза, Рейн и Сена през XIX век, и също толкова неспособни да абсорбират нетретираните човешки изпражнения, с които са препълнени. Но тяхното зловоние вече не предизвиква страх и тъй като са далеч от градските центрове, където са шикозните хотели и туристическите атракции, безразличието взима връх.

В следствие на това за два милиарда и шестстотин милиона души, тоест за 38% от населението на света, всекидневният проблем за отвеждането на изпражненията не е решен. Те не разполагат нито с тоалетни, нито са свързани с канализацията. Използването на отходни места, чието съдържание се отвежда в

дупки или в септични ями, не е съчетано с редовното им изпразване. А когато жилището е свързано с канализацията, само 10% от фекалиите се пречистват, останалите девет десети се изливат в реките като последиците за водната среда — за рибите и растителността — и върху здравето на човека могат да бъдат опустошителни.

Зарази, предизвикани от паразити

СЪЩИТЕ ТЕЗИ речни води се използват за къпане, за миене, за пране и в много случаи от тях се черпи вода за пиене за населението и за добитъка. Ефикасно средство за разтваряне и отмиване на отпадъците, водата носи огромни количества болестотворни субстанции като милиарди микроскопични бактерии, съдържащи се и в най-малкото количество изпражнения.

За да прочисти река Ганг, замърсена от изхвърляните в нея с години токсични индустриални отпадъци и нетретиранни води, Индия наскоро получи от Световната банка петгодишен заем от 1 милиард долара (2). Но независимо дали ще успее да построи и да въведе в действие достатъчно пречиствателни станции на изхода на отточните канали, разположени по протежение на реката, илюзорно е да се мисли, че дори с такава инвестиция най-бедните жилища ще могат да бъдат включени в системата за пречистване. Почти всички,

които нямат достъп до пречиствателни съоръжения, живеят на село в много примитивни жилища (70%) или в разрастващите се градски бидонвили (30%).

В по-голямата част от селските зони в развиващите се страни местните жители удовлетворяват физиологичните си нужди на открито. Щом падне нощта, излизат в полето. Проблемите са многобройни, особено за жените, които трябва да бъдат дискретни, ако искат да запазят репутацията си, свенливостта си и уважението към тях. Не са рядкост проявите на физическо и сексуално насилие по време на това нощно ходене. Впрочем принудата от въздържане през деня може да предизвика сериозни здравословни проблеми.

Когато не може да се намери някакво място за облекчаване в градските зони например, но и в случаите когато малки деца, възрастни хора или много болни хора нямат възможност да търсят

облекчение на открито, те прибягват до използването на кофа или се облекчават в опаковки за храна или в пластмасови торбички. След това пликчето се изхвърля в близкото буйнище, където бездомните кучета или прасетата ще дойдат, за да почистят по свой начин. Тези пакети са известни с името „летищи тоалетни“.

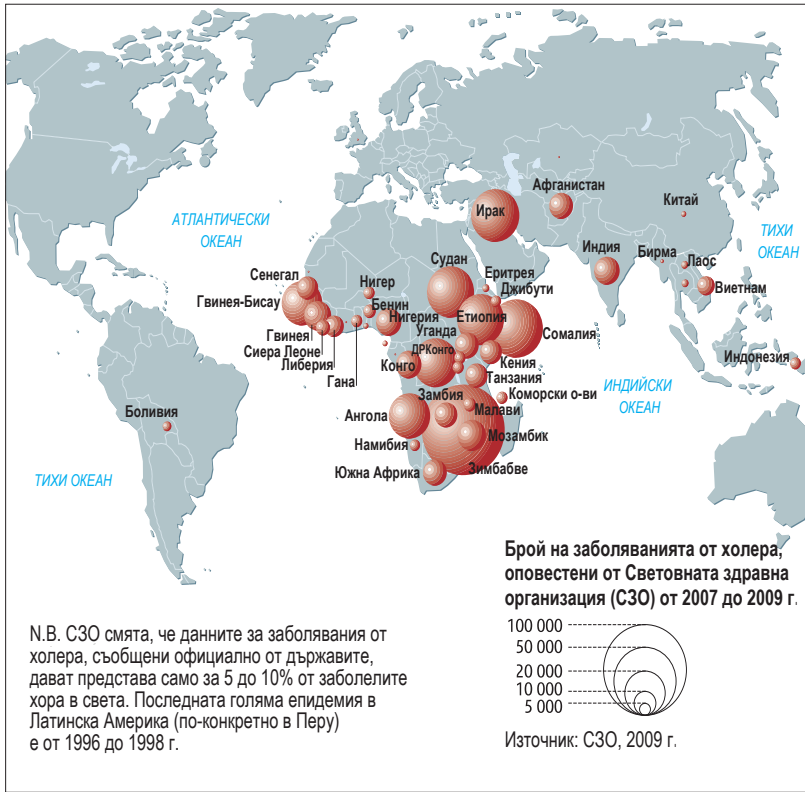
В селските райони традиционните навици са далеч по-предпочитани пред използването на тесни и вонящи тоалетни. Селското население се съпротивява на идеята да разполага с домашни тоалетни. Напротив, хората са по-склонни да забавят колкото се може по-дълго решаването на този въпрос в местата, където живеят. В миналото способностите на слънцето и на вятъра да изсушават и да премахват лошите миризми, съчетани с прииждането и отдръпването на водите, са вършели добра работа. Но в свят, в който гъстотата на населението се е увеличила многократно, удовлетворяването на физиологичните нужди на открито стана вредно за здравето. Милиони хора се разболяват от контакт с фекални частици, каквито има на полето, по пътищата и улици, по бреговете на моретата, реките и поточетата. Болестотворните микроорганизми се полепват по краката, по ръцете, попадат в храната, в кухненските съдове, полепват се по дрехите и се поглъщат от къпещите се, които използват езерата и блатата, за да се мият, и от децата, които играят там.

Всяка година милион и половина деца в ранна възраст умират от диарийни инфекции. Милиони страдат периодично от пристъпи на треска и стомашни заболявания, които стават причина за отсъствието им от училище, отразяват се зле на растежа им, отнемат майчината енергия и поглъщат семейните средства за издръжка. Заразите, предизвикани от паразити, при контакта на босите крака с фекални остатъци, стават все по-често явление и вся-

Трябва ли

БЕЗ ДА ВДИГАТ много шум, от момента на лансирането през 80-те години на миналия век на кампанията на Обединените нации „Вода и хигиенизиране за всички“ пионерите на хигиенизирането намериха някои нискостойностни санитарни решения и възможности за икономии на вода. Те направиха подобрения на общите тоалетни, за да станат по-приятни, по-чисти и съдържанието им да се превърне в тор или да бъде биоразградено.

Еколозите препоръчват „екологичното хигиенизиране“ за рециклиране на хранителните съставки в екскрементите като торове — нещо, което не е по вкуса на всички, но тази идея има привърженици в някои общества, по-конкретно в Скандинавия и в Югоизточна Азия. Несвързаните с канализацията тоалетни (по-малко привлекателни от безупречно чистичките клозетни чинии, но въпреки това прилични за ползване) сега могат да се намерят в различни варианти в зависимост от вкуса и от портфейла на потребителите, като се започне от 15 евро. Някои модели включват хидравлично уплътнение и трябва да бъдат почиствани ръчно, като им

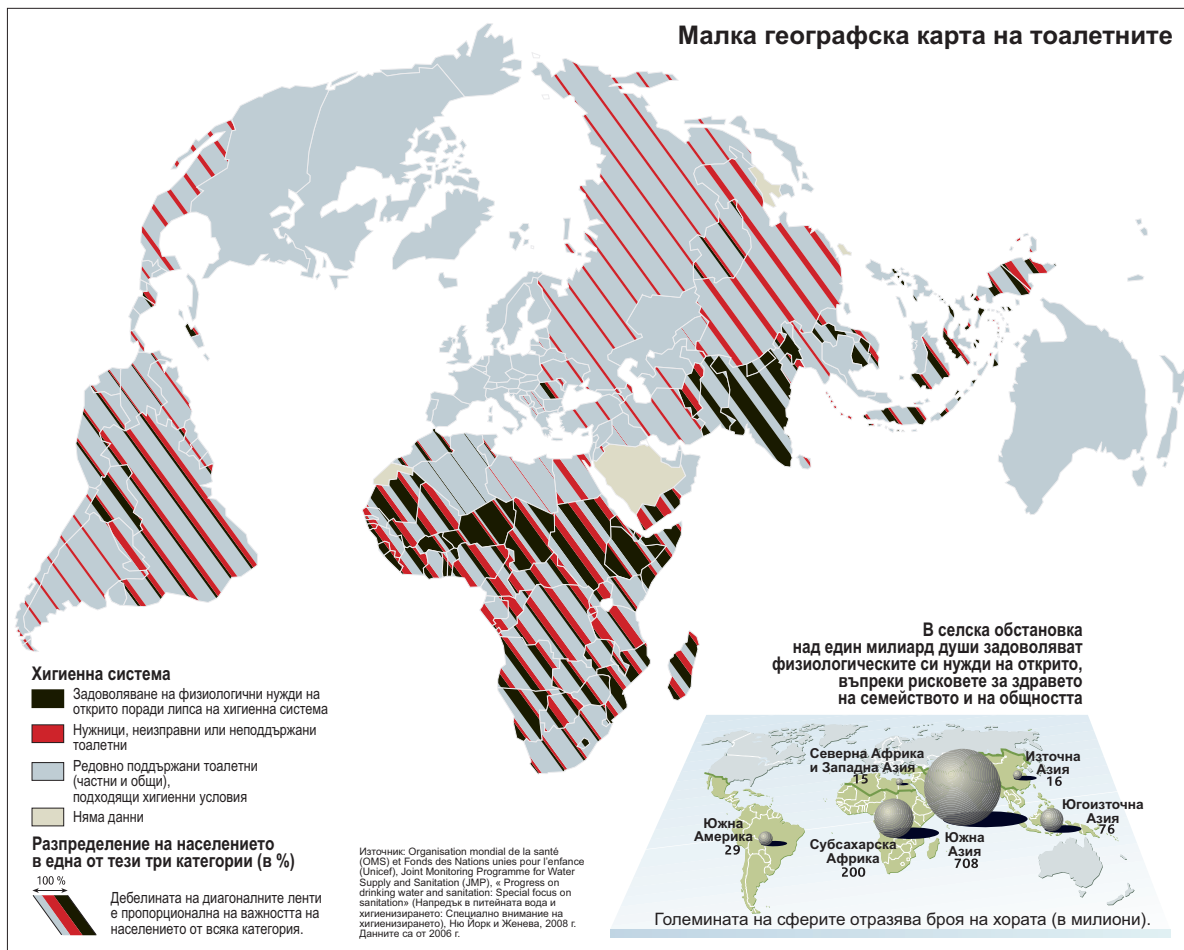
СЪЩЕСТВА СА ЛИШЕНИ ОТ ТОАЛЕТНИ

заплаха за здравето и за екологията

ка година надхвърлят сто и трийсет милиона случая. Аскаридата, кръгъл глист, който се загнездва в червата, консумира една трета от погълнатата храна от дете и в много случаи предизвиква астма. Човек, живеещ в силно замърсена околна среда, може да е носител на хиляда паразити.

Ала въпреки че последиците за здравето от неадекватна хигиенна система предизвикват тревога в публичните власти, населението възприема тоалетните на закрито повече като лично удобство, отколкото като хигиенна необходимост. С разрастването на урбанизацията възможността човек да се уедини, за да удовлетвори дискретно физиологичните си нужди, става все по-недостъпна, когато няма подходящи за целта удобства. Липсата на възможност човек да се уедини, за да се облекчи, създава все по-голяма необходимост от такива удобства сред най-бедното население и особено сред младите хора, които започват да се издигат в обществената йерархия. Дори в дом със скромни възможности тоалетната става знак за модерност, като телевизора.

В същото време нуждата от баня или от обикновен душ, както и от канализация за отвеждане на замърсените води, в крайна сметка води до търсенето на битово оборудване, подобно на това, което европейците познават повече от век. Ала няма средства и ангажимент от страна на мест-

ната власт. В това отношение няма никакъв подтик както от страна на влиятелните хора в управляващите среди, така и от нуждаещите се.

Твърде скромна цел

ХОРАТА, които предоставят помощи, също носят отговорност за това състояние на нещата. Те насочват десет пъти повече средства за водата, отколкото за санитарни съоръжения. В програмите, наречени „Вода и хигиенизиране“, те често пропускат да заделят средства за просвещаване на хората и създаване на хигиенни навици, за насърчаване

използването на тоалетни или за изграждане на системи за отвеждане на водата и на изпражненията, така че думата „хигиенизиране“ остава като украшение. Когато през 2000 г. Обединените нации обявиха Целите на хилядолетието за развитие, хигиенизирането дори не беше споменато. Едва след активно лобиране по време на втората Среща на върха

по въпросите на Земята (в Йоханесбург през 2002 г.) беше решено да се прибави като цел до 2015 г. да се намали наполовина броят на хората, които през 1990 г. не са имали достъп до най-необходимата инфраструктура за хигиена. Но според Фонда на обединените нации за децата (УНИЦЕФ) вече почти няма надежда тази цел да бъде постигната. А тя е скромна и въпреки това от лошата страна на бариерата ще останат един милиард и осемстотин милиона души.

Мудността – финансова, политическа, институционална, рекламна, – с която се напредва по въпроса на хигиената, прину-

ди Обединените нации да обявят 2008 г. за Международна година на хигиенизирането. Постигнаха се някои резултати. Най-после задоволяването на нуждите от вода и хигиенизирането се възприемат отделно в мисленето на взимашите решения.

В много региони на света предвижданите евентуално тоалетни в най-бедните зони не могат да бъдат снабдени с вода, нито да бъдат свързани с канализацията. Нито местните жители, нито местните власти разполагат със средства, които да инвестират в изграждането на канализация и на септични ями и още по-малко в системи за отвеждане и третиране

на отпадъците. Много страни в Африка и в Близкия изток (включително Индия и Китай) са подложени на строги ограничения за ползване на вода. От това следва, че универсалното хигиенизиране е обречено на провал.

Както често се случва, когато човек се захваща с работа, на която дълго време не е обръщал внимание, Международната година по хигиенизирането, от една страна, извади на бял свят постиженията в сферата на обучението и технологиите, държани дълго време в забвение, а от друга, разкри ситуации, много по-лоши, отколкото се е предполагало. След като включиха в статистиките живеещите в „незаконни жилища“, броят на хората, които живеят в крайно лоши условия, се увеличи. Много страни от страх да не навредят на туристическата си репутация добиха навика да подценяват случаите на холера, улеснявани от факта, че става дума за „мръсна болест“, което кара много от жертвите ѝ, подтиквани от срама, да страдат в мълчание (3).

Преди да се постигне минимален напредък на здравния фронт, трябва да бъдат лансирани алтернативни технологии на ниска цена, по-лесни за прилагане и за поддържане от традиционните канализационни системи, използвани в индустриализирания свят и в богатите квартали.

(1) Sam Phiri, „Zambia : Lusaka declares war against malaria, cholera“ (Замбия: Лусака обявява война на маларията и холерата), *Times of Zambia*, Lusaka, 27 октомври 2009 г.

(2) „World Bank loans India \$1bn for Ganges river clean up“ (Световната банка omnycka \$ 1 милиард за прочистване на река Ганг), BBC News, 3 декември 2009 г.

(3) *Bulletin de l'Organisation mondiale de la santé*, том. 87, 885-964, Женева, декември 2009 г.

LE MONDE DIPLOMATIQUE

Превод Методи Кръстев

да се залага на канализацията за отходни води?

се сипва кофа вода. Сухите тоалетни обаче работят, като им се сипе пепел, която да покрие изпражненията. Те имат и система за проветряване, за да се избегнат миризмите.

Позната е и системата на модифицираните отточни канали, която е малко по-скъпа. В нея се използват канали с по-малък диаметър и с опростена конфигурация. Те са приложими в крайградски райони.

От това следва, че проблемът с избора на нови видове тоалетни за внедряване там, където не е възможно да се приложи принципът „всичко в отточната тръба“ (т.е. в селските райони, където живеят двата милиарда „необслужени“, както и в голям брой бидонвили), не е нерешим.

Моделите постоянно се усъвършенстват, за да станат по-привлекателни за потребителите: клозетните чинии се произвеждат от цветна пластмаса, вентилационните тръби са по-евтини, на пазара се намират капаци и почистващи препарати.

Въпреки това, като се има предвид бедността на голямото мно-

зинство от лишените от санитарни удобства, упълномощените да взимат решения бяха силно затруднени да определят какъв да бъде съответният дял на потребителите и на публичните власти за финансиране на хигиенизицията.

ВХОДА на хигиенната революция през XIX век се разбра, че ако разпространението на канализацията за замърсени води се остави изцяло на пазара, живеещите в най-бедните квартали на градовете ще се окажат без санитарна инфраструктура. По общо съгласие общините и санитарните власти подпомогнаха финансирането, ако не на чиниите за WC или свързването на къщите с канализацията, то поне на изграждането на канали, на услуги за отвеждане и пречистване на отпадъчни води. Днес постоянните клозети включват едновременно затворени тоалетни и септична яма или резервоар за фекалии.

Но дори хората без средства да успеят да се снабдят с тоалетни със септични ями или солидни резервоари, ще бъде несправедливо от тях да се иска да поемат всички разходи

за изпразването и прочистването им, при положение че тези услуги са субсидирани за хората, които живеят в среда, съоръжена с усъвършенствани отточни канали. В много програми за подобряване на хигиената в бедните страни дарителите са финансирали всичко – включително скъпите тоалетни, които, посадени като храмове в местата за живеене, никога не са използвани по предназначение. В другата крайност на разсъждения някои хора твърдят, че ако обитателите не участват във финансирането на собствените си санитарни съоръжения, те нямат чувството, че са направили своя избор и следователно не си служат със съоръженията.

ВПРОЧЕМ тоалетните представляват преди всичко подобряване на удобствата в жилището и на това основание ще си намерят мястото. Предизвикателството е да се позволи на занаятчиите, на местните строители и дори на традиционните чистачи на септични ями да участват в една нова уважавана и изгодна икономика на хигиенизирането. В Индия, Индонезия и на други места има примери на производствени центрове, където млади мъже и жени

произвеждат части за тоалетни и се издържат с продажбата, доставката и монтирането им.

Прибирането, рециклирането и елиминирането на отпадъците – включително изграждането на локални инсинератори, на фабрики за третиране, на аеробни „пречистватели на отпадни води“ и на отточни канали с малък диаметър – биха могли да създадат условия за жизнеспособна икономическа активност, при условие че получат първоначално финансиране от дарители или от властите.

Често поднасяното извинение от политици и плановници, за да обяснят малкото внимание, което се отделя на системите за хигиенизиране в сравнение със снабдяването с вода, е, че последното се радва на всенародно одобрение, докато никой не предявява искания за елиминиране на екскрементите. Обяснението за това положение обаче е табуто, което продължава да тегне над този въпрос, а не фактът, че хората и най-вече жените не чувстват нужда от хигиенизация. Защото на място, особено в свръхнаселените градски

зони, все повече се осъзнава нуждата от хигиенни условия. Така в Триши (Тируширапали) в индийския щат Тамил Наду асоциацията на жените „Грамалая“ учреди фонд от 200 000 долара за микрокредити от 91 долара средно на потребител за модернизация на клозети (1). За много кратко време въз основа на спестяванията на своите членове и на местните банки асоциацията успя да набере над 1 милион долара и чувствително увеличи броя на хората, ползващи кредитирането.

Искането на прилични тоалетни се очертава ясно, мотивирано не толкова от здравето, колкото от стремеж към достойнство, удобство, уединеност, сигурност за жените и децата, а за мъжете – към по-добър социален статут.

М. Б.

(1) Heather Arney, Sait Damodaran, Michaela Meckel, Andrew Barenberg et Gary White, „Creating access to credit for water and sanitation : Women's self-help groups in India“ (Създаване на достъп до кредитиране за снабдяване с вода и хигиенизиране: Женски групи за самоподпомагане в Индия), доклад на симпозиум в Делфт, 19 ноември 2008 г.

Данък въглерод срещу

(От стр. 3)

поле и да обхване всички житейски логики – от започването на работа до пенсионирането, а те са застрашени.

Настоящата криза не е само финансова, икономическа, социална, екологична, но и антропологична. Що се отнася до ценностите и цивилизованото съществуване, човешкият вид е застрашен от неумолимата логика, която превръща всяка умствена и физическа дейност в доходна или недоходна стока.

В утрешна Франция ще има над 20 млн. пенсионери. В какво състояние ще бъдат те, ако масово години наред са чакали да започнат стойностна работа, после са водили трудов живот в една относително отчуждена среда, преди да настъпи тъжната петдесетгодишнина, водеща до орязана във всички отношения пенсия, докато експлоатацията на пазара за застаряващи ги изстиска напълно? Дали за-силващото се влошаване на живота ще бъде по-безобидно от топенето на полярния лед и дали това не ни заплашва със също така унищожителни катаклизми? А творческото дълголетие на известните хора не е биологично изключение. То показва по-скоро онова, което може да се превърне в правило, ако, както пишат Карл Маркс и Фридрих Енгелс, *се формират човеколюбиви обстоятелства* за всички (8).

Това предполага пълно еманципиране на всички социални възрасти: да се предложи на всеки висококвалифицирано начално образование; да се сложи край на безработицата сред младите; да се освободи напълно трудът от отчуждението; да се гарантират непрекъсната заетост и/или обучение; същевременно да се премине от едно почти незапълнено свободно време към обогатяващ живот след работа; да се благоприятства подготовката на 50-годишните за следпрофесионалния живот – да се отвори широка перспектива за няколко десетки години активност в друга насока, спасени от експлоататорската логика благодарение на консолидирана система за пенсии, преоценени на базата на по-справедливо преразпределяне на богатствата и индексирани според заплатите. Ето какво ще превърне Франция през 2040 г. в противоположното на застаряваща страна.

За да се промени животът на широките маси, на тези, които създават богатствата, от които се възползват други, трябва да се създаде истинска система за „добро остаряване“, което да доведе до нов вид човешко щастие и с по-голяма социална ефикасност. Напредъкът на биомедицината води до демографска революция с удължаването на живота. Поради опасността от „лошо остаряване“ се налага да се подеме истинска мирна, но борбена социобиографична революция.

(8) Karl Marx u Friedrich Engels, *La Sainte Famille* (Светомо семейство), Editions sociales, Paris, 1972 г., стр. 158.

Предвид студената вълна и деветте спрени остарели ядрени централи от общо петдесет и осем, Франция трябва да разчита на класическите съоръжения, използващи газ, мазут или въглища, или пък да внася масово електричество от централи, произвеждащи големи количества газове с парников ефект. Именно в полза на този подход е т. нар. данък въглерод, предложен от правителството, което съзнателно пренебрегва възобновяемите енергийни източници.

ПАОЛА ОРОСКО-СУЕЛ
и КОНСТАН ДЕЛАТ*

ВОБЛАСТТА на енергетиката и опазването на околната среда Европейският съюз не е особено амбициозен и си е поставил минимални цели. Основавайки се на красотата на числото, а не на някаква друга логика, той възнамерява да намали с 20% емисиите на газове с парников ефект, да повиши с 20% „енергийната ефективност“ и да увеличи с 20% потреблението на възобновяеми енергийни източници до... 2020 г.

От 2005 г. в рамките на схемата за търговия с емисии на парникови газове Брюксел разпределя безплатно квоти, позволяващи отделянето на въглероден диоксид (CO₂) в атмосферата. Страните членки ги разпределят между обектите, изхвърлящи парникови газове, така че предприятията да могат да продават излишните или да купуват недостигащите квоти на цена, определена от търсенето и предлагането на европейския пазар. Този гъвкав механизъм не засяга обаче всички, които изхвърлят CO₂: транспортния сектор (стоки и пътници), жилищата (парно отопление и електричество), земеделието (торове и горива), както и всички малки и средни предприятия, изхвърлящи парникови газове, които не са длъжни да намаляват емисиите си и следователно могат да замърсяват безплатно.

Франция, в която само 32% от общите емисии на CO₂ са подложени на квотната система на европейския пазар (1), обяви, че иска да се бори с климатичните промени и да „озелени“ обществото. Председателстваната от бившия министър-председател социалист Мишел Рокар (1988-1991) комисия, чиито членове *си приличат по това, че всички имат минимални познания в областта на петролния и климатичния контекст* (2), препоръча въвеждането на нов данък за околната среда (3).

За разлика от големите индустриални предприятия, ползващи европейските квоти, които са задължени да плащат само когато надвишат разрешеното ниво за замърсяване, данъкоплатците според закона ще плащат за всичките си емисии на CO₂. Приемлив от екологична гледна точка, данъкът въглерод, окачествяван ту като данък, ту като такса, не е никак приемлив в социално отношение.

* Съответно журналистка и консултант по възобновяеми енергийни източници.

Комисията „Рокар“ и всичките ѝ „експерти“ препоръчаха размерът на данъка да е 32 евро за тон отделен CO₂ – това е минимумът, за да има реален насърчаващ ефект. Този нова такса обаче беше фиксирана от държавния глава Никола Саркози на 17 евро за тон, много по-малко от препоръчаното, което обаче е съобразено с тенденциите на европейския пазар, зависещ от спекулации, нямачи особена връзка с климатичните цели.

Определяйки този нисък размер, Саркози преследва две цели: да накара французите да приемат този допълнителен данък и в същото време да запази привилегираните си отношения с индустрията. И наистина, това скромно равнище на таксата въобще не насърчава предприятията да инвестират в пречистващи съоръжения, затова пък ще им позволи да прехвърлят финансовата тежест от покачането на цената на енергията върху продажните си цени. Следователно чрез потреблението си домакинствата ще изплащат освен собствените си вноски и тези на предприятията.

От 1 януари 2010 г. на французите ще бъде наложено увеличение от 4,11 цента за литър бензин и 4,52 цента за газьола; нафтата поскъпва с 8,3%, а газът – с 6,2%. Претендирайки, че едновременно намалява така породената несправедливост и че насърчава потребителите и предприятията да възприемат примерно поведение, правителството предвижда също компенсации и освобождаване от данък. Под формата на данъчен кредит за данъкоплатците или „зелен чек“ за онези, които не подлежат на облагане, данъкът въглерод ще бъде преразпределен – обещано е! – на домакинствата през първата година. За да се избегне внушаваният маниакален страх от загуба на конкурентоспособност, „задължаваща“ предприятията да се изнасят в чужбина, те ще бъдат частично или напълно освободени от данък. На земеделието и риболова, изхвърлящи големи количества CO₂, вече бяха възстановени три четвърти от данъка за 2010 г., предимство, на което разчитат и пътнотранспортните предприятия.

Данъкоплатецът също може да спести няколко десетки евро годишно от предвидения данък върху горивото, като си купи превозно средство с ниско потребление... стига да инвестира хиляди евро в тази придобивка. Той може също така да реши да

изостави отоплението с газ и класическия автомобил, големи източници на CO₂, и да мине на електричество. Освободен по този начин от данък въглерод, който не се отнася за електрическата енергия, данъкоплатецът щял да се възползва не само от намаляване на данъка, но и от „супер бонус от 5000 евро“, обявен от Саркози за закупуването на превозно средство, „захранвано от електричество“.

С неподозиран до момента пророчески талант групата „Болоре“ предвиди тези разпоредби. Тя ще пусне на пазара още през 2010 г. първата електрическа кола, оборудвана с литиеви батерии – възможност, предпочетена от всички конструктори. Литият, чийто добив и преобразуване причиняват необратими щети на околната среда, не превръща обаче колата в „чисто“ превозно средство. Насърчен по този начин да купува „озеленени“ от маркетинга продукти, без обаче да променя реално поведението си, потребителят в действителност извършва чисто и просто преход от една енергийна форма към друга.

Освободено от данък въглерод, електричеството ще бъде облагодетелствано, въпреки емисиите си на CO₂, като най-голяма полза ще извлекат доставчиците, които ще увеличат цените. През август 2009 г. държавното предприятие „Електрисите дьо Франс“ (ЕДФ) потвърди тази тенденция, прилагайки увеличение от 1,9% на регламентиранията си тарифи, и предвиди 20% за три години, както поиска бившият ръководител на ЕДФ Пиер Гадонекс.

„По-добре от нищо“ според снизходителните или пък „революционен“ според непоследователните еколози, данъкът въглерод е лишен от всякаква ефективност поради началния си

размер (17 евро), необлагането на електричеството, възстановяването на суми, освобождаването от този данък, неяснотата около постепенното му увеличаване и използването на приходите. А Саркози твърдеше, че таксата за въглеродни емисии има една-единствена цел: да подтикне домакинствата и предприятията да променят постепенно поведението си.

В контекста на „екологичното осъзнаване“ данъкът въглерод ще се отрази благоприятно най-вече на ядрената енергетика. Защото, щом изкопаемите енергийни източници са невъзобновяеми, все по-скъпи и все по-облагани с данъци поради замърсяващия си характер, какви производствени средства остават за задоволяване на нарастващите нужди на населението?

На 3 юли 2008 г. Саркози обяви в Крьозо: *Ще построим нова ядрена централа, използваща реактор с вода под налягане, понеже повече отвсякога ядрената енергетика е индустрия на бъдещето и незаменим енергиен източник*. Разбира се, Франция изхвърля по-малко парникови газове в абсолютна стойност или на глава от населението, отколкото страните, които произвеждат електричеството си основно с мазут, газ или въглища като Германия, Обединеното кралство или Италия. Но държавният глава „оневинява“ многобройните замърсявания, предизвикани от добива на уран, обогатяването му, изграждането, а после и разглобяването на съоръженията и пречистването на използваните горива. Освен това тази техника превръща едва 33% от наличната енергия в електричество, като по-голямата част от останалата топлинна мощност се пражосва и изхвърля във въздуха, във водата на реките или морето.

Омнагъци, изоставени пог открито небе в Сибир

АЩО СЕ ОТНАСЯ до рисковете от радиоактивно заразяване и инциденти, свързани с експлоатацията и функционирането на ядрените съоръжения, французите за какво ли да се притесняват – само трябва да следват покорно инструкциите. Както по време на изтичането на уран на обекта „Трикастен“, което зарази реките Гафьер и Озон през лятото на 2008 г. Макар Агенцията за ядрена сигурност да заяви, че няма опасност за населението, то все пак по решение на prefecta трябваше да се въздържа от използване на водата. *В този отрасъл, който е смятан за изключително контролиран, (...) не се води добър отчет, призна държавният секретар по екологията г-жа Шантал Жуано. По повод няколкото килограма плутоний, открити случайно на съоръженията в Кадараш, тя заяви, че не знае какво точно е количеството и че намира за напълно ненормално (...) да бъде информирана толкова късно за това* (RTL, 15 октомври 2009).

(1) Доклад от конференцията на експертите и кръглата маса за данъка „Климат и енергия“; www.contributionclimatenergie.fr

(2) Jean-Marc Jancovici, « Taxe carbone: un moment historique » (Данък въглерод: исторически момент), *Le*

Figaro, Paris, 9 septembre 2009.

(3) Подобен данък съществувал в Швейция от 1991 г.

(4) Bk. Laure Noualhat, *Déchets. Le cauchemar du nucléaire* (Омнагъци. Кошмарът на ядрената енергетика), Seuil-Arte Editions, Paris, 2009.

СЕ ПРОВАЛЯХА В КОПЕНХАГЕН

Възобновяемите енергийни източници

реактора (5). Въпреки собствени-те си констатации и изявления, г-жа Жуано продължава да смята, че е необходимо да се поддържа ядрено производство, за да се води борба срещу емисиите на парникови газове.

Така Франция, в която почти 80% от потребяваното електричество произлиза от ядрения отрасъл, се придържа към една непоследователна позиция. Избягвайки демократичен и прозрачен дебат по въпроса, политическите изказвания приличат на онези реклами, които предлагат на човек да отслабне, като се тъпче с нискокалорични бисквити. Като имаме предвид, че уранът не е възобновяем и че запасът от радиоактивни отпадъци се увеличава с по един килограм на глава от населението годишно, как да не си помислим, че настоящите преценки ще навредят много на бъдещите поколения (6)?

Във Франция, макар всеки киловатчас (kWh) електричество от възобновяем произход да предотвратява отделянето на 300 грама CO₂, правителството отрежда именно на ядреното делене почти цялото потребление на електричество. Нищожна част от пазара (през 2008 г. само 1% от потребяваното електричество) произлиза от вятърна или слънчева енергия и биомаса (7). Ако не се преразгледа въпросът за ядрената енергия, която представлява едва 5,9% от енергията, потребявана в световен мащаб (8), енергоемкото поведение ще се развие все повече и няма да бъдат взети реални решения за промяна на енергията.

А да се произвежда електричество без скъпо гориво, без опасност от инциденти, без радиоактивни отпадъци и без климатично затопляне, е възможно. Според германския социолог и икономист Херман Шер, който

в своята страна стои в основата на законите за възобновяемите енергийни източници, *слънцето с производните си, а именно вятърът, вълните, водата, биомасата, доставя на земята над петнайсет хиляди пъти повече енергия, отколкото ние консумираме сега под формата на ядрени и изкопаеми енергии.*

Този ресурс не само произвежда възобновяема и чиста енергия (...), но и гарантира, че предлаганите решения във връзка с климатичните промени няма да създадат на бъдещите поколения проблеми, свързани със справянето с отпадъците, настоява Карстен Вамбах, председател на европейската асоциация „PV Cycle“, която ще събира и рециклира фотоволтаичните панели от 2010 г. Прословутото увеличение на цената на чистите енергийни източници, често изтъквано от техните противници с цел забавяне на развитието им, представлява всъщност едва 6% от данъка за обществена електрическа служба, според доклада за дейността през 2008 г. на Комисията за регулиране на енергетиката (КРЕ) (9). Още повече, че тази увеличена цената рязко се понижава, докато продажните цени на електричеството се увеличават, а неяснотите около цените на ядрената енергия стават все повече. Френското дружество по ядрена енергетика (ФДЯЕ) смята, че цената на ядрената енергия през 2015 г. ще бъде 28 евро за мегаватчас (MWh) (докато други международни източници вече я определят между 30 и повече от 90 евро) (10). Причината е в това, че собствената му оценка, както признава ФДЯЕ, не взема под внимание външните разходи, свързани с щети, причинени от инциденти и радиоактивни отпадъци (...), без да споменаваме средствата за изследователска дейност, амортизиране на централите, безопасност на обектите

и рискови капиталовложения, чието покритие е предназначено за разглобяването на съоръженията (11).

През 2008 г. енергията от възобновяемите енергийни източници струва по-малко от 100 милиона евро според КРЕ; за нея се създават повече от седемдесет хиляди работни места според Агенцията за околната среда и овладяването на енергията (Ademe) (12), която предвижда за 2012 г. създаването на сто трийсет и пет хиляди дълготрайни места в бранша, като така ще бъде надвишено количеството работни места, осигурявано от ядрената промишленост. С почти 80% пазарен дял последната е създавала едва сто хиляди места за половин век според ФДЯЕ.

В отговор на поставения под съмнение начин на живот, основаващ се на постоянния растеж, индустриалците осъществяват своеобразно „присвояване“ на темата. Доходна сделка за световните инвестиции, „зелените технологии“ разпалват ламтежите на големите енергийни компании („Алстом“, „Сименс“, „Арева“, „Дженерал Електрик“, „ГДФ Суец“, ЕДФ, „Тотал“). Те постепенно завземат бранша, а някои от тях дори вече участват в управителния съвет на... Френския синдикат на възобновяемите енергийни източници. „Озеленявайки“ леко системата, индустриалците и правителствата продължават да вярват, че да се приспособиш добре към една болна система е признак на добро здраве.

Страните, които действително заложили на устойчивите енергийни източници, имаха много по-голям успех от всички препоръки на международните срещи на върха. Голям брой градчета, общини, региони и дори страни в Европа и по света вече намаляват потреблението си, стремейки се към енергийна независимост.

В Германия, където обществото подтикна правителството да изостави ядрената енергетика, поставената за 2010 г. цел от 12,5% възобновяеми енергии в националното производство на електричество беше постигната още в средата на 2007 г. благодарение намесата на населението, насърчено от закона за възобновяемите енергийни източници (Erneuerbare-Energien-Gesetz, 2000) и кампаниите за заинтересуване на правителството към проблема. Вярно е, че емисиите на CO₂ там все още са с 65% по-големи от тези във Франция; но пък изхвърлянето на 100 милиона тона въглероден диоксид беше избегнато през 2006 г., а повече от 70% от ветрогенераторите, произведени в страната, са били изнесени през същата година (13). В края на 2008 г. най-индустриализираната страна в Европа притежава четири хиляди работещи съоръжения за биогаз с обща електрическа мощност от близо 1400 MW (което се равнява на един ядрен реактор), захранвани изцяло от безобидни природни материали. От 2006 г., подтикната от икономическите си трудности, Куба върви по пътя на енергийната независимост и се бори срещу климатичното затопляне. Само за две години „енергийната революция“ там е понижшила потреблението на

керосин (...) с 66%, на газ с 60% и на бензин с 20% (14) благодарение на пестенето на енергия и на развитието на вятърната и слънчевата енергетика.

В Испания, където се предвижда постепенно изоставяне на ядрената енергетика, 13% от електричеството вече се произвежда с помощта на възобновяеми енергийни източници; на 8 ноември в продължение на няколко часа благодарение на силните ветрове 50% от потреблението на страната е било осигурено от вятърната енергия. Отпусвайки значителни средства (2 милиарда евро), една страна от Юга, Мароко, наскоро пусна

в действие амбициозен проект за производство на електричество със слънчева енергия. Пет обекта ще бъдат изградени до 2020 г., за да се покрият 42% от енергийните нужди на страната (2000 MW). Така ще се спестят 1 милион тона петрол и ще се избегне изхвърлянето на 3,7 милиона тона CO₂.

Разгласявайки по впечатляващ начин проекта си, Абу Даби наскоро предприе изграждането на екологично чист град, Масдар, без отпадъци, без отделяне на въглероден диоксид и... без коли. Но мнозина се питат дали това е уместно от икономическа гледна точка (15).

Пренебрегнат природен потенциал

ОБИКНОВЕНО смятан за световен източник за замърсяване поради индустрията си, Китай играе основна роля на пазара за възобновяеми енергийни източници и още през 2007 г. се утвърди като най-големия производител на зелени енергии; 98% от производството му на фотоволтаични клетки е предназначено за износ (16).

Заслепена от промишленото си минало, Франция продължава да пренебрегва природния си потенциал. Разгръщайки своите вредни за климата проекти (подновяването на добива на въглища в департамента Ниевр и превръщането на пристанището в Шербург в товарна платформа за въглища), държавата изоставя все повече в този сектор и прави крачка назад в момент, в който се наблюдава световен интерес към възобновяемите енергийни източници.

Има опасност от задушаване на общините според Паскал Соколоф, генерален директор на Националната федерация на общините и публичните предприятия, поради премахването на професионалната такса, плащана от предприятията, и предстоящата реформа на размера на местните такси за електричество, основни средства за развитие на устойчивите енергийни източници. Група от експерти и специалисти в областта на енергетиката, събрали

се в сдружението „Негават“, предлага от 2000 г. ново енергийно снабдяване на Франция. Залагайки на два неизчерпаеми източника – спестената енергия и възобновяемите енергийни източници, тези специалисти предвиждат затварянето на топлоелектрическите централи (с мазут и въглища) и постепенното пълно изоставяне на ядрената енергетика до 2035 г.

Далеч от идеята за връщане към свещта, „Негават“ предлага енергиен модел, разчитащ на 71% на възобновяеми енергии, който ще създаде стотици хиляди работни места, характеризирайки се с изключително разнообразие по отношение на познания и квалификация. *Освен това те няма да бъдат децентрализирани, понеже са свързани с определена територия и регионални или национални пазари* (17). Като всяка хипотеза, въпросният сценарий, предлагащ на обществото да поеме по този път без съжаление, може да подлежи на обсъждане. Но независимо от това, би трябвало да бъде разгледан сериозно. А през това време държавните ръководители продължават невъзмутимо да развиват ядрената енергетика, въпреки разходите и опасностите, свързани с нея.

LE MONDE DIPLOMATIQUE

Превод Павлина Данкова

the MIT 2003. *Future of Nuclear Power*, Cambridge, 2009.

(11) Според справочните си документи за 2008 г. ЕДФ и „Арева“ за една година са загубили на борсата съответно 14% и 28% от средствата, предназначени за разглобяването на ядрените им обекти.

(12) „Овладяване на енергията и развитие на възобновяемите енергийни източници: един постоянно разрастващ се пазар, Въпреки икономическата криза“, Ademe & vous, *Stratégies & études*, № 22, Angers, 1 декември 2009.

(13) Вж. *L'Atlas du Monde diplomatique. Un monde à l'envers* (Атлас на Монд дипломатик), Едун преобрънат свят), Paris, février 2009.

(14) « La Revolucion Energetica : Cuba's Energy Revolution », Renewableenergyworld.com, 9 април 2009.

(15) Вж. Акрам Бекдауг, „Заг екологичната вимпина на Персийския залив“, *Монд дипломатик*, август 2008.

(16) Трябва да отбележим, че рециклирането на фотоволтаичните клетки все още поставя екологични проблеми.

(17) „Сценарий на „Негават“ от 2006 г. за възбържано, ефикасно и възобновяемо енергийно бъдеще“, www.negawatt.org

(5) Агенция за ядрена сигурност, „Обща декларация за реактора с вода под налягане“, Париж, 2 ноември 2009.

(6) Според Комисариата по атомна енергетика някои отпадъци съдържат високо радиоактивни елементи, които отделят топлина и чиято радиоактивност намалява постепенно в продължение на няколко хиляди и дори стотици хиляди години. Те се получават основно от обработката на използваните горива в ядрените централи; www cea.fr

(7) Генерален комисариат за устойчиво развитие, *Електричеството във Франция през 2008 г.*, № 40, Париж, юни 2009.

(8) International Energy Agency, *Key World Energy Statistics 2009*, Paris, 2009.

(9) Комисията за регулиране на енергетиката (КРЕ), „Доклад за дейността през 2008 г.“, Париж, юни 2008.

(10) Международна агенция по енергетика, *Projected Costs of Generating Electricity. 2005 Update*, Paris, 2005; Öko-Institut e.V., *Comparison of Greenhouse-Gas Emissions and Abatement Cost of Nuclear and Alternative Energy Options from a Life-Cycle Perspective*, Darmstadt, януари 2006; Massachusetts Institute of Technology (MIT), *Update of*

Разрушаване чрез реформиране

Замислената промяна във висшето образование и науката ще ги унищожи бързо

Проф. д-т.н. Младен ГЕОРГИЕВ

Ако има нещо, което политическата класа на България се научи да прави перфектно през последните години, това е разрушаването чрез реформиране. По този вид "иновационна" дейност ние без съмнение заемаме първо място в Европейския съюз.

Реформирахме селското стопанство и го разрушихме. Голяма част от плодородната българска земя пустее. Тези дни си купих кромид лук от Австрия.

Реформирахме животновъдството и сега купуваме месо и мляко от европейските и даже от някои далечни американски държави. Да си припомним, че след освобождението в България е имало 6 милиона овце.

Реформирахме машиностроенето и го ликвидирахме. Реформирахме електрониката и я унищожихме и т.н., и т.н.

Нашите държавници успешно се занимават с разрушаване чрез реформиране и на духовната сфера. Вгледайте се в реформирането на средното образование. Живеев в съседство с три гимназии. Покрай мен минават всеки ден големи групи от скачащи и викащи ученички и ученици с бутилки бира в ръцете. Вслушайте се как разговарят нашите дъщери и синове, от колко и какви думи се състои техният речник. На човек му става неудобно да слуша тази "родна реч омай-на сладка...". А какво да кажем за това, че 25% от децата изобщо не завършват "задължителното" начално образование.

Реформирахме и висшето образование. За 20 години създадохме 51 вуза и над 100 техни филиали. Специалистите твърдят, че в европейските страни

на милион жители средно се пада по един вуз

По тази мярка нашата страна трябва да има 7-8 вуза. А предстои откриването на още 4 броя университети, единият от които ще бъде в Перник и ще се нарича "Европейски политехнически университет". Какво блестящо наименование! Техническият университет в София, който е най-старият инженерен учебен институт в страната, както казва народът, "ряпа да яде". Да не говорим за ниското качество на обучение, което сега предлагат нашите 51 висши училища. Кой от Европа ще дойде да учи в пернишкия "Европейски политехнически университет"? Интересен въпрос.

Сега политиките са се заели да разрушат чрез реформиране мозъчния център на българското висше образование и наука. В галопиращо темпо НС на първо четене прие Закон за развитие на академичния състав (на 13 страници) и "Мотиви" към него (на 4 страници), подписани от зам.министър-председателя г-н Симеон Дянков.

Старият закон се смята за "остарял" и в пресата някои

политици го обявиха за „сталински“

За разлика от стария новият закон е обявен от министър Игнатов за "цивилизационен и антропологичен". Обикновените хора, в това число и депутатите, когато прочетат тези две определения, трябва да разберат, че става дума за нещо "много сложно и много научно", в което по-

добре да не се вниква. Не всички ще се опитат да разберат защо този закон е "антропологичен". Хората просто ще махнат с ръка и няма да го четат. За съжаление депутатите, махайки с ръка, ще я вдигнат и ще гласуват закона.

Полезно е да припомним, че във всяка държава съществуват 3 особено консервативни системи - образованието, армията и религията. Правилата, по които те са устроени и действат, са създавани в течение на дълги години, отговарят на определена и специфична народопсихология и, ако се налага да се въведат промени, те трябва да бъдат много добре и компетентно обсъдени, а не

га се приемат на бърза ръка

Какви са основните изменения, които предвижда този нов "антропологичен" закон.

1. Вместо сега съществуващият и утвърдил се термин "научно звание", се въвежда нов - "академична длъжност". Не виждам никакъв смисъл старият термин да се сменя с нов. С това нищо не се подобрява.

2. Премахва се втората научна степен "доктор на науките", остава само първата "доктор". Това е изключително тежък удар, който този закон ще нанесе върху науката в България. Когато няма грацията в научната стойност на хората, които се занимават с наука, когато не се оценява кой кой е, ще стигнем до Ленинския постулат, че "всяка готвачка може да управлява държавата". Представете ли си как се ръководи и воюва армия, в която има само войници и сержанти.

Каква е ситуацията в европейските страни, например в Англия, в която образованието е на високо ниво, едва ли някой ще оспорва това? Преди няколко години като член на една делегация на ТУ-София посетих основаното през 1880 г. Училище по металургия и материалознание (School of Metallurgy and Materials) на университета в Бирмингам. Прие ни и бе наш домакин широко известният на специалистите в тази област проф. Джон Кнот. На визитните му картички са обозначени неговите научни степени - Ph.D; DSc. Първата научна степен Ph.D (доктор по философия) отговаря по смисъл на сегашната наша степен "доктор". Някой навярно ще се запита защо един съвременен металург, защитил дисертация, ще бъде "доктор по философия". Това, от една страна, е уважение към традицията, защото науката, с която са се занимавали в Англия преди векове, се е интересувала главно от философските проблеми на битието. От друга страна, днешният металург, завършвайки аспирантура и защитавайки своята първа научна степен, всъщност е усвоил само "философията" на металургията. Оттук нататък, ако има необходимият потенциал, той ще "навлезе" в голямата наука. Втората - по-висока научна степен DSc (доктор на науките), отговаря напълно по смисъл на нашата научна степен "доктор на науките", която новият закон иска да премахне.

За читателя е интересно да узнае какви научни степени имат сътрудниците на въпросното училище в Бирмингам. Това много добре може да се проследи от книгата, която всеки член на нашата делегация по-

Всеки студент - професор

лучи като подарък, и в която се описва развитието на вуза. Водещите сътрудници са 24 (към 2000 г.). От тях Ph.D - 18; проф. Ph.D - 5; DSc - 6; проф. DSc - 5. Интерес представлява времето, изминало между защитата на първата (Ph.D) и втората (DSc) научна степен. То е в рамките от 12 до 28 години. Защо толкова много време е необходимо за подготовката на голямата докторска дисертация (DSc)? За тези, които са изминали този път, нещата са пределно ясни. Събирането на материал за такава дисертация, например по материалознание, изисква да възпиташ 5-6 аспиранти, които под твоето ръководство да защитят малката докторска степен (Ph.D). Така се създават в науката школи. Проф. Джон Кнот например е извървял пътя от Ph.D (1963г.) до DSc (1991г.) за 28 години. Не се съмнявам, че е възпитал не по-малко от 10 малки доктори (Ph.D) и е

създал своята научна школа

Очевидно "обществената тежест" на степената "доктор на науките" е много по-голяма от тази на "доктор", защото, за да защитиш втората степен, трябва много години да се трудиш и да създадеш редица нови неща в определена област, които да бъдат признати от научната общност. Това между впрочем никак не е лесно и не на всекиму се удава.

Възниква естественият въпрос защо в новия закон трябва са се махне втората научна степен "доктор на науките". С какво ще се подобри качеството на науката в България и

кому тази степен пречи

Отговорът е много ясен и е прекрасно формулиран от Станислав Стратиев: "Лошото на големите личности е, че са твърде големи и са лош фон за посредствеността..."

В няколкото стари наши университети количеството на "доктори на науките" е доста голямо в сравнение с многобройните набързо организирани вузове. Погледнато отстрани, тези нови висши училища изглеждат доста посредствени. Как най-бързо и радикално да се ликвидира тази неprecизност? Разбира се, чрез

премахване на втората научна степен. Тогава всички

51 вуза ще изглеждат обществено равни

Не знам дали такъв подход е антропологичен, но съм сигурен, че може да се определи като тоталитарен.

Вторият съкрушителен удар по висшето образование и науката е обстоятелството, че научните степени и звания ще се присъждат от самите университети. Представете ли си какво бълване на "доктори" и "професори" ще настъпи, след като се премахнат ВАК и научните й съвети, като всички въпроси започнат да се решават по отделно от сега действащите 51 университетски структури. В Румъния допуснаха тази глупост, изфабрикуваха няколко хиляди професори и след известно време, естествено,

прекратиха тази вакханалия

Защо и ние трябва да допускаме тази грешка? Не е въпросът за един човек да му "закачиш" дадена научна степен или звание, важно е той да отговаря на изискванията за тях. Ако например университетът в Кембридж сам присъжда научните степени и звания, това е разбираемо, той все пак има няколкостотингодишна история, докато мнозинството наши вузове (особено частните) са основани едва преди няколко години. "Къде е Ниш, къде е Багдад", казва народната поговорка.

Третият принципен недостатък на новия закон е обстоятелството, че научните степени и звания ще се присъждат за всеки отделен случай от конкретно жури, организирано от съответния вуз или институт. Представям си при нашите "балкански нрави" каква обективност и еднозначност в оценките ще се създаде в бъдещото научно пространство.

Отдавна съм член на научни съвети по присъждане на научни степени и звания. Не мога да си спомня рецензенти често да са давали отрицателна рецензия. Ако не одобряват това, което им се предлага за рецензиране, те просто се отказват да бъдат рецензенти. Причини за това винаги могат да се намерят. Истинското си отношение членовете на жу-

рито реализират чрез тайното гласуване. Тогава могат да се появят много отрицателни и бели бюлетини. Една дама, доцент в Пловдивския университет, ми обясняваше, че в Швеция редът бил такъв, както предлагал новият проектозакон. Тя обаче бе забравила една малка подробност -

в България няма шведи

Не бива присъждането на научните степени и звания да се остави в ръцете на всеки вуз или научен институт. Трябва да има единни държавни критерии и изисквания. Тези функции изпълняват ВАК и съответните научни съвети и те трябва obligatorно да се съхранят. Тяхната дейност трябва обаче да се направи по ефективна.

Четвъртият съществен недостатък е изискването "асистентите" да са "доктори". Интересно за такова огромно количество асистенти във всички тези многобройни вузове и филиали, откъде ще се намерят толкова "доктори". Но законът е помислил и за това, той позволява те бързо да се изфабрикуват.

Разбира се, законът, благодарение на своята антропологичност, има и редица положителни страни. Така например сегашните "доктори на науките" ще станат само "доктори" и по този начин ще се влеят в дружния колектив на своите ученици. При една следваща реформа нищо не пречи всички вече "доктори" да бъдат приведени в ранг на "магистри". Каква по-голяма реформаторска дейност в областта на висшето образование и науката. На когото не му харесва, да отиде да работи и учи в чужбина. Впрочем, доколкото следя пресата, децата на повечето политици отдавна са поели по този път.

Все пак, ако депутатите не искат чрез реформиране да разрушат окончателно висшето образование и науката, трябва с чисто сърце да върнат този проектозакон обратно за "дълбока" преработка. В противен случай ще им напомним афоризма: "Ако половин година след изборите вие не се срамувате за кандидатите, когото сте подкрепили, значи вие не сте ходили на избори".

И накрая - едно уточнение. Има ли нужда действащият закон от промени? Да, има. Въпросът е тъкмо в това - какви?

Йосиф АВРАМОВ

След много трудната за повечето български фирми и граждани кризисна 2009 г. влязохме в очертаващата се като още потечта за българската икономика 2010 г. Основанията за тази прогноза са много, независимо че икономиките на големите държави от ЕС (Германия, Италия и Франция) - основни външнотърговски партньори на България, започват макар и бавно да "изплуват" от дъното на глобалната световна криза. Предвид характера на голяма част от българската икономика, която зависи от тях дотолкова, че произвежда стоки, преназначени за износ (предимно на ишлеми или резервни части, детайли и технологични възли със сравнително ниска добавена стойност), то начини за излизане от кризата реално могат да се почувстват едва в края на 2010 г.

Независимо че 2010 г. започна с нови цени на парното, природния газ, водата, транспорта в София и т.н., инфлацията се очертава да е ниска (под 3%), тъй като няма индикации основните суровини, които България внася, рязко да нараснат. Цената на недвижимите имоти вероятно ще продължи умерено да се понижава - до 15-20%, в т.ч. и цените на готовите жилища и офис площи. Известно е, че инкасиращият ръст от 5-6,5% в последните няколко години се дължеше предимно на "бума" в строителството и търговията с недвижими имоти. Тя обаче е все още "замряла" и с началото на кризата "се изпари" и чуждестранните купувачи на българския имотен пазар - англичани, ирландци и гърци, а са налице само инцидентни продажби на руснаци и по-малко на украинци. Налице са и продажби на имоти от строителни предприемачи, притиснати от банките с високи лихви по кредитите, теглени от тях около тяхната себестойност (на строителството и цената на земята), а печалби от 200-300% в този отрасъл са само спомен. В София е

„замразено“ строителството

на няколко десетки молове, офиссгради и луксозни жилищни комплекси от затворен тип, както и на стотици други жилищни сгради, на които не е осигурено банково финансиране. Не по-различно е положението по нашите морски и планински курорти (Слънчев бряг, Златни пясъци, Приморско, Банско, Пампорово, Боровец и др.), както и в останалите големи български градове (Пловдив, Велико Търново, Плевен и др.), в които дори започнати и почти построени сгради са изоставени поради липса на средства за тяхното довършване. Сред тях освен хотели и жилища са и логистични паркове, транспортни терминали, а и някои предприятия от преработващата и леката промишленост. Към тях се прибавят и стотици обекти, строени по европейски или правителствени програми (като "Красива България" и др.), по които е започната работа, извършено е строителство от страна на стотици строителни фирми, но то не е разплатено от страна на бюджета. В средата на декември бе подписано споразумение, с което до края на март 2010 г. ще се разплатят 200 млн. лв. между министрите на финансите и на регионалното развитие и благоустройството с Българската строителна камара, но неразплатеното строителство от фиска е за 700 млн. лв., а според други данни - над 1,5 млрд. лв. Вместо да се даде тласък на изграждане на инфраструктурни обекти, което да е "локомотив" за изтегляне на стотици български фирми, не само строителни, но и от металообработващата и машиностроителната промишленост, прави-

телството ни „нехае“ за българската индустрия и в бюджет 2010 средства за стимулирането й почти няма. Непрозрачността и непредвидимостта на действията на българското правителство представляват силно рисков фактор както за отделния предприемач, така респективно за икономика ни като цяло. Според някои икономисти (бившият зам.финансов министър Л.Дацов) директният ефект от неплащането на задълженията на правителството към бизнеса се измерва в загуба на БВП за 2010 г. около 0,2-0,3%. Според него с индиректните фактори, като

Икономическите прогнози за България през 2010 г. не са много оптимистични

допълнителна безработица, загуба на потребление и т.н., този ефект може да стане най-малко двоен.

Налице са и по-оптимистични, но също предпазливи прогнози, като тази на банкера Левон Хампарцумян: "През 2010 г. ще започне процес на излизане от кризата, защото дъното вече ще бъде достигнато. Ще има обръщане на цикъла, но за България това няма да бъде лесно. При сегашните условия тенденциите за следващата година са, че цената на депозитите ще върви напред. След период на акумулация това ще се пренесе върху цената на кредитите и ще доведе до нарастване на кредитния портфейл. Очаквам в икономиката да започне бавно връщане към реалността."

Независимо от тези прогнози, се очаква средногодишната безработица през 2010 г. да нарасне на 11.5 на сто, а в края на 2009 г. е 9.2%, нови десетки хиляди българи

ще останат без доходи и осигуровки

и респективно фондовете за ДОО и за "Професионална квалификация и безработица" ще "отънеят" допълнително. Прогнозата бе направена през декември 2009 г. лично от социалния министър Тотю Младенов, а прогнозите на

Не се вижда край на кризата

двата големи "синдиката КНСБ и КТ "Подкрепа" са за над 12% безработица. Младенов предвижда дори, че осигурителната тежест през следващата година ще бъде увеличена, ако работодателите предприемели масови уволнения. Вероятно постфактум той отчита, че бе грешка намаляването на осигуровките с 2%, тъй като се очертава около половината, а дори и над половината от фонда за пенсии да се формира не от осигуровки, а от бюджета, т.е. от данъците на работещите българи. Над милион и половина българи в трудоспособна възраст (сред тях има не само малцинствени групи) са икономически неактивни, което подсказва, че те печелят от скритата икономика и не декларират над 6 милиарда евро допълнителни доходи за населението. Това е индикатор за опасното "посивяване" на трудовите отношения, което предвещава преобръщане на тенденциите в стопанството. Това становище е на експерти от Центъра за изследване на демокрацията. Министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайков е на същото мнение.

Предупреждението на социалния министър логично бе оспорено от предприемачите. "Подобна стъпка от страна на правителството би задушила коректния частен бизнес" според председателя на Българската стопанска камара Божидар Данев. Той вижда също, че: "Предложението на министър Младенов ми изглежда в противоречие с изказаното намерение на министър-председателя Бойко Борисов, който обеща намаляване на ДДС и осигуровките. Лично аз съм посклонен да вярвам на премиера."

В условията на криза фирмите имат два избора според него - да режат персонал и инвестиции, или да минат в сивия сектор. Той отправя апел към държавата да помогне на бизнеса, като върне дълговете си към фирмите - стотици милиони левове.

Другият "подводен камък" пред българската икономика е

междувфирмената задължнялост

При 80 млрд. евро задължения на фирмите към икономиката в началото на 2009-а, през 2010 г. междувфирменият дълг ще надхвърли 100 млрд. евро. Основен генератор на тази задължнялост е държавният бюджет заради забавеното ДДС и неизплатените обществени поръчки. Високата цена на банковото кредитиране прави крайно неблагоприятна икономическата среда у нас. Стойността на активите пада и в резултат на увеличени дълг на фирмите, те не могат да обезпечават с тези активи взетите вече кредити. В българската реална икономика се завърща вече позабравената от миналото ни бартерна търговия. Дълговете на фирмите помежду си и към фиска ще се отразят сериозно върху нивото на brutния вътрешен продукт на страната, който през 2010 г. ще продължи да се свива, вероятно с още 1 до 3%. В средата на декември експертите на БСК прогнозираха увеличаване на междувфирмената задължнялост през тази година. Никое българско правителство не си прави труда да намери "разковничето" за ликвидирането чрез ускоряване административното производство или чрез емитиране на

дългови облигации. Моите очаквания са, че през 2010 г. държавният бюджет да започне да се разплаща с фирмите, които са изпълнявали държавни и общински поръчки през 2009 г. В противен случай не е изключено, освен че ще фалират доста фирми, натискът върху премиера да стане неударжим и той да се принуди да смени вице-премиера и финансов министър, който и понастоящем е най-непопулярната фигура в неговия кабинет.

Налице са и прекалено оптимистични очаквания от управляващото мнозинство, че с деблокираните еврофондове българ-

ска икономика ще дръпне мощно и ще преодолее чрез тях рецесията и увеличената безработица.

Това няма как да се случи

при положение че повечето ръководители на управляващите органи на оперативните програми на ЕС нямат все още акредитация от ЕК и не е ясно още какво могат да свършат, ако изобщо я получат. Това може да стане най-рано през втората половина на февруари и вероятно процесът на оползотворяването на еврофондовете "ще буксува" и през първата половина на 2010 г.

В края на декември 2009 г. медиите у нас отразиха данни от Европейско социално изследване, които показват, че 40% от българите живеят в страх от повсеместната неорганизирана, а улична престъпност, която застрашава живота и здравето им. Почти половината български граждани не вярват на националната си полиция, а под 5 на сто от тях се доверяват на съдебната система, независимо от шумно рекламираното залавяне на "наглите" 1,2, и т.н. В анкетата е констатирано пълно недоволство от

ниския жизнен стандарт

стреса, в който живеят потенциални жертви на криминални посегателства, липсата на доверие, че собствената им държава е в състояние да ги защити. Ето защо социолозите, които я анализират, констатираха, че "хората се затварят в тесни социални кръгове, отнасят се с недоверие към хората извън тях и не гледат с оптимизъм в бъдещето". През последния месец на 2009-а бяха публикувани проучвания на Евростат, според които най-ниска покупателна способност сред 27-те членки на ЕС имат България и Румъния, както и че българите са сред най-засегнатите от корупция в съюза. Несигурността допълнително нагнетява усещането за криза у нас и затова придобива популярност изразът, че "България никога не е излизала от кризата". Вероятно това е вярно за поколението на 20-годишните, повечето от които са живели и живеят единствено в условията на стрес, несигурност и паричен недоимък, а и през 2010 г. това ще продължи.

Независимо от негативните тенденции, ако не стане никакъв непредвиден голям катаклизъм в българската икономика, налице е немалка вероятност през 2010 г. България да бъде поканена във валутния механизъм ERM II. Това съвсем не означава, че 2 години по-късно ще бъдем приети в еврозоната, но все пак е крачка в нейното "преддверие".

Изход от кризата

□ Позиция

Жонгльори с езика

Какво ни мислят, като ни говорят за „гадачи“, „постни пици“ и рокли „в сангька“

Проф. д-р
Стефан БРЕЗИНСКИ

Преди 30 години ни убеждаваха, че сме влезли в зрелия социализъм. Имахме си Тато, познавахме го дори само по смеха му. Ала нещо зрелият социализъм не можа да върже плод. После нещата тръгнаха стремглаво надолу: спря да ни върви на вождове!

При нахлупата демокрация един Ф.Д., наричан галено от народа Фил Кенеди, смело ни поведе като истински Мойсей през реката и пророкува: „Ще има МНОГО бедни и МНОГО богати!“ - сиреч първото „много“ като количество за народеца, а второто „много“ като степен за Мойсеевите хора. Ех, сбъдна се!

Именно през 1993 г. като истински библейски водач Ф.Д. обещаваха на цял народ, че всеки ще живее там, дето му душа сака, и ще ходи на почивка я на тоя остров, я на оня... Е, вярно е, има си днес хора и за тия острови, и за ония...

Жонгльор с езика, няма що... Само че твърде скоро след тия бомбастични пророчества и този прехвален водач не можа да ни преведе през библейската река Йордан. Та този пророк

безславно залезе

А друг след него ни замоли: „За Бога, братя, не купувайте!“ То прозвуча като клетва, та напук купуваха, купуваха, почти нищо не остана от Българийката...

Веднага си проимахме и един полумесия командир, който само в едно

от ядните си изказвания по телевизии изговаряше дори и до 53 пъти „АЗ“. А би трябвало да вярваме на политолога И.П., който написа в централен вестник, че „най-често употребяваните от НЕГО глаголи са дезертира, дерайлира, доганизира, катастрофира, рекетира, репресира, рецидивира, торпилира - все разрушителни, като дейността му...

Тогава се яви и първият истински месия и благо-благо ни обеща: „Ще ви оправя за 800 дни! Вервайте!“ Разбира се, после изрече сакралната фраза: „Не съм гадач!“ Ама то си е редно за жонглиращите с езика ни.

Та тия, дето ги молеха да не купуват, струпяха сарайченца, черноморски бетонни грамади, прилапаха и гори тилилейски, та дори се биеха в гърдите, че парчедосват и баницата...

За да хвърлят и прах в очите на своите търпеливи авери, им измислиха и огромния бизнес с биволите - от Индия ли, от Пакистан ли щяха да дократат... Да оправят дереджето на закъсалото ни село. Обещанието увисна във въздуха, та сега пък хората на Сокола ги смениха с плантации от билки и маслини... Халал да им са - а то от тютюн и биволи хаир йо!

И ето че

голетия най-новият месия

свс своята дясна ръка - тя пък ни

Политически език

предложи евро-американски модерен специалитет. Какво ще се занимаваме с баклави и баници - ето ви пици! То май че за старците от народеца остана само малката „постна пица“ от 25 лева. Тя я достигне до „феодалните старци“, които „само събират заплаати“, я не, за народеца си остана само сухият хлебец от без друго постната пица.

Да не се сърдим на човека с пиците - бил е коджа по тази пуста чужбина, само е чувал за „синодални старци“ - прекръсти ги на „феодални“, вместо „събират заплаати“ може да му се върти в главата „прибират заплаати“. Ама тя и сестрата на предишния месия (покрай неговия „гадач“) изрече пак чувано-недочувано явно в детството й: „Аз съм купила роклята за сватба на племенницата и я сложих в сангька“ - може и да не е виждала у нас гардероб, завалията...

А засега актуалния месия май се озъртаме пак дано тоя да бъде по-, по-, та най-! Сега вече - „Ти баща, ти майка!“

Само че „Поживём - увидим!“ (руски лаф).

А иначе: Боже, колко мъка с езика има по тоя свят, Боже!

ЖуВомонуси

Геният

Тодор КОРУЕВ

Като студент на изпита по стара и възрожденска литература никой не искаше да му се падне билет с въпрос за Христо Ботев. Не че не познавахме творчеството му. Напротив, бяхме закърмени с него, даже народът беше „твърде много свикнал“ с неговата поезия. Но при акад. Петър Динеков, любим наш преподавател, който имаше добър нрав и не търсеше под вола теле, та не беше кой знае каква трудност да положиш с успех изпита, паднеше ли се Ботев, в повечето случаи той изслушваше студента и казваше: „Е, това ли е Ботев, колега!“ Всякой път казаното за гения му се струваше недостатъчно, дори най-речовитите и най-челите трудно изкарваха с Ботев повече от четворка. На мен ми се паднаха йеросхимонах Спиридон и Цани Гинчев, та минах метър, но преди мен колега, станал след години известен поет, доста се поизпоти и на няколко пъти чувах познатото: „Е, това ли е Ботев, колега!“ Може би е бил прав нашият учител. За гения думите винаги не стигат. За него не може да се говори нито примитивно, нито равнодушно, нито без вънление.

Спомних си тази студентска история пред днешния ден, в който в Алтън Калофер се е родил геният и тъй като си знам, че каквото и да напиша, все ще е малко или недостатъчно силно за великия мъж, реших да припомня думи на някои духовни първенци на нацията.

Захарий Стоянов: „Бъдещите негови биографи и историци, зад гърба на които ще остане епохата, в която е живял, само по едно негово стихотворение ще бъдат в състояние и него да характеризират, и епохата да определят...“

Гео Милев: „И това е Христо Ботев за нас: първата блестяща манифестация на гения на българския народ - на жизнената сила на този народ, жизнената сила, разпръсната и спяща през дългите векове на робство и черноземно страдание, но преживяла това страдание и отчаянието на това робство...“

Владимир Василев: „И ако някой някога забрави, че е българин, и идейният му компас заиграе по чужди меридиани, нека се обърне назад, там дето гори най-ярката, неугасима звезда на българското небе - Ботевата!“

Илия Бешков: „Без Ботев няма България! „На тая робска земя“ той стана небе, което я огрява и оплодява - самата нея и свободния дух на тия, които я работят... И в най-облачните и бурни дни българската земя ще има своето слънце - Ботев!“

Тончо Жечев: „Има нещо грандиозно и радостно за нас като народ, който е имал Ботев. В колективното народно самосъзнание той е един от първите, който със саможертвата си сля живот, поезия и смъртта поправи с БЕЗсмъртие.“

Стефан Продев: „...всяко докосване на Ботевото слово е едно изпитание за всички, което имаме, и което искаме да имаме. Може би на много от нас това слово ще отвори очите и ще затвори устата. За щастие при гения се влиза свободно. Направо и по всяко време през невидимата врата на съвестта...“

Да, но някои прекрачват през „невидимата врата“, без поне да си поизтрият калеврите. Един литературен терзия, взел аршина, мери от страниците на централен вестник и крои кой наш писател става за нобелист и кому не приляга наградата. Излезе, че на Ботйова войводството му пречи, това му е курсур. Той „изкова основите на новия български език. И тази му уникална заслуга кой знае защо не излиза от сянката на войводството“. Не е ли геният на Христо Ботев три в едно: поет, публицист, революционер. И тази Света Троица е неделима и никой в нея не е по-голям от другия, защото е едно. Изглежда, че същият автор, влязъл в ролята на регулировчик в родната литература, си пада по „делението на клетките“, щото разцепи и Никола Вапцаров. Курсурът на огняроинтелигента не е, че е поет и дори, че е антифашист, а че има нещо общо с революционната борба на комунистите, в която бил вкаран насила.

А известна университетска литературна кокона от коридорите, в които някога се е движил акад. Динеков, предложи в родното училище да не се изучава Ботевата публицистика, защото „децата трудно я разбирали“. (Тя е готова и целия Вазов да изхвърли от учебниците). Но това означава да се откажем не само от миналото, но и от бъдещността. Знае се, че в публицистиката ни никой не е достигнал Ботев, а във фейлетона само Алеко го е доближил. За съжаление в българския род има индивиди, които дават мило и драго Ботев да не беше писал „Смешен плач“, да не беше поздравявал разни комуни. Това и на гения не прощават! Видиш ле домнуле, Мънза? И тъпанарин да стане някой - трябва да бъде човек!

Наследниците на чушкопека

Илия ПЕХЛИВАНОВ

Навръх Нова година, докато се радвахме на дрянвият благослов в ритуалната баница, поглеждахме с едно око към синия екран. Неподстриганият Гошо в компанията на русенци и панчаревци правеше опит да осмисли ценностите на отминалото столетие. Нео-чаквано и с особен акцент бе представен чушкопекът - уред за приготвяне на материал за зимнина, с една и две чушки, с отвор отгоре и отдолу, голям и малък по размер. Още по-неочаквано изобретението на инж. Велизар Стоилов от Столичната община заслужи категоричната подкрепа чрез есемесите на тв зрителите с десетина процента повече от електричеството, телевизията и радиото.

Не е ли това гавра с авторите на проекта, защитен финансово от „Рай-файзенбанк“?

И този път публиката излезе по-мъдра от авторите на предаването. Те вкупом са на възрастта на това революционно изобретение в бита. Похвална е тяхната амбиция да се потрудят под девиза: „Бъдещето не може без минало!“ Ала, види се, мощното средство за въздействие над зрители и слушатели предлага мно-

го по-големи възможности, отколкото те, завалиите, могат да осъществят.

Засега като че ли най-точната оценка в анкетата на националната българска телевизия е определенето на победата при Дойран като най-голяма военна победа на XX век. Наистина тя е заслужила признанието на победителите в Европейската война на

тържество пред Бъкингамския дворец, край „лачените обувки на незнайния воин“ - единствен по рода си случай от страна на европейците.

Ако не беше намесата на академик Сендов, можеше и компютърът да се окаже най-съществено българско изобретение в анкетата. Джон Атанасов е американски физик от

българско потекло, който се гордее със своя произход и винаги го подчертава. Но всъщност съкровената вътрешна връзка на новия Едисон е в опита му да създаде електронна азбука за всички езици, на което е посветил 10 000 работни часа, следвайки замисъла на Джордж Бърнард Шоу. Както самият той признава в един разговор с Красин Химирски, в него изглежда се е вселил духът на братята Кирил и Методий.

А заключението, че българските певци са донесли най-голямата слава на родината на Орфей, също бе изненада най-вече за авторите на телевизионния проект (внесен впрочем от странство).

Сега остава да тръпнем кое политическо събитие на XX век ще се окаже в епицентъра на зрителското внимание. Едно е сигурно: то ще бъде определено повърхностно, едностранчиво и тенденциозно. Това личи от масираната предварителна подготовка от екрана чрез анонсирането на анкетата.

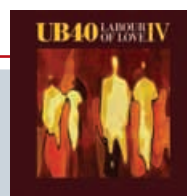
„Тежко на оная глава, на която чираците се учат да бръснат“ - гласи отдавнашно съждение по повод на подобни опити от миналото.

Все така ще си ходим бръснати-недобръснати изглежда. Свикнали сме...

Култура

очаквайте

С новия си албум „UB40“ се връща към реге класиката

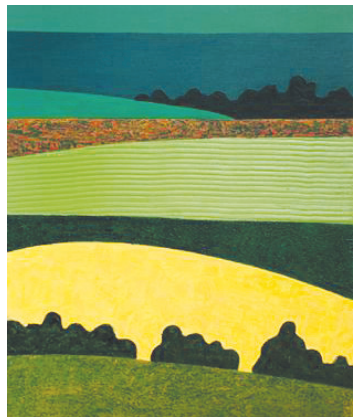

Петима Ивановци се събират в „Ракурси“

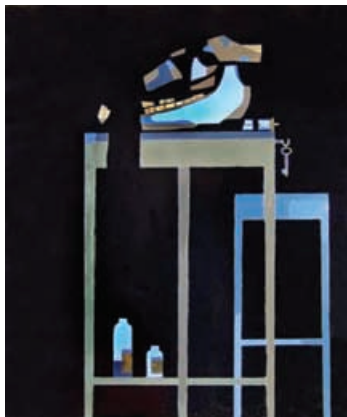
И тази година на 7 януари галерия „Ракурси“ ще открие изложба на художници, чието първо име е Иван. Това е петото издание на изложбата, която беше иницирана през 2006 г. от Иван Вукадинов и Иван Кирков - две от водещите имена в българското изкуство от втората половина на XX век. Тази година освен Иван Вукадинов са поканени и художниците Иван Колев - скулптура, Иван Милев - живопис, Иван Нинов - графика, и Иван Андонов - живопис. Техните творби ще могат да се видят в галерията до 24 януари.

Иван Вукадинов е роден през 1932 г. в с. Ломница, Пернишки окръг. Завършва НХА, специалност живопис

Известната столична галерия за пети път открива изложба на именници на 7 януари

Иван Милев

Иван Вукадинов

родни награди. На някои от тях е художник и сценарист. Режисьор и художник е на 12 анимационни филма. Има 12 самостоятелни живописни изложби в София и Пловдив. Освен живопис работи и приложна графика, сценография и костюми в театъра и киното.

Иван Нинов е роден през 1946 г. в с. Цонево, Варненско. Завършва Художественото училище в София през 1969 г. Нинов е едно от най-големите имена в българската графика през последните десетилетия. Произведенията му, отличаващи се с характерен експресивен почерк и синтез на формата, са наситени с вътрешна енергия и сила.

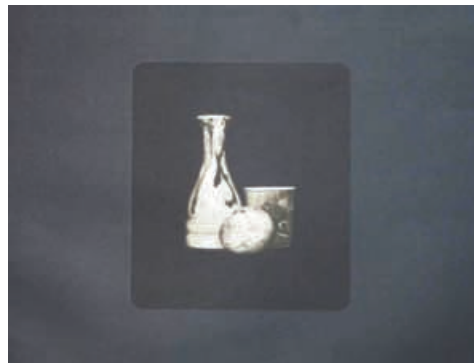
Иван Милев е роден през 1957 г. в София. Завършва Националното училище за

Иван Андонов

Иван Колев

Иван Нинов

при проф. Ненко Балкански през 1961 г. Вукадинов е художник с изострена чувствителност, специфичен стил и склонност към експериментирание. Неговите произведения са с дълбоко символично и експресивно звучене. Формата и силуетът са изчистени, цветът е наситен и пътен. Основните въпроси, които го занимават, са за времето и материя-

та и той се стреми да ги изрази със своето изкуство.

Иван Колев е роден през 1928 г. в с. Болярско, община Тунджа. През 1960 г. завършва Националната художествена академия, София, специалност скулптура, при проф. Михаил Кац. Има реализирани много монументални произведения в страната. През последните години вни-

манието на Иван Колев е ангажирано със символите на националната ни идентичност, които разработва в цикъла „Животни“ и „Буквите“.

Иван Андонов е роден през 1934 г. в Пловдив. Завършва ВИТИЗ, специалност актьорско майсторство през 1956 г. Режисьор е на 19 игрални филма, отличаващи с национални и междуна-

изящни изкуства „Илия Петров“ в столицата през 1971 г. През 1984 г. завършва ВИИИ „Н. Павлович“, специалност живопис, при проф. Добри Добрев. При Милев формата е обобщена, синтезирана, пространството е подчинено на определен ритъм и архитектуроника; колоритът му е ярък, изразителен и близък до националните традиции.

Обявиха национален детски конкурс „Весна Паспалеева“

Николай ИВАНОВА

Читалище „Братство 1869“ - Кюстендил, обяви старта на Първи национален детски литературен конкурс „Весна Паспалеева“ - 2010. Желателите ученици могат да участват в разделите за стихотворение и приказка. Авторите трябва да изпратят до 3 непубликувани творби на свободна тема на електронната поща на читалището chitalishte@bratstvokn.org. Конкурсът е посветен на 110-годишнината от рождението на Весна Паспалеева. Негов координатор е Благой Ранов.

Операторът Георги Николов на 60

Снимка НАТФИЗ

Георги Николов по време на уъркшоп в Ню Йорк юнивърсити - САЩ

60-годишният юбилей на оператора, продуцента и преподавателя в НАТФИЗ доц. Георги Николов ще бъде отбелязан на 8 януари от 19 ч. в Дома на киното с филма „Пътуване към Ерусалим“, научи ДУМА от Илиана Димитрова. Актрисата Елена Петрова ще представи юбилея. Доц. Георги Николов над 30 години работи като първи оператор в областта на игралното и документалното кино, тв и художествената фотография, продуцент от 1992 г., преподавател в НАТФИЗ от 1998 г. Първи оператор е на повече от 15 игрални филма, над 60 документални и 50 реклами. Бил е отговорен оператор на тв сериалите „Бай Ганьо“, „Големите игри“, седмичното тв шоу „Клуб „НЛО“, месечната програма „Вашата Ани“ (Лондон), месечното предаване „Правата на деца-

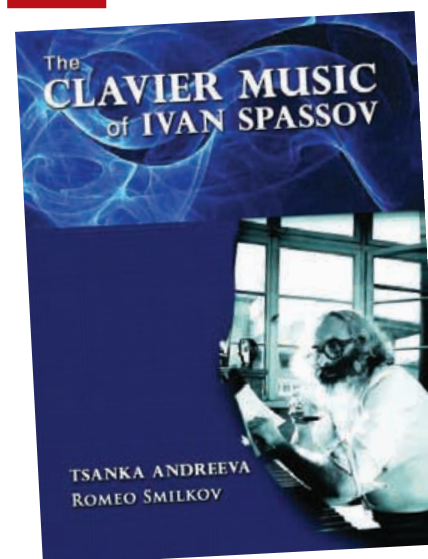
та“. Оператор-постановчик е на игралните филми „Когато Ницше плака“, „Деца от востък“, „Пътуване към Ерусалим“, „След края на света“, „Любовни сънища“, „Бай Ганьо“, „Иван и Александра“, „Елегия“, „19 метра вятър“, „Кръвта е по-гъста от водата“, „Пътешествие“, „Непълнолетие“, „Почти любовна история“ и т.н. Има редица престижни награди на наши и чуждестранни кинофоруми, от национални и международни фотоизложби, публикации във фотоалбуми и фотосписания. Председател е на Асоциацията на операторите Б.А.О., преподавател в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, автор на програма за дисциплината „Рекламна фотография“, председател на секция „Оператори“ към СБФД, член на жури на десетки международни и национални филмови фестивали.

www.duma.bg

кратки

МС дава 12.5 милиона лева за КВ. 500

Министерският съвет реши да бъдат предоставени по бюджета на Министерството на културата за 2010 г. средства в размер на 12.5 милиона лева, с които да се реконструират сградите в КВ. 500 в центъра на София и там да се изгради съвременен музеев център, научи ДУМА от МК. КВ. 500 включва комплекс от сгради, собственост на Министерството на културата, в площта между бул. „В. Левски“ и улиците „Московска“, „19 февруари“ и „Оборище“. В момента те не се използват. Новият музеев център ще включва големи експозиционни площи, зали за гостуващи изложби, фондохранилища, реставрационни ателиета. Вътрешният двор на комплекса в КВ. 500 ще се преустрои в скулптурен център. С други 2.4 милиона лева, осигурени по оперативна програма „Регионално развитие“, през 2010 г. ще бъдат реконструирани сутеренът и един етаж от сградата на бившия Технически университет, които също са част от комплекса в КВ. 500.

Излезе книга на английски език с приложен диск за композитора проф. Иван Спасов (1934-1996), посветена на 75-годишнината от рождението му

Добрич финансира издания на Ботев на 5 езика

Да бъде откупен компактдиск с текстове и снимки за живота, творчеството и революционната дейност на Ботев и неговата чета е решила комисия при община Добрич. Ще бъдат отпуснати средства и за превод на Ботевите стихове и част от публицистиката му на немски, английски, руски, френски и испански език. На третата конкурсна сесия по Програмата за книгоиздаване и книгоразпространение на община Добрич, проведена в края на декември, са одобрени четири издания от добруджански автори, съобщил сайтът ДобричСити. Финансирани от общината ще получат изданията „Митрополит Григорий Доростолски-Червенски, живот и дело“ на Николай Георгиев Николов, „Добричка футболиада“ на Йовчо Карамфилов, както и юбилеен албум „Спомени за стария Добрич“ на Янко Атанасов.

Млади поетеси с първа книга

Стихосбирката на Аела Николова и Цвета Цветкова „Лунно провидение“ ще бъде представена на 7 януари от 12.30 ч. в Националната гимназия за хуманитарни науки и изкуства „Константин Преславски“ - Варна, научи ДУМА от Десислава Тончева. 24-годишната Цвета Цветкова и 14-годишната Аела Николова са възпитанички на варненската НГХНИ „Константин Преславски“.

Ракурси

www.duma.bg

В очакване на добрите писма

Пловдивски обзор на културни събития през изминалата и посещане за новата година

ОТНОВО И ОТНОВО и винаги пак се удивляваме колко много талантливи хора населяват Пловдив - художници, поети, певци и музиканти, актьори и танцьори... Виждаме картините на Наско Хранов в изложбата "Портрет на един следобед" или "храмовете" на Вълчан Петров в галерия "Дяков", "мостовите" на Матей Матеев, дивим се на великолепните гласове и майсторство на Калуди Калудов, Мариана Цветкова и Елена Чавдарова в празничния Коледен концерт, зачитаме се в чудните стихове на Петър Анастасов в новата му книга "Хубава и проклета си"... Към тях трябва да се прибавят още и още великолепни художници, актьорите от двата театъра, поети, хора на словото като Александър Секулов, Божана Апостолова, Владимир Янев, Димитър Атанасов, Йордан Костурков и т.н.

Истинските събития в художествения живот на Пловдив може би не са толкова чести, колкото ни се иска, но през 2009-а излезе книгата на Секулов "Малката светица и портакалите", продължение на романа му "Колекционер на любовни изречения", отново с илюстрации на Атанас Хранов. Той пък бе разпилял ябълки в "Портрет на един следобед". Тази изложба се рече по своята чувствителност със "Следобедът на един фавн" от Маларме и Дебюси. Или пък есенните изложби в Стария град със специалното участие на Димитър Киров (постмортем) и на Матей Матеев, на Янко Ненов и Калина Атанасова, на Моника Роменска и Ангел Китипов, както и на Маргарита Пуева, Василка Монева и други техни колеги - кураторка, вдъхновителка на проекта бе Вихра Григорова. Възпоминателната изложба на Кольо Витковски в галерия "Жорж Папазов", 20-годишнината на група "Ръб" в галерия "Сариев" и "Прегърнатите ангели" на Николай Кучков в галерия "Дяков" са между добрите знаци на една изживяна пълноценно година. А каква прелестна Нощ на музеите и галериите сътвориха любимите пловдивски галеристи - от инициаторката Веселина Сариева до по-зрелите представители на професията - Вихра Григорова, Светла Москова, Красимир Линков, Краси и Сим Алексиеви, Ваня Атанасова, Анна Колева-Дякова и т.н.

Чудните стихове на Валери Петров "Добрите писма" се появиха на фасадата на бившия "Тракийски юнак", днес сграда на Телевизионния център Пловдив. Много красиво, вълнуващо хрумване по повод 50-годишнината на БНТ. Оценявам го изключително високо и ако имаше класация на пловдивските културни събития, бих го наредила на едно от първите места. А какъв Есенен салон на изкуствата си направихме тази година - началото бе с концерта на Джон Лорд, легендарния кийбордист на "Дийп пърпъл", с оркестъра на Оперно-филхармоничното дружество на Античния театър - отдавна не бяхме го виждали толкова препълнен. След това чудото се случи и по време на музикъла "Котки", с който започна "Сцена на кръстопът 2009", и всичко последвало в неговия пъстър календар. Да е жив и здрав артмениджърът Йохан

Пенка КАЛИНКОВА

Девлетян, шеф на дирекция "Култура", с неговите страсти по големите музиканти на времето ни. Прочутият поет на XX век Евгений Евтушенко пристигна в Пловдив със специалното съдействие на Георги Гергов, почетен консул на Русия в града под тепетата. В Концертната зала се състоя премиерата на издадената от ИК "Жанет 45" негова мемоарна проза "Вълчи паспорт".

Когато говорим за постиженията и придобивките през годината в областта на културата, трябва да започнем с обновяването на театралните пространства - фактическото откриване на Камерната зала с премиерата по пиесата на Петър Анастасов "Живите от мъртвата махала", постановка на Николай Ламбрев, и с реконструкцията на основната сграда, както и с обновяването на Пловдивския куклен театър. В момента не им е лесно на театралите - орязани са парите за дейност, но каква изключителна привилегия за пловдивчани е обновяването на театралните пространства. Разбира се, проф. Стефан Данаилов направи много за европеизирането въобще на сценичните пространства в България - обеща и направи, към Пловдив беше особено щедър, защото тук е люлката на българския професионален театър, сблъсквал се е с проблемите и воплите на театрални и публика, 13 години оглавява Международния театрален фе-

Снимки АВТОРКАТА

Юлия Огнянова, приветствана от колеги по време на "Сцена на кръстопът 2009"

стивал "Сцена на кръстопът". И куклениците ни зарадваха със своя мегапродукция - дело на кукленотеатралните формации от Пловдив, Стара Загора и Бургас - "Едип. Празникът на ослепяването" - идея и режисура на Руслан Кудашов от Санкт Петербург.

И ако театралите могат да работят и изнасят своите спектакли в една силно подобрена среда, на другия полюс е изложбената зала на Дружеството на пловдивските художници - тя е в плачевно състояние. Впрочем сградата е общинска собственост и община Пловдив има определени задължения - не само да я отдава под наем, но и да се грижи за състоянието ѝ. Дружеството е понатрупащо неплатени сметки, не толкова много, че да не може да се изчистят. В среща с общински съветници и депутата Захари Георгиев се поставиха тези въпроси от ръководството му. Трябва да се помогне на

Художникът Милен Сиромашки организира уроци по рисуване в Нощта на музеите и галериите

Джон Лорд на Античния театър

пловдивските художници да излязат от силно затруднено положение. Едно по-близко сътрудничество между общината и Дружеството на пловдивските художници ще бъде от взаимен интерес за двете страни.

Тревожна е и ситуацията в Оперно-филхармоничното дружество - повече от две години, много преди да започне ремонтът на основната сцена, която то ползва в Градския дом на културата, трябваше да се изнесе оттам и да се опита да нагласи някакъв шо-годе ритъм в музикално-сценичната си дейност, разчитайки на Концертната зала и на Античния театър през топлите месеци на годината. С проблемите се сблъска и новият директор на ОФД Пловдив прочутият оперен певец Калуди Калудов. Серия от благотворителни концерти с негово участие и на баритона Иван Кабамитов, както и на други солисти в операта, беше под мотото "Да съберем пари за шивалнята на операта или за да поправим покрива, който тече". Ако искаме да спасим Пловдивската опера, е необходима по-радикална намеса и помощ от страна на държавата, общината, на хората, на които не им е чуждо меценатството.

Началото на 2009-а започна с радостни очаквания, че ще има положителни промени в облика на Стария град. Беше записана в местния бюджет сериозната сума от 1 милион лева. Изразходвани са едва около 100 000 лева за няколко интересни обекта в Стария град, които са осветени по подобаващ начин, и за пренареждане на места на калдъръма. Прекрасно, ръкопляскания, но само това ли беше планирано за сумата от един милион лева?! Какво става с проекта за Небет тепе? Прочутата Куюмджиева къща, в която е Етнографският музей на Пловдив, се нуждае от сериозна реставрация, както и още 90 сгра-

ди в резервата. Заради забавяне и нерешаване на проблемите в Стария град беше освободен предишният зам.-кмет по културата, на негово място в последните месеци на годината има нов човек. Всичко това обаче не сваля отговорностите на общината. Какво става и с музея на Димитър Киров? Общината е длъжник на Стария град и на пловдивчани. И не последен въпрос, макар и на друг адрес - държавата в лицето на областния управител, какво става с проекта "Античен стадион"? През април узнахме, че с близо 900 000 евро ще бъде възрожден Античният стадион в частта, излявена на площад Джумаята. Средствата ще бъдат отпуснати от Комитета на финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство за проекта на екип с ръководител проф. Тодор Кръстев, от пловдивска страна в него участва и арх. Вера Коларова. По-голямата част от парите, над 80 процента, са от норвежкото правителство, останалите 16 процента трябва да се предоставят от българска страна. Засага не се чувства движение по проекта. А да напомним ли за съдбата на Форума на античния Филипопол? Неотдавна известните арх. Вера Коларова и арх. Румяна Проикова представиха пред обществеността на София и Пловдив свой проект за извяването на най-големия форум комплекс от античността, открит на българска територия. Неговата реализация би била естествено продължение на разработката на проф. Тодор Кръстев за подземния град, като част от идеите, вложени в общия устройствен план на Пловдив. През 2010 г. очакваме да бъде монтиран и открит най-сетне и паметникът на Йосиф Шнитер, работа на Цветко Сиромашки... Шнитер е по същество първият главен архитект на Пловдив и автор на неговия пръв генерален план.

Стиховете на Валери Петров на фасадата на ТВЦ Пловдив

Арх. Румяна Проикова представя проекта за Форума на античния Филипопол

Здраве

Защо Франция препродава противогрипните си ваксини?

Трябва да останем предпазливи и да наблюдаваме развитието на пандемията в рамките на следващите 6 до 12 месеца, преди да обявим победа”, заяви в края на 2009 г. Маргарет Чан заяви, генерален секретар на Световната здравна организация (СЗО). Но едва вчера тя обяви, че била се ваксинирала срещу вируса на А(H1N1), до момента отнел живота на най-малко 11 516 души. Междувременно Френското правителство започна операция, чиято цел е да препродаде на други страни част от 94-те мили-

она дози ваксини срещу пандемичния грип. За препаратите Франция е платила 896 млн. евро. При население 63 млн. души само 5 млн. французи са били имунизирани и голяма част от препаратите се оказала излишна. Правителство е започнало бързо преговори за препродажбата на ваксината с Катар, Египет, Мексико, България и Украйна. Франция се опитва да продаде ваксините на същата цена, на която ги е купила - 6.25 евро за препарата на Санофи-Пастър, 7 евро за

Джей Ес Еф, 9,34 евро на Новартис и 10 евро на Бакстър. Преди около 2 месеца д-р Марк Жирар - специалист по страничните ефекти на лекарствата и медицински експерт, нает от френския съд, каза по телевизия “Френч ТВ”, че ваксината срещу свински грип може да причини 60 хил. смъртни случая във Франция (най-вече сред млади хора, деца и бременни жени). Освен това той каза, че хората, препоръчващи ваксината срещу свински грип, правят това, защото са

свързани с фармацевтичната компания. У нас респираторните заболявания бележат спад. 1875 са случаите на грип и остри респираторни заболявания (ОРЗ), регистрирани в периода 28.12.2009-3.01.2010 г.) срещу 2185 за предходната седмица. Общата заболяемост от грип и ОРЗ за страната е 49,28 на 10 000 лица срещу 57,43 за предходната. Намалението на броя на регистрираните случаи на остри заразни заболявания, както и пониската регистрирана заболяемост, са резултат от по-слабото търсене на медицинска помощ от страна на пациентите по време на предшестващите празнични дни.

www.duma.bg
кратки

Пържените храни увеличават риска от депресия

Експерти от университета в Лондон са констатирали, че хранителен режим, в който преобладават пресни плодове и зеленчуци, ядки и риба, може да помогне за преодоляване на депресивните състояния. Резултатите са от експериментално проучване, в което са участвали 3486 души със средна възраст 55 г. Участниците от едната група спазвали здравословна, средиземноморска диета, а във втората - консумирали главно пържени храни, обработено

месо, богати на мазнини млечни продукти и десерти. При сравнение на резултатите, станало ясно, че рискът от депресия е с 26% по-висок при консумирането основно преработени храни. Средиземноморските храни съдържат много антиоксиданти, ненаситени мастни киселини, растителни пигменти, витамини, фолиева киселина и други полезни вещества, които се съдържат в средиземноморските ястия.

Късното майчинство удължава живота

Американски демографи от Университета на Юта са направили заключението, че жените, които са родили между 40 и 50 г., живеят по-дълго от тези, станали майки на млади години. Според един от авторите на изследването, проф. Кен Смит, наличието на женски роднини, сдобили се с рожба след 45-годишна възраст, крие в себе си генетично преимущество за семейно дълголетие, което ще се предава по наследство. Предполаганията на експертите се базират на демографски и медицински данни, събрани сред 1,6 млн. души. Били анализирани и историческите документи за 400 хил. жители на Квебек в периода от 1608 до 1850 г. Генетиците са направили извода, че раждането на дете след 50 г. намалява с 14-17% риска от преждевременна смърт. Макар че все още не е достатъчно изяснено как късното раждане влияе върху продължителността на живота, специалистите смятат, че по-късното настъпване на менопаузата и способността за зачеване в зряла възраст се асоциират с доброто здравословно състояние и дълголетие.

От люта чушка правят хапче за отслабване

На британския пазар излезе нов медикамент, с който голяма част от звездите поддържат фигурата си. Става дума за хапчетата Capsiplex, които се твърди, че ползвали Дженифър Лопес, Брайан Пит и Бритни Спийърс. Изследванията, направени в университета в Оклахома, показват, че хапчето стимулира изгарянето на мазнини като при разходка от 80 мин. или джогинг с продължителност 25 мин. В основата на препарата е лютата чушка. Цената, на която се продава Capsiplex, е 29,99 паунда за една опаковка, която може да бъде ползвана цял месец.

След отпуската - като болен

Следпразничното униние сграбчва 1/3 от работниците и служителите

сто започва да се говори за депресия след отпуската. Психолозите констатира, че около 1/3 от хората изпадат в депресивни състояния, а над 70% чувстват затруднение да се концентрират и да се захванат с работата си, след като са почивали няколко седмици.

Трулната адаптация

до голяма степен се дължи на всекидневното ранно събуждане. Организмът ни бързо се е адаптирал към късното заспиване и събуждане през празниците и пренастройването му в работен ритъм често е трудна задача. Специалистите обясняват, че Установено е, че колкото по-продължителна е отпуската, толкова по-силни са отрицателните симптоми при завръщане към всекидневните професионални задължения. Отпадналост, умора, безсъние, депресия, раздразнителност, по-трудна концентрация и загуба на апетит са основните симптоми на синдрома, обясняват психолози.

продължителното гледане на телевизия

- повече от 2 часа, особено при по-възрастните, влияе зле върху състоянието на сърдечно-съдовата система. Превъзбужда се централната нервна система на организма. В резултат на това се заспива трудно или сънят е неспокоен, нахъсан от чести събуждания и естествено, на следващия ден, се чувства отпадналост. Лекарите успокояват, че следващият депресия не е болест и привикването към трудовите ангажменти и рутинните задължения изисква няколко дни, в които да се осъществи плавно преход. Докторите съветват след коледните и новогодишни празници да се консумират повече плодове и зеленчуци, богати на витамин С, билкови топли напитки, да се извършват умерени физически упражнения.

Напоследък в научните списания често се споменава за т.нар. следпразничен сърдечен синдром (Holliday Heart Syndrom). Независимо какво количество алкохол се употребява, много често след празници, отпуски и почивни дни се наблюдават ритмични нарушения на сърдечната дейност. Те се изразяват в пристъпи или ускорена сърдечна дейност или аритмична

сърдечна дейност, които се наричат предсърдно мъждене. Особено е, че предсърдното мъждене не зависи от количеството на консумирания алкохол. Понякога, дори от малки количества алкохол през лятото се получават тежки пристъпи от нарушен сърдечен ритъм. Преходът от празничното настроение към обичайния ритъм на работа често е труден и мъчителен, и все по-че-

Безплатни онкологични прегледи

Прегледи на пациенти с хематологични и онкологични заболявания организира болница “Токуда” в събота (9 януари) от 9 до 14 ч. Лекарите от отделениято по хематология и онкология на болницата ще консулти-

рат над 120 пациенти след предварително записване на телефон 02/403 4000. В рамките на инициативата ще бъдат извършвани клинични прегледи на записалите се, интерпретация на наличната медицинска доку-

ментация и ще се дават препоръки за лечение. “Целта на безплатните прегледи е да дадем възможност на повече хора да получат навременна и висококвалифицирана помощ, тъй като превенцията и ранната диагнос-

тика на злокачествените заболявания е решаваща за хода им”, обяснява д-р Атанас Радинов - началник на отделениято по хематология и онкология.

Справочник

www.duma.bg

ЧЕСТИТ 85-ГОДИШЕН ЮБИЛЕИ!

Генерал-лейтенант
архитект
Дичо Димов Дичев,
роген на 08.01.1925 г.
в с. Обручище,
Старозагорско

Потомък на героичен възрожденски и революционен род: двама прадедовци и двама техни братя, обесени от турците за участие в Априлското въстание 1876 г. Баща му - Димо Дичев, историческа личност от борбите срещу фашистката диктатура през XX век в България и Европа.

Дичо Дичев е пример за достоен следовник на своите предци. В постоянна борба с материалния недостиг той не само успява да завърши през 1943 г. средното си образование, но и да усвои дълбоката правда на марксистко-ленинската идеология. Преминува през ада на българския монархофашизъм - арести, средновековна инквизиция, концлагери, глад и мизерия.

През 1951 г. завършва архитектура в Прага и е назначен в Управление „Специално строителство“ към МС и получава офицерско звание старши лейтенант. След 39 години специално строителство, ген.лейт. архитект Дичев минава в запаса. Може ли да се каже нещо за тези 39 години? Да! Милиони тонове бетон, желязо, изкопани пръст и скали, един девиз: „Ако искаш мир - готви се за война!“ и три ордена „Георги Димитров“.

Да си още дълго време жив и здрав!
Движение „Генерали и офицери от запаса - членове на БСП“.

ЧЕСТИТА ДИАМАНТЕНА СВАТБА!

на 6 януари
2010 г.
**БЛАГОЙ
И НАДЕЖДА
ЛИОВИ**
отбелязват
60 години
щастлив
семеен живот!

Бъдете живи и
зdrави още много,
много години!
**От дъщери, зет,
внуци и правнуци**

Обяви

Дава се под наем панорамен мезонет до площад „Славейков“. Просторна дневна с кухненска част и терпезария с тераса, баня с тоалет, отделно тоалет, две спални. 105 кв. м. Подовите настилки са естествен паркет и теракота. ТЕЦ, телефон, интернет. Възможност за обзавеждане по желание на клиента.

Цена: 600 евро
0885827100 и 029502373

Аптеки
в София

"Алтеа"

Адрес: ул. "Деян Белишки" 58
Телефон: 958-31-02

"Ана"

Адрес:
бул. "Витоша" 95
Телефон: 953-41-57

"Арония 2001"

Адрес: бул. "Пенчо Славейков" № 6
Тел.: 953-13-08
Приготвяне
на лекарства

"Вели"

Адрес:
жк "Младост" 4,
битов комбинат,
до бл. 416
(до ресторант "Ами-
гос")
Тел.: 975-48-67

"Медая-74"

Адрес: жк "Бъкстон",
ул. "Ген. Суворов" 56
(базара на ъгъла с ул.
"Вихрен") Телефон:
955-54-32

"Панацея" - Катя
Илиева

Адрес: жк "Овча купел-1", бл. 507, вх. Д
Тел.: 957-47-01

"Студентска"

Адрес: Студентски
град, бл. 60, вх. В
Телефон: 868-01-15

"Фарма - Б. Иванов"

Адрес: ул. "Костенски
водопад", бл. 242,
срещу ДКЦ ХХІХ
Тел.: 958-25-68

СПЕШНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

МБАЛ ПО СПЕШНА МЕДИЦИНА
"ПИРОГОВ"

бул. "Ген. Тотлебен" № 21
Регистратура: тел.: 9154-213,
Централа: 9154-411

ВОЕННО-МЕДИЦИНСКА АКАДЕ-
МИЯ

ул. "Св. Георги Софийски" 3
Бърза помощ: тел. 9225-543,
Централа: 9226-000

І-ВА МБАЛ ЕАД

Адрес: бул. "Патриарх Евтимий" № 37,
Тел.: 988-36-31

МБАЛ "ЦАРИЦА ЙОАННА"

Адрес: ул. "Бяло море" 8
Регистратура: тел. 9432-203,
Централа: 9432-170

МЦ "СЕНТ ТОМА"

Адрес: бул. "Цар Борис ІІІ" № 91
тел.: 958 8015, факс: 9588195
e-mail: sent_toma@abv.bg

МЦ "ЛОРА"

Адрес (1): бул. "Христо Ботев" 10,
Тел.: 952-06-75, 953-05-80
Адрес (2): бул. "Гоце Делчев", бл. 76,
Тел.: 859-31-56

Библиотеки в София

БИБЛИОТЕКА НА
РУСКИЯ КУЛТУРНО-
ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР
ул. "Шипка" 34, тел. 9433154
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
"СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"

бул. "Васил Левски" 88, тел. 9882811
- централа, факс 8435495
СТОЛИЧНА БИБЛИОТЕКА
пл. "Славейков" 4, тел. 9806688 - цен-
трала, 9805672 - директор
УНИВЕРСИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА ПРИ
СУ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"
бул. "Цар Освобител" 15, тел.
8467584, факс 8467170

Адрес (3): жк Люлин, бл. 134,
Тел.: 925-09-85

Адрес (4): жк Левски-В,
бл. 9-А - партер,
Тел.: 946-61-22

СЛУЖБА ЗА ТРУДОВА МЕДИЦИНА
"СЕНТ ТОМА - КО"

адрес: бул. "Цар Борис ІІІ" № 91
тел.: 953 1764, факс: 9588195

СБАЛ ПО ЛИЦЕВО-ЧЕЛЮСТНА ХИ-
РУРГИЯ

Адрес: ул. "Св. Георги Софийски" № 1,
Стоматологичен факултет, ет. 11
Тел.: 952-60-01, 954-48-22
24-часов прием на пациенти

ОБЛАСТЕН ДИСПАНСЕР ЗА ПСИ-
ХИЧНИ

ЗАБОЛЯВАНИЯ СЪС СТАЦИОНАР
Адрес: ул. "Екзарх Йосиф" № 59, Тел.:
981-00-06
Денонощна спешна
психиатрична помощ

ЦЕНТЪР ПО ТРАНСФУЗИОННА
ХЕМАТОЛОГИЯ

ул. "Братя Миладинови" 112,
тел. 92 104 17,
регистратура 92 104 70

ЦЕНТРАЛНА
БИБЛИОТЕКА
НА БАН

ул. "15 ноември" 1, тел. 9898446 - цен-
трала, 9878966 - директор, факс
9862500

ЦЕНТРАЛНА
МЕДИЦИНСКА
БИБЛИОТЕКА

бул. "Свети Георги Софийски" 1, тел.
9523171 - директор, 9230250

ЦЕНТРАЛНА
СЕЛСКОСТОПАНСКА
БИБЛИОТЕКА

бул. "Цариградско шосе" 125, бл.1,
тел. 709027 - читалня, 704161

Важни телефони

Министерство на труда и социалната политика
Телефони за информация и консултации:
МТСП - 0 900 32 111 и 02/987 16 22

Агенция по заетостта:
Телефон за въпроси: 02/980 87 19

Агенция за социално подпомагане
София 1051, ул. "Триадица" 2,
телефон: 02/811 96 07,
горещ телефон: 02/935 05 50

Главна инспекция по труда
Горещ телефон: 0700 17 670 за консултация по
въпроси, свързани със законността на трудовите
правоотношения, осигуряването и спазването на
изискванията за здравословни и безопасни усло-
вия на труд и контролът по предоставянето на
посреднически услуги за намиране и наемане на
работа.
0800 14 008 - за съобщения за допуснати трудови
злополуки, включително и такива, за които има
съмнения, че са укрити и не са съобщени в дирек-
циите "Инспекция по труда".

Държавна агенция за закрила на детето:
02/981 76 86

Министерство на здравеопазването
Телефон: 02/981 01 11

Национална здравноосигурителна каса
Информационен център за права и задължения
на гражданите:
9659 159
Национален телефон на НЗОК за консултации
на граждани:
0800 14 800
Информационен телефон на дирекция "Евро-
пейска интеграция и международно сътруд-
ничество":
9659 116

Кина в София

087 Ялта
бул. "Цар Освободител" 20; подлеза на СУ

Cinema City
Мол София, бул. "Ал. Стамболийски" 101

Cineplex
София, бул. "Арсеналски" 2

Mtel IMAX
Мол София, бул. "Ал. Стамболийски" 101

Арена Запад
жк "Илинден", бул. "Тодор Александров" 64

Арена Младост
кв. "Младост 4", Бизнес парк (до "Технополис")

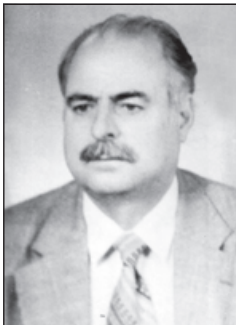
Дом на киното
ул. "Екзарх Йосиф" 37

Люмиер
пл. "България 1", Национален дворец на културата

ВЪЗПОМИНАНИЕ

На 6 януари 2010 г.
се навършват
8 години без

НИКОЛА
ХРИСТОВ
НИКОЛОВ

Обичаме те!
Липсваш ни!
Поклон пред светлата
ти памет!

От семейството

Живот

В РИТЪМА НА ЗАБАВЛЕНИЕТО

Уми ще дава рецепти на работещите домакини

www.duma.bg

Сънят е начело в класацията на малките удоволствия

Анкета сред 3000 британци очерта какво те приемат за най-хубавите малки удоволствия на живота. Оказва се, че на първо място е добрият сън. Да прекараш нощта след уморителен ден, спейки като къпан, изпреварва според ан-

кетираниите всички други дребни наслади, които животът може да ни предложи. На второ място е да откриеш забравени пари в джоба на дреха, която не си обличал скоро. Трета позиция е за милувките в леглото, последва-

ни от сълзи от смях. Едни от най-приятни според хората моменти ще бъдат отразени на продуктите на компанията за сухи супи "Cup-a-soup", поръчала проучването.

ОТ 5-О ДО 15-О МЯСТО

5. Да се излежаваш сутрин
6. Да спиш в чисти чаршафи
7. Да направиш успешна сделка
8. Да накараш някого да се усмихне
9. Да подновиш старо приятелство
10. Да се смееш на минали събития

11. Неделен обяд със семейството
12. Да получиш комплимент
13. Да се сгушиш на канапето
14. Да забележиш, че си отслабнал
15. Да закусваш в леглото

Мадона също е сред завоеванията на Уорън Бийти

Уорън Бийти спал с 12 775 жени

Известният като един от най-плодовитите холивудски донжуани - Уорън Бийти, е дал необичайно интервю за своя любовен живот на Питър Бискини. В биографичната книга "Звезда: Как Уорън Бийти прелъсти Америка" се твърди, че носителят на "Оскар" е преспал с 12 775 дами.

Звездата от "Бони и Клайд" е загубил девствеността си на 20 години и оттогава е правил секс всеки ден с по една жена през следващите 35 години. В списъка на Уорън Бийти, който днес е на 72-годишна възраст, фигурират имената на Джоан Колинс, Даян Кийтън, Мадона и др.

Двама банкови крадци спечелиха „Дарвин“

Отличията за най-глупави смъртни случаи се раздават за изключителен принос към подобряването на генетичния фонд на човечеството

Банкови крадци бяха обявени за лауреати на оригиналния приз "Дарвин" за 2009 г., след като се самовзривиха в опит да отворят банкомат пред банка в град Динан, Южна Белгия, съобщиха в "Дейли телеграф" и официалният сайт на наградите. Двамата обирджии използвали толкова много динамит, че вдигнали във въздуха не само себе си, но и цялата сграда на банката, заяви Уенди Норткът. Тя е основателка на американски-

те годишни отличия, раздавани на онези, които с действията си имат изключителен принос към подобряването на генетичния фонд на човечеството, като отпаднат от него. Наградите са ежегодно тържество на най-тъпите, гламавите и малоумните начини, по които хората доказват, че са неспособни да бъдат в крак с естествения подбор на видовете, за предпочитане с елементи на черен хумор. Норткът добави, че призове-те, кръстени на най-великия биолог на планетата Чарлз

Дарвин, обикновено се присъждат посмъртно.

Първият подгласник на отличието "Дарвин" е американецът Шон Монтеро, който излязъл от бар, където пил бира, и се качил в кола с приятели, но попаднал в задръстване и изгубил търпение, защото много му се ходело по малка нужда. Американецът слязъл от автомобила и прескочил нисък бетонен парапет, за да отиде някъде да се облече. Той мислел, че се намира на шосе, но се оказало, че колата е на опашка върху мост

над железопътната линия. Шон паднал от височина 65 фута (1 фут е равен на 30,48 см) и загинал на място. Втората подгласничка е 50-годишната Роузан Типет от Северна Каролина, която подминала предупредителна бариера и влязла с мотопеда си в придошла река. Намираш се наблизо полиция я спасил, но жената веднага скочила отново във водата и този път се удавила. Според майка ѝ тя се хвърлила в реката, за да извади любимия си мотопед.

Звезда от турски сериал е „за“ голите сцени

Шахназ Чакъралп, която играе ролята на Сърмашък в излъчвания по Нова ТВ сериал "Гордата Аси", се включи в разгорелия се в последните седмици в Турция дебат за все по-смелите любовни сцени във филмите и сериалите, снимани в страната. "В актьорската игра няма правила", твърди актрисата. "Ако ролята го изисква, се събличам, целувам се, мога да отида и още по далече", категорична е Шахназ. Чакъралп нерядко попада в обсега на медиите, но не винаги с любовния си живот. Преди две години издателството, публикувало книгата ѝ "Да ходиш с боси крака", разпрати съобщение, в което се извинява на разпространителските фирми и на книжарниците, че ги е ангажирало с този проект, като твърди, че от отпечатаните 6000 екземпляра от читатели са били купени само 344 бройки.

Шахназ Чакъралп

Книгата на актрисата всъщност е събрала нейни статии, публикувани в левия вестник "Джумхуриет". Шахназ е активистка на социалдемократическата Народнорепубликанска партия и според медиите е една от любимките на нейния лидер Дениз Байкал. Въпреки политическите си пристрастия Шахназ обаче не отишла на извънредния конгрес на партията заради ангажиментите си в Антакия с филма "Гордата Аси".

Българи са избрани за персонал в хотела на Армани в Дубай

Дана РУСЕВА

Част от персонала на хотела "Армани Бурж Дубай" ще са българи. В най-високата кула на света, открита преди дни, ще работят и нашенци, съобщи Илина Митева, мениджър за Централна и Източна Европа на HRC International. От офиса на фирмата в България, който е в сградата на Международния колеж и Кулинарната академия в Добрич и е третият след тези в САЩ и Холандия, са провели кастинги за набиране на персонал по 160 позиции у нас, в Румъния, Украйна и Русия. Търсенето на кадри е било в общо 160 държави. Персоналът да е изцяло от бели служители - това е било водещо в концепцията. От одобрените кандидати 70% са българи, като са предпочитани момичета, а избраните са предимно от Добрич, Варна, София и Бургас. Предстои им 40-дневно обучение, ко-

ето да отговори на концепцията за обслужването на гостите на хотела.

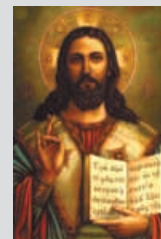
"Армани Бурж Дубай" е със 160 луксозни стаи и апартаменти на 37 етажа и над 2800 кв.м площ за конферентни зали и специални събития. Обслужващият персонал, чиито униформи са създадени по дизайн на самия Джорджо Армани, ще е 700 души, които ще осигуряват на настанените почти лично обслужване. Хотелът няма да има рецепция, гостите ще бъдат разпознавани по специална система.

СНИМКА REUTERS

ЦЪРКОВЕН КАЛЕНДАР

6

Свето Богоявление (Кръщение Господне, Йордановден) (Велик водосвет)

Бебетата се усмихват още в утробата

Японски учени успяха да направят редки фотографии на неродено дете, свидетелстващи за това, че бебетата започват да се усмихват още от утробата. Снимките са от продължително ултразвуково изследване на бременна в 6-ия месец жена. За 3 минути учени-те са направили 6 снимки, на които се вижда как бебето се усмихва в утробата на майка си. Всяка негова усмивка е била със средна продължителност 5 секунди.

Пожарникарка се оказа подпалвачка

Австралийка, помагачка на обществени начала на местната пожарна команда, бе обвинена в избухването на 32 огнища, съобщава News.com.au. Както се изяснило в хода на разследването, 49-годишната дама подпалвала пожари в националния парк на Нов Южен Уелс от края на септември до средата на октомври м.г. Избухналите огнища бързо били локализирани и потушени. Нито един човек не е пострадал, но в един от случаите пламъците повредили имущество. Пожарникарката била арестувана и изправена пред съда.

ГубиВреме

www.duma.bg

МРАЗ НАДПИС С ЦЕНА НА СТОКА		ОРГАН НА ЗРЕНИЕТО		ОТТИЧАНЕ НА ВОДА ГРАД В ПОЛША		ПОДЕМНА МАКАРА		БОЕН ВИК		ПРЕТЪРСВАНЕ Г-Я В ЕДНОИМ. РОМАН ОТ Л.ТОЛСТОЙ		РУСКИ САМОЛЕТИ		БАНКОВО ПИСМЕНО НАРЕЖДАНЕ ЗА РАЗПЛА- ЩАНЕ
						ОГНЕСТРЕЛ- НО ОРЪЖИЕ ПРИЯТЕЛ /ПРОСТОНАР/								
ТЪРЖЕСТВЕ- НО СТИХО- ТВОРЕНИЕ		МЯСТО ЗА ЖЕРТВОПРИ- НОШЕНИЕ СКАЧАЧКА НА ВИСОЧИНА ОТ ЕКС ГДР						ЕТАЖ ОТ ТРИАСА /ГЕОЛ./					БОЗАЙНИК С ЦЕННА КОЖА	
				АТЛЕТИЧЕ-- СКИ УРЕД ЗА ХВЪРЛЯНЕ КОТАРАК						АМЕРИКАН. КИНОАКТЬОР Г-Я В "ЕВГЕ- НИЙ ГРАНДЕ" ОТ БАЛЗАК				
СИЯНИЕ ОКОЛО СВЕТЕЩО ТЯЛО	ПСЕВДОНИМ НА АНТОН СТРАШИМИРОВ БИВШ ФУТБОЛИСТ ОТ"МАРСИЛИЯ" /ФРАНЦИЯ/			УЛОВКА ЕСТОНСКИ БАЛЕТИСТ						ШАХМАТНИ ФИГУРИ ГОРА ОТ ЛИПИ				
					КУТИЯ ЗА МОЛИВИ ВИД ДЕСЕРТ /МН.Ч./						ШИФЪР ГРЪЦКИ ПОЕТ			
СЪДРУЖНИК В РАБОТАТА КИПЪРСКО ПРИСТАНИЩЕ						ЦИНИЧЕН ЧОВЕК МЕРКИ ЗА ТЕЧНОСТИ						ПЕСЕН НА Л.ИВАНОВА МЕКСИКАН- СКИ ФИЛО- СОФ		
							УГОЕНА МЪЖ- КА СВИНЯ ФРЕНСКИ ОПЕРЕН ПЕВЕЦ						ЧОВЕК, КОИТО ХО- ДАТАЙСТВА ЗА НЕЩО	
ПАСПОРТНИ ДАННИ /СЪКР./	СТАРИ РУСКИ САМОЛЕТИ КОЛОНА В ДОКУМЕНТ			РУСКИ АВИОКОН- СТРУКТОР ЯЙЦЕВИДНО ТЯЛО				ИНДИАН-- СКО ПЛЕМЕ БЪЛГАРСКИ ЦАР						
			СПЕЦИАЛИСТ ПО ОПТИКА ЕДИН ОТ ЛИДЕРИТЕ НА ДВИЖЕНИЕ "ТЕРГЪОВДЕН"						БЪЛГ. ОБЩ. ДЕЕЦ АНГЛИЙСКИ ПОЛЯРНИК					
ЧЛЕНОВЕ НА МАФИЯТА		ЧЕШКИ КОМПОЗИТОР ГОРЯЩ ШНУР ЗА ВЗРИВ								МЕЖДУНАР. ФЕДЕРАЦИЯ ЗА ДОКУ- МЕНТАЦИЯ				ИМЕ НА МЕСТНОСТ
							ЕВРЕЙСКИ ОБИЧАИ ЦАР НА ДРЕВЕН ИРАН							
ОТРЯЗАНИ ЧАСТИ ОТ ХЛЯБ ОТРИЦАТЕ- ЛЕН ЕЛ. ПОЛЮС					ГРАД В ГЕРМАНИЯ ХЪРВАТСКИ ПИСАТЕЛ					ГРАД В ЯПОНИЯ ВЕРНИ НА БОГ ХРИСТИЯНКИ				
					ПОРЕДНО ЧИСЛО ОПРЕДЕЛЕ- НА ПЛОЩ. ЗЕМЯ						ДРЪЖКА НА СЕЧИВО ОБРАЗИ, ПРЕСЪЗДА- ДЕНИ ОТ АКТЬОРИ			
ВОДНИСТА ПОЧВА	Г-Й В ЕДНОИМ. РОМАН ОТ ПЛОТИ ДРЕВНО ТРАКИЙСКО ПЛЕМЕ			РУСКИ ХИМИК ПРЕДСТАВЛЕ- НИЕ/ОСТ./								СПЪТНИК НА ЮПИТЕР ФРЕНСКО МЪЖКО ИМЕ		
			ЕЛЕМЕНТАР- НА ЧАСТИ- ЦА /ФИЗ./ БЪЛГАРСКИ ТРЕНЬОР ПО ФУТБОЛ					БЕЗСМЪРТНО СЪЩЕСТВО ЧАСТ ОТ ВЕЛОСИПЕД /МН.Ч./					КЕРЕМИДИ	
ЧОВЕК, ОБЯВЯВАЩ СТАРТ НА СЪСТЕЗАНИЕ		РОМАН ОТ ИВ ТЕРИО БЕЛГИЙСКА МЯРКА ЗА ПЛОЩ					ПРИБОРИ ЗА ХРАНЕНЕ КОРЕНЕН ЖИТЕЛ НА НОВА ЗЕЛАНДИЯ							
						РУДНИЦИ СТЕНЕН СВЕЩНИК						ГРАД ВЪВ ФРАНЦИЯ АТОМНА ЕЛ. ЦЕНТРАЛА		
СЪЕДНЕНИЕ, СЪДЪРЖАЩО АРСЕНИК ОТРИЦАТЕ- ЛЕН ИОН					ИНДОНЕЗИЙ- СКИ ОСТРОВ РЕКА В РУСИЯ					НОС ВЪВ ФРАНЦИЯ НОТА			ТУРСКА НЕРЕДОВНА ПЕХОТА	
					ЧАСТ ОТ УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС					РОДСТВЕ- НИЧКА				
ПРОВЕРКА НА ИНВЕНТАР ВЪВ ФИРМА														

ПОМОЩНИК: “Аарон”, Акерман, Арин, Артани, Бали, Вил, Елк, Кавафис, Лас, Левират, Лиж, Матине, Мезон, Нанон, Овоид, Пенал, Рамирес, Рои, Танатар, Топоним.

СТОЯН СТОЯНОВ

ОТГОВОРИ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

СКАНДИ
ВОДОРАВНО: Ски-скачачка - Автомобили - Яка - Оран - АНК - Кот - До - Алкохолат - Еолина - Олд - Оцветявания - Със - Арл - Да - Арпаджик - Карпова - Бор - Ериксон - Реут - Ноаре - Ударът - Дис - Елара - Аден - Воин - Никола - Иванов - Лист - Тов - Фа - Ст. - Саксаул - Стопер - Корн - Керн - Химни - Живеене - Еак.
ОТВЕСНО: Скакалец - Акордеонисти - Иванков - Ареали - Стоев - Ост - Колесар - Уранит - Пре - Кос - Хитър Петър - Сене - Чам - Коняспор - Танатар - Чо - Олав - Авин - Инок - Хе - Работа - Дако Даковски - Чир - Тонаж - Саидов - Аоме - Склад - Лири - Орсел - Фурна - Аино - Дялкане - Началник.

ПИРАМИДА
1. М. 2. Ом. 3. Ром. 4. Рамо. 5. Омари. 6. Романи. 7. Марино. 8. Маринов. 9. Мариново.
ВИЗИТКИ:
1. Адвокат, Лом. 2. Касиерка, Ловеч. 3. Учителка, Варна. 4. Адвокат, Роман. 5. Артист, Девин.
КРЪСТОСЛОВИЦА ПО ЗАДАДЕНА ДУМА
ВОДОРАВНО: Прогрес - Каротин - Окарина - Квинтет - Софисти- Оита - Рента - Клер - Трика - Ноа - Воали - Лак - Хан - Леков - Маб - Топка - Онон - Радев - Маса - Стрипер - Дивинил - Туареги - Кранист -Кормило.
ОТВЕСНО: Пукот - Лосик - Вирмент - Опити - Корда - Наклони - Рот - Аав - Пти - Екер - Реус - Сатен- Марат - Номад - Киста - Бедек - Аноа - Виго - Раф - Ват - Вир - Икономи - Тесла - Панти - Телекси - Наири - Аалто.

4	6	3	7	5	1	9	2	8	2	9	3	7	1	6	8	4	5
7	5	1	8	2	9	4	6	3	1	4	7	8	5	2	9	6	3
9	8	2	6	4	3	1	5	7	6	5	8	9	4	3	7	1	2
2	9	8	3	7	4	6	1	5	3	6	1	2	7	5	4	8	9
6	7	5	9	1	2	8	3	4	7	2	4	1	8	9	3	5	6
3	1	4	5	8	6	2	7	9	5	8	9	6	3	4	2	7	1
5	3	9	1	6	8	7	4	2	8	7	2	5	9	1	6	3	4
1	4	7	2	9	5	3	8	6	4	1	6	3	2	7	5	9	8
8	2	6	4	3	7	5	9	1	9	3	5	4	6	8	1	2	7

Спорт

„А“ група е 35-а в света

Българската „А“ група е на 35-о място в света за 2009 г. в класацията на Международната федерация по футболна история и статистика за най-силните първенства. Родният шампионат събира 385,5 т. и е след първенството на Египет 392, но пред Сърбия 383 и Хърватия 380. На първо място е оценена Висшата лига на Англия с 1187 т., следвана от испанската Примера дивисион 1077, германската Серия А 920. В Топ 10 са още елитните лиги на 6. Франция 899, 7. Холандия 799, 9. Украйна 746,5 и 10. Турция 691,5. Следват: 11. Румъния 673,5, 12. Португалия 656,5, 13. Гърция 625,5, 14. Белгия 621, 15. Мексико 610, 16. Чили 579, 17. Парагвай, 579,0 18. Чехия 545, 19. Австрия 544,5, 20. Русия 525 и др.

Пуснаха Пичони да си ходи

Пловдивската прокуратура разреши на бившия старши треньор на Ботев Енрико Пичони да напусне България за няколко дни. Италианецът имаше забрана да пътува в чужбина заради дълг от 60 000 лв. към хотел „Империял“. Всички чуждестранни футболисти, които дойдоха на проби при „канарчетата“, отсядаха именно там, а наставникът нееднократно декларира, че ще поеме всички разноски по техния престой. После обаче мустакатият спец се отметна и прехвърли отговорността върху Ботев и изпадналия в несъстоятелност клубен президент Димитър Христов. Разрешението на Пичони обаче е само за прибиране в Италия до 15 януари, когато трябва да се яви за подпис в прокуратурата. Ако откаже да се върне в България, вероятно ще последва искане до Интерпол да бъде задържан в чужбина.

Кривия и Левски се разбраха

„Сините“ договорят 5 спаринга в Кипър

Бившият национал Александър Александров - Кривия се връща в Левски за 18 месеца. Той пристигна с 1 час закъснение на преговори с шампионите от Левски. Пловдивчанинът имаше трудности при придвижването си от родния град към София. Половин час автомобилът му е бил заключен на магистрала „Тракия“. Пътят е бил блокиран заради тежка катастрофа по посока към столицата. Непочистеният сняг по магистралата също забавил футболистът 1 на България за 1999 г. да

пристигне навреме за срещата с директорите на „сините“ Георги Иванов и Константин Баждеков.

Макар че беше освободен от Черно море през есента по взаимно съгласие, варненските шефове държаха правата му до края на шампионата. „Разбрахме се с Гонзо за 1 минута. Всичко между мен и Левски е договорено“, коментира пловдивчанинът пред Дарик радио и обяви, че иска още да играе в Европа със синия екип. Спортният директор Георги Иванов, който ще води „сините“ до края на сезона, пък поясни, че договорот на Кривия е за година и половина.

Той събира играчите на първа тренировка за годината утре в 11.30 часа на стадион „Георги Аспарухов“. В

понеделник те заминават на лагер в Несебър, където ще отседнат в луксозния хотел „Билиана Бийч“. В последния ден край морето, на 24 януари, е първата проверка на шампионите за годината срещу втородивизионния Чавдар Етрополе.

На 2 февруари отборът заминава за втория си лагер в кипърския курорт Агия Напа. Там за 2 седмици са договорени 5 контроли:

4 февруари с Апоел Никозия (Кипър)

7 февруари с Шериф Тираспол (Молдова)

10 февруари с Динамо Минск (Беларус)

12 февруари с Легия Варшава (Полша)

15 февруари със Слован Либерец (Чехия)

Преди началото на про-

Александър Александров с купата за играч №1 на Черно море през 2007 г.

летния полусезон „сините“ ще играят и контрола с Локо Мездра на 20 февруари.

ЦСКА чака конгоанец

Конгоанецът Елиът Гронден ще пристигне в България в понеделник, за да преговаря с ръководството на ЦСКА. Той е свободен агент, след като през септември разтрогна с Марсилиа. За интерес на „червените“ към родения във Франция играч се заговори още преди Коледа. Гронден е централен нападател, а в кариерата си е играл още за Каен и Гренобъл. По същото време на „Армията“ за медицински тестове се очаква да дойде македонският национал Игор Митрески. Кирил Акалски, Димитър Илиев и Дани Кики от Локо (Пд) пък ще договорят личните си условия с ЦСКА, след като клубовете се споразумяха за трансфера им.

Фен поиска уволнение за сър Алекс

Легендата на Манчестър Юнайтед Лу Макари призна, че е останал шокиран след обаждане на фен в студиото на клубната телевизия MUTV, който е поискал мениджърът сър Алекс Фъргюсън да бъде уволнен. Обаждането е дошло след унижението на тима от Лийдс в неделя. „Проблемът не само на Манчестър Юнайтед, а на целия футбол в Англия е, че играчите вече не са такива звезди, както в миналото Стив Брус, Рой Кийн, Брайън Робсън и Марк Хюз, които просто отиваха на война. В момента не виждам момчета с такъв характер. Хората говорят за Уейн Рууни и са прави, но той е единственият“, коментира Макари.

www.duma.bg

кратки

Наджи Шенсой взе виза

Новият наставник на Локо (Пг) Наджи Шенсой получи туристическа виза „С“ в българското консулство в Истанбул и се очакваше да пристигне в Пловдив още снощи. Днес наставникът ще се появи на стадиона в парк „Лаута“ и ще започне работа по селекцията на отбора.

Горан Янкович е №1 в Миньор

Халфът на Миньор Горан Янкович беше избран за футболист на 2009 г. от феновете на отбора. В анкетата гласуваха 1069 души, а номинациите бяха определени от запалняковците и спортно-техническото ръководство на перничани. Сърбинът, който вкара 7 гола през есенния полусезон в „А“ група, получи 502 гласа. Втори с 395 гласа остана капитанът Иво Иванов, а трети е Румен Трифонов.

Отложиха полуфиналите за „Карлинг кп“

Първите полуфинални срещи за „Карлинг кп“ Блекбърн - Астън Вила и Манчестър Сити - Манчестър Юнайтед бяха отложени заради лошите атмосферни условия на Острова. Северозападна Англия е покрита от дебел сняг и валежите продължават, а късно снощи се очакваше температурите да паднат драстично. Двамата стадиона са почистени и няма опасност от замръзване на терените, но клубовете и футболните власти са преценили, че няма осигурени безопасни маршрути за феновете да стигнат до стадионите и след това да се приберат безпроблемно до своите домове. Срещата между Сити и Юнайтед е насрочена за 19 януари, а реваншът ще се играе на 27 януари. Още не е определена датата за първия мач на Роувърс с Вила.

Капело се оперира

Мениджърът на Англия Фабио Капело ще претърпи днес в Италия операция на лявото коляно, твърдят английските вестници „Сън“ и „Таймс“. Очаква се след интервенцията наставникът да се придвижва с патерици поне 6 седмици и да е напълно възстановен след 3 месеца.

Осъдиха Ашли Коул

Английският национал Ашли Коул беше признат за виновен от съда в Кингстън за шофиране с превишена скорост. На 17 ноември 2008 г. защитникът на Челси беше хванат да кара със 160 км/час в зона с ограничение до 50 км/час. Тогава той заяви пред полицията, че е преследван от нападения. Шофьорската му книжка вероятно ще бъде отнета на 29 януари.

Турция кани Марк Хюз

Турската футболна федерация възнамерява да покани Марк Хюз да поеме националния отбор на южната ни съседка. В момента постът е свободен след напускането на Фатих Терим, който подаде оставка заради провала в квалификациите за ЮАР 2010. Хюз, който водеше Уелс в периода 1999-2004 г., е безработен, след като беше изненадващо уволнен от Манчестър Сити.

Роберто Карлос облича фланелка на Коринтианс при представянето му като играч на бразилския клуб на пресконференция в Сао Пауло. Договорът на 36-годишния ветеран е за 1 г. Той отново ще играе заедно с Роналдо, с когото беше съотборник в Реал Мадрид и националния тим

ДУМА www.duma.bg Издател: „ДУМА 2008“ ЕООД

Главен редактор
Ивелин Николов

Първи зам.-главен редактор

Юрий Борисов
yborisov@duma.bg

Зам.-главни редактори

Георги Георгиев
ggeorgiev@duma.bg

Таня Джаджева
tgeneva@duma.bg

Отговорен секретар

Ивайло Гуздов
iguzdov@duma.bg

Основател
СТЕФАН ПРОДЕВ

БЪЛГАРИЯ: Александър Симова - 230; Ауга Паницян - 218; Веселка Венкова - 224; Десислава Велева - 230; Ева Костова - 229; Искра Милева - 251; Маздалена Тодорова - 246; Милена Николова - 247; Ралица Табакова - 230; ИКОНОМИКА: Мая Калпачка - Ивановска - 246; Янко Доланчиев - 251; СВЯТ: Галина Младенова - 219; Калина Йотова - 220; Алберт Аврамов - 220; Петър Бочуков - 219; КУЛТУРА: Вилана Семерджиева - 240; Надежда Ушева - 240; Альона Нейкова - 239; ОБЩЕСТВО: Вилана Христова - 238; Ина Михайлова - 214; Васил Попов - 248; Алия Тотова - 232; ЧЕТИВО: Пегас: Борис Данков - 244; Неделин: Богдан Иванов - 225; Булевар: Гергана Алексова; Пардон: Чавдар Шинов; СПОРТ: Владимир Николов - 245; Таньо Василев - 245; ФОТО: Благвеста Цветкова - 206; Марцета Томова - 206; ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН: Валентин Арзирев; Желязко Тенчев; Силвия Шопова; Симона Симеонова; Спаса Венева; Снежана Христова; ДОКУМЕНТАЦИЯ: Катерина Димитрова - 200; 226; НАБОР: Хрисула Василева - 227, e-mail: korespondenti@duma.bg; СИСТЕМЕН АДМИНИСТРАТОР: Иван Стоянов - 250; ПРОИЗВОДСТВО: Владимир Тополски; ДИРЕКТОР МАРКЕТИНГ: Дея Йорданова - 207; РЕКЛАМА: Габриела Наиденова - 233; Петрана Сомлева - 205; Георги Томов - 221; Денис Романенко - 221, факс - 975-26-04; e-mail - reklama@duma.bg, Експонатор: 91975 8, 112; Печат: ИПК "Родина" АД - 1784 София, бул "Цариградско шосе" 113а Номератор - 9752; Дистрибутори: ОББ „Близнаци“ ЕООД - 02/962-23-23; "Национална дистрибуция" ООД - 02/975 20 35; РАЗПРОСТРАНЕНИЕ: Мирослав Александров, Ива Костадинова, Румяна Кирилова, Слава Йорданова - 208, 203; abonament@duma.bg; ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА: Весислава Хубавий - 201, Каса - 97-05-249;

Управител Павел Бебев

ИНФОРМАЦИИТЕ В БРОЯ СА ПОДГОТОВЕНИ ОТ РЕПОРТЕРИТЕ НА ВЕСТНИКА. ИЗПОЛЗВАНИ СА ЕМИСИИТЕ НА БТА, "ФОКУС", "БГНЕС", БНР, "ФРАНС ПРЕС", ИНТЕРНЕТ И ДР. РЪКОПИСИ НЕ СЕ РЕЦЕНЗИРАТ И НЕ СЕ ВРЪЩАТ

Адрес на редакцията:
София - 1784,
бул. „Цариградско шосе“ 113 А,
Факс: 975 26 04
Автоматичен номератор 97 05
+ вътрешен номер
E-mail: duma@duma.bg

за читатели
97 05 200

Хонорари на външни автори се изплащат всяка сряда от 14 до 16 часа

Без Филипова във Ванкувър

Биатлонистката пред отказване, Кадева взима квотата

Най-добрата българска биатлонистка в момента Павлина Филипова няма да участва на предстоящата Зимна олимпиада във Ванкувър. Най-вероятно тя ще сложи и край на състезателната си кариера. На Олимпиадата в Нагано 1998 г. само един пропуск в последната стрелба лиши Филипова от титлата на 15 км и я отпрати едва четвърта. Тогава шампионка стана Катя Дафовска, която също вече се отказва и остана единствената българка с олимпийска титла от Зимни игри.

Единствената квота за Ванкувър, осигурена от биатлонистката от Берковица, вероятно ще бъде предоставена на Нина Кадева.

“Вече имаме решение. Обстоятелствата ни го налагат. Павлина няма да може да се подготви до Олимпиадата.

Просто остана страшно малко време. Медицинските проблеми, които имаше цяла есен, не й дадоха възможност да се подготви. Анализът показва, че вече няма да има и време да се подготви, така че тя отпада като вариант за Олимпийските игри. Всъщност това означава и край на спортната ѝ дейност. Целта ѝ наистина беше да завърши кариерата си с Игрите във Ванкувър. Така искаше да помогне и на отбора, и да предаде щафетата на следващите, но очевидно не можа да реализира идеята си”, заяви президентът на федерацията по биатлон Васил Тончев пред Дарик радио. Според него най-голям шанс да я замести има Нина Кадева, но и Емилия Йорданова бележи сериозен прогрес. За определянето на единствената ни биатлонистка ще се гледат класиранията в първите 4 кръга за Световната купа. Филипова пък има желание да остане в биатлона като треньор. В момента служителката на МВР е и председател на клуба по биатлон в родната Берковица.

Павлина Филипова

Григор Димитров започна годината с 2 победи

Първата ракета на България Григор Димитров стартира с 2 победи новия сезон на АТР. 18-годишният хасковлия, който започна годината като 288-и между тенисистите в света, преодоля I кръг на сингъл и на двойки на турнира от сериите “Чалънджър” в Нумеа, Нова Каледония (\$75 000 + гостоприемство). Участващият с “уайлд кард” Димитров, се наложи със 7:5, 6:4 над 198-ия в света Алекс Кузнецов (САЩ) и си осигури 8 т. за ранглистата и \$1290. Следва-

щият му съперник беше осмият в схемата Майкъл Яни (САЩ), който победи със 7:5, 6:3 Душан Лойда (Чехия). Дватамата играха миналата нощ. Те се срещнаха за първи път в I кръг на “Чалънджър” в Шарлътсвил (САЩ) през ноември, спечелен от българина със 7:5, 1:6, 7:6. На двойки Гришо и Александър Сидеренко (Фр), разбиха с 6:2, 6:2 Гийом и Матийо Моно (Фр). За място на полуфиналите дуетът им, поставен под №4, ще играе с други французи - Никола Девилде и Едуар Роже-Васлен.

Австралия бие САЩ за „Хопман кърп“

Домакинът Австралия запази шансовете си да се класира за финала на тенис турнира “Хопман кърп”, неофициално световно първенство за смесени отбори, което се провежда в Пърт. “Озитата” постигнаха първа победа в група А, след като се наложиха с 2:1 над САЩ. Двубоят беше решен още в мачовете на сингъл. В тях Саманта Стосър разбиха с 6:2, 6:4 Мелани Оден, а бившият №1 в света Лейтън Хюит надигра с 6:1, 7:5 Джон Иснър. В мач без значение на двойки Оден и Иснър надвиха с 6:2, 1:6, 7:6 Стосър и Хюит. В първия кръг Австралия отстъпи с 1:2 на Румъния, а САЩ загуби с 0:3 от Испания. Тази нощ Румъния среща Испания в другия мач от II кръг. Великобритания стартира с победа в група В, след като надви с 2:1 Казахстан. На финала в събота ще играят победителите от двете групи.

Петерханзел с рекорд на рали „Дакар“

Деветкратният победител Стефан Петерханзел (Фр, БМВ) постигна рекордна 52-а етапна победа в рали “Дакар”, след като спечели III етап в тазгодишното издание на надпреварата. 44-годишният пилот, който има 6 титли при мотоциклетистите и 3 при автомобилистите, преодоля за 2.55:19 ч. 182-километровата дистанция от Ла Риоха до Фиамбала. Втори на 5,44 мин. остана Карлос Сайнц (Исп, Фолксваген Туарег), а трети на 10 мин. се нареди Насер ал-Атиях (Кат, Фолксваген Туарег). Същите състезатели заемат първите три места и в генералното класиране, като авансът на Петерханзел пред Сайнц е 4,33 мин. Петерханзел вече има 19 етапни победи при автомобилистите.

Най-бърз при мотоциклетистите беше Сирил Деспре (Фр, КТМ), който поведе в класирането.

Хеликоптер, пълен с репортери, катастрофира близо до аржентинския град Фиамбала по време на III етап на рали “Дакар”. Пилотът, неговият помощник и двама представители на медиите бяха ранени и транспортирани в болница

кратки

Топалов е втори във вечна класация

Веселин Топалов е вторият най-силен шахматист за всички времена, сочи анализ в авторитетния специализиран сайт ChessBase.com. В абсолютната класация първи е Гари Каспаров (Рус) с “космическия” коефициент 2851. Русенецът, който е 19-ият световен шампион, го следва с 2813, пред руснака Владимир Крамник 2811 и новия лидер в световната ранглиста Магнус Карлсен (Нор) 2810. В списъка са 64 шахматисти, достигнали рейтинг 2700. В него не попадат легендите Виктор Корчной, достигнал максимално ЕЛО 2695, Борис Спаски 2690 и други корифеи на шахмата. 41-во място в листата дели друг българин, Иван Чепаринов, с ЕЛО 2713, макар че още няма значителни международни успехи.

Мъмрят Котоошу за слаба форма

Калоян Махлянов-Котоошу беше смъртен от шефовете на японското професионално сумо, след като се представи слабо на вчерашната официална съвместна тренировка на най-силните борци в елитната дивизия “Макуучи”. Проверката беше в токийския дворец “Кокугикан” и беше наблюдавана от всички членове на Комитета по избор на “йокодзуна”. Великият шампион Хакухо участва в 29 схватки и постигна 24 победи, от които 2 над другия “йокодзуна” Асашорю. От втория ранг “одзек” похвала заслужи само “одзек” Харумафуджи, а Котоошу, Котомицуки и Кайо получиха укори.

Черно море взима 2-ма, гони 1

Мъжкият баскетболен отбор на Евроинс Черно море се сдоби с 2 нови попълнения - американецът Гари Уеър и босненецът Игор Бакович. Уеър е на 26 г. и е с ръст 206 см. Възпитаник е на университета “Пърдю”. Играл е в Кипър и Холандия, идва от Дебрецен (Унг), където има по 16,7 т. и 7,7 борби средно на мач. Бакович е на 24 г., играе на поста център и е висок 211 см. Играл е за Аполон Патра (Гър) и Вонбау Есен (Гер). Освободен беше латвиецът Павелс Веселовс.

МОК наказва Кувейт

МОК наказва Кувейт със забрана да участва на Олимпиади за неопределен срок. Наказанието тече от 1 януари. МОК е спрял финансирането на местния олимпийски комитет. Санкцията е заради намесата на правителството в работата на олимпийците на Кувейт.

13 акта на бившия шеф на тотото

Агенцията за държавна финансова инспекция е извършила проверка в ДП “Български спортен тотализатор” и е съставила 13 акта за установени административни нарушения на бившия изпълнителен директор на тотото Иван Иванов. Актовете са законстатирани нарушения на Закона за обществените поръчки (ЗОП), Правилника за прилагане на Закона за обществените поръчки (ППЗОП) и Наредбата за възлагане на малки обществен поръчки (НВМОП). 2 акта са съставени на бившия “Специалист по контрол на документи” Невена Балъкова. Отделно Тотализаторът е одрусан с 4 акта за констатираните нарушения на правилата по време на предишното ръководство. Те са свързани с проведените за периода 1.01.2007 г. - 31.07.2009 г. процедури в областта на обществените поръчки за рекламно и медийно обслужване, доставка на автомобили, доставка на хранителни стоки, комплексно обслужване от служба по трудова медицина, доставка на канцеларски материали и офис консумативи, както и по изпълнението на сключените договори.

Кой иска обща външна политика?

Мексиканската армия на ЕС

(От стр.1)

транснационалната престъпност и имиграцията, променя същността на сътрудничеството за развитие, като го превръща в инструмент от стратегическо значение. След като войните в Ирак и Афганистан разкриха ограниченията на военната мощ, хуманитарната помощ започна да се превръща във важен елемент на всяка външна политика. Ето защо функционирането на Съюза се оказва непоследователно, доколкото инструментите на неговата външнополитическа дейност (сътрудничеството за развитие, от една страна, ОВППС-ЕПСО, от друга) са поделени между няколко органа и работят според точно определени процедури, общности в първия случай, междуправителствени във втория.

Освен това всяка институция сама по себе си е комплексна структура. Външнополитическата дейност на Европейската комисия например е разпределена между шест генерални дирекции, ръководени от четирима комисари (4), към които, разбира се, трябва да се прибави и председателят на самата Комисия. Кolkото до Съвета, представителството му е осигурено не само от върховния представител по ОВППС, но и от съответната държава членка, която за период от шест месеца е поела председателството на Съюза. Именно последното се възприемаше като причина за нелогичността и непоследователността в действията.

Лисабонският договор влиза в сила именно при подобна липса на координация. В новата структура, която налага договорът, върховният представител за външните работи и политиката по сигурността несъмнено играе най-важната и деликатна роля. Той трябва да съвместява старите функции на върховния представител с тези на Комисията в качеството си на неин заместник-председател. Ето защо той ще бъде с единия крак в Съвета, а с другия в

Комисията. Това решение, изработено след дълги и тежки преговори, изглежда неподходящо да направи по-последователна външната дейност на Съюза.

В действителност новите разпоредби с нищо не променят дуализма Комисия – Съвет. Когато например върховният представител трябва да се намеси в областта на сътрудничеството, той ще го направи в рамките на традиционната власт на Комисията и на полунационалните й процедури, благодарение на които Съюзът е най-интегрираната в света регионална организация. Когато трябва да работи в областта на дипломатията и военните дела, той ще се връща към онова, което беше преди Лисабонския договор: ще бъде само представител на държавите членки, а не инстанция, упълномощена да взима решения. Т.е. новите разпоредби хвърлят мост между двете сфери на дейност, но не разрешават основния проблем.

Установената от Лисабонския договор институционална структура изглежда пълна със загадки и двусмислици, които са причина за объркване в Съюза. Белгия, която през юли 2010 г. ще поеме неговото семестриално управление, вече

съобщи, че ротационните председателства на държавите членки, които остават в сила, не могат да бъдат изключени от ОВППС, въпреки че по принцип именно върховният представител трябва да председателства Съвета на министрите на външните работи. Испания, която поема юздите през първите шест месеца на 2010 г., изглежда е на същото мнение. В този случай, ако преди Лисабонския договор външната дейност на Съюза се ръководеше от трима основни актьори, след неговото приемане те, изглежда, ще станат четирима.

Второ, най-новата реформа на Комисията, която ще влезе в сила през февруари 2010 г., организира тази институция с трима комисари и пет генерални дирекции, отговарящи за външните отношения (5), към които се прибавят върховният представител – заместник-председател на Комисията, и новата Европейска служба за външна дейност. Последната трябваше да прилича на много от поделените между Съвета и Комисията служби на Съюза, но все още не е ясно как точно ще се позиционира между тях. Освен това, все още никой не знае как Парламентът, който има власт да контролира дейностите на Комисията, но не и ОВППС, ще се справи с това положение.

Разнопосочни сигнали към Русия

ОСВЕН ТОВА Лисабонският договор не посочва точно място в йерархията на върховния представител – заместник-председател на Комисията. Ако комисарите трябва винаги да се отчитат пред своя председател (който освен това може да поиска и оставките им), пред кого ще се отчита г-жа Аштън, чиято легитимност произтича най-вече от Европейския съвет, който я назначи? Доколко голяма ще бъде автономията на изпълнителната власт в Брюксел спрямо държавите? Извън европейските граници Комисията ще се превърне

в тяло с две глави. Институционалният дуализъм на външната дейност не само че си остава, но сега вече съществува риск той да бъде пренесен и в самата Комисия.

Подобни въпроси, както и много други, трябва да бъдат дискутирани на нови преговори след ратифицирането на договора. Жизнеспособността на новите институции ще зависи обаче и от личностите, които ще ги оглавят. Назначенията на белгиеца Ромпой и на британката Аштън вече станаха обект на критики заради

липсата на замах. Този избор изразява желанието на европейските столици да запазят контрола си над общата външна политика.

Лисабонският договор не облекчава нито усложнената организация на Съюза, нито административната му тромавост. Все пак можем да се запитаме дали липсата на обща външна политика се свежда единствено до институционални реформи. Всъщност чисто политическото измерение също трябва да бъде взето под внимание. Прекалено често, когато държавите членки на Съюза започнат да разискват някой от актуалните международни въпроси, се оказва, че имат различни интереси. Последните не са само отражение на обективното положение; те са плод и на стратегическите решения, които задължително трябва да се вземат при воденето на външна политика.

Най-очевидният пример се отнася за енергетиката. Нито една институционална реформа не е в състояние да обедини европейците, както една обща политика. Ако тя липсва, как Съюзът може да действа организирано спрямо Русия?(6) По-конкретно, при

положение че „Бритиш Петролиум“ строи нефтопровода Баку-Тбилиси-Джейхан през Грузия в консорциум с американския „Шеврон“, докато Германия прокарва газопровод под Балтийско море, който заобикаля половин Европа и я свързва директно с Москва, защо се учудваме, че Лондон и Берлин имат различни позиции по отношение на грузинската криза и на Москва? Именно в такива случаи се поставя въпросът за определянето на общите европейски интереси (7).

Когато европейското изграждане се изучава в училищата и университетите, много често се представя като „дискретна революция“. По тази причина, за да се обяснят ограниченията и недостатъците на процеса на интеграция, се използва метафората за „малките стъпки“. Все пак днес този аргумент, изглежда, служи за опостигане на все по-трудните за постигане и неясни институционални компромиси, като се отхвърля всеки опит за преосмисляне на самото съдържание на политиките, които трябва да се прилагат.

LE MONDE DIPLOMATIQUE

Превод Марта Иванова

Институциите според Лисабонския договор

Европейски съвет. Четири пъти годишно събира държавните и правителствените ръководители на двадесет и седемте, определя основните насоки на европейската политика. Според Лисабонския договор Европейският съвет избира своя председател (който не може да бъде един от членовете му) с мандат от две години и половина, с възможност за еднократно подновяване. През 2009 г. този пост беше поверен на Херман ван Ромпой. Европейският съвет назначава и върховния представител на Съюза за външните работи и политиката по сигурността (в случая Катрин Аштън) и с консенсус предлага членовете на Европейската комисия.

Съвет (или Съвет на Европейския съюз). Съставен е от отговорните за дадена област министри (земеделие, търговия, външна политика и т.н.) и гласува директивите и регламентите, в повечето случаи чрез процедурата за съвместно взимане на решенията с Европейския парламент. Дейността му се ръководи от ротационното председателство на Съюза, сменящо се на всеки шест месеца (Испания от януари 2010 г.), освен в случая на външната политика, където тази функция се изпълнява от върховния представител.

Европейска комисия. Съставена е от комисари, предлагани от Европейския съвет и избирани от Ев-

ропейския парламент; според Лисабонския договор тя има и заместник-председател, който е и върховен представител. Предлага директивите и регламентите, които впоследствие се гласуват от Съвета и Парламента. Изпълнява политиките на общността, но не се намесва в Общата външна политика и политиката на сигурност (ОВППС), където решенията се взимат на междуправителствено ниво.

Европейски парламент. Членовете му се избират чрез всеобщо пряко гласуване във всяка от държавите членки на Съюза; именно той „овластява“ председателя и членовете на Комисията. Гласува европейските директиви и регламенти чрез процедура за съвместно взимане на решения с Съвета, освен за ОВППС, която се води на междуправителствено ниво.

Съд на Европейския съюз. Включва Съда, Трибунала и специализираните съдилища; осигурява спазването на законодателството при тълкуването и прилагането на договорите. Съдът не е компетентен по отношение на ОВППС.

NB. Чл.13 на Договора за Европейски съюз включва в списъка на институциите и Европейската централна банка и Европейската сметна палата.

(4) От 2004 г. до 2009 г.: Външни отношения (Аштън), развитие и хуманитарна помощ (Карел де Гухт), разширяване (Оли Рен), търговия, европейска политика на добросъседство и службата за сътрудничество (Бенита Фереро-Валднер).
(5) Става въпрос за Генералната дирекция (ГД) „Търговия“, ГД „Развитие“, Службата за хуманитарна помощ към Европейската комисия, „ЮрпЕйдж“ (която отговаря за

помощта за развитие) и ГД „Разширяване“ (която може да поеме компетенциите на политиката на добросъседство).
(6) Вж. Матуас Реймон, „Енергетиката в Европа между конкуренцията и зависимостта“, *Монд дипломатик*, декември 2008 г.
(7) Вж. Мишел Фуше, „Какви да бъдат проектите за Евросъюза и неговите граници“, *Монд дипломатик*, май 2007 г.

„Монд дипломатик“ ООД

Венко Кънев
Георги Ненков

Вестник „Монд дипломатик“ започва да излиза на български език през ноември 2004 г. под името „Свят и дипломация“. От ноември 2005 г. българското издание носи сегашното си име. От началото на 2010 г. „Монд дипломатик“ ще излиза два пъти месечно като приложение на в. „Дума“.

Във Франция вестникът се издава от SA Le Monde diplomatique, в което акционери са SA Le Monde, Асоциация Gunter Holzmann и Асоциацията на приятелите на Monde diplomatique.

Директор
Serge HALIMI
Главен редактор
Maurice LEMOINE

Основател:
Hubert BEUVE-MÉRY
Пребшени директори : François HONTI (1954–1972), Claude JULIEN (1973–1990), Ignacio RAMONET (1990–2008)

„Дума 2008“ ЕООД

Николай Малинов
Павел Бебов

Вестник „МОНД дипломатик“

Директор
проф. д.ф.н. Венко КЪНЕВОтговорен редактор
Юрий БОРИСОВРедактори
Дора Чичкова
Павлина Данкова

За контакт с българската редакция:

София –1784

бул. „Цариградско шосе“ 113 А

Вестник „Дума“

(Монд дипломатик – българско издание)

e-mail: lmdbg@press.bg
bg.mondediplo@gmail.com
www.bg.mondediplo.com